

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op
เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

นางสาวภัณฑิราพร พรแสน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2564

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวภัณฑิราพร พรแสน แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ เนืองเฉลิม)

ที่ร้อยตรี

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญ ชูยกระเดื่อง)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ฉัญญลักษณ์ เขจรภักดี)

กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประภัสสร ปรีเอี่ยม)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....ปี.....

ชื่อเรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัย : นางสาวภัณฑิราพร พรแสน

ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ประภัสสร ปรีเอี่ยม
อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ

ปีการศึกษา : 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา 3) ศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคำโองวิทยา จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 30 ข้อ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียน วัดได้จากแบบสังเกต 5 ด้านรวม 15 คะแนน 4) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.44/86.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op โดยรวมอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก และ

4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op ในภาพรวม
อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้; แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op; พระพุทธศาสนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Handwritten signature

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : The Development of Cooperative Learning Activity by Co-op Co-op Entitled Buddhism for Prathomsuksa 5 Students

Author : Miss Phuntiraporn Pornsan

Degree : Master of Education (Social Studies)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Associate Professor Dr.Prapassorn Pree-iam
Dr.Tatchawat Laosuwan

Year : 2021

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) develop Co-op Co-op technique collaborative learning activities on the topic of “Buddhism” with a required efficiency index of 75/75, 2) compare learning achievement before and after learning with Co-op Co-op technique collaborative learning activities on the topic of “Buddhism”, 3) study opinions toward teamwork behaviors of Prathomsuksa 5 students who received Co-op Co-op technique learning management on the topic of “Buddhism”, and 4) investigate students’ satisfaction toward Co-op Co-op technique collaborative learning activities on the topic of “Buddhism”. The sample group was ten students in Prathom Suksa 5 at Khamongwittaya School. The research instruments were: 1) twelve Co-op Co-op technique lesson plans. 2) thirty multiple-choice learning achievement test on the topic of “Buddhism”, 3) students’ teamwork behaviors observation form – fifteen scores dividing into criteria as follow: role 3 points, participation 3 points, responsibility 3 points, listening to opinion 3 points and success in work 3 points, 4) questionnaire with fifteen questions investigating the students’ satisfaction toward Co-op Co-op technique learning management on the topic of “Buddhism. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test dependent sample

The results of the research were as follows: 1) the efficiency of the development plan for the Prathomsuksa 5 students learning activities of Buddhism by organizing learning Co-op Co-op technique was 84.83/81.67, which was higher than the set criteria

(75/75), 2) the academic achievement in Buddhism after learning was significantly higher than before learning at the statistical of .05, 3) the mean of the teamwork behavior measurement of Prathomsuksa 5 students given Co-op Co-op technique collaborative learning activities on the topic of "Buddhism" was at the highest level, 4) the overall of the Prathomsuksa 5 students' satisfaction with Co-op Co-op technique collaborative learning activities on the topic of "Buddhism" was at a high level

Keywords: Development, Co-op Co-op technique collaborative learning activities, Achievement, Efficiency index

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Handwritten signature

Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ประภัสสร ปรีเอี่ยม และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร.ทชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ ที่ให้คำปรึกษามาโดยตลอด ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ เนืองเฉลิม ประธานกรรมการสอบผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญ ชุยกะเตื่อง และ อาจารย์ ดร.ธัญลักษณ์ เขจรภักดี กรรมการสอบที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ให้การอบรมสั่งสอนให้วิชาความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

กราบขอบพระคุณนายณัฐวุฒิ อุ่นสำโรง ผู้อำนวยการโรงเรียนคำโองวิทยา ที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัย ขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน คือ อาจารย์ ดร.ตรุณนภา นาชัยฤทธิ อาจารย์ ดร.อนุสรณ์ จันทรประทักษ์ นางดาราดาวดึงส์ นายลักษณ์สิน พาคลัง และนายปริญญา อำภา ที่กรุณาตรวจสอบ และให้คำแนะนำ แก้ไข ปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายตำบลหนองสรวง โรงเรียนหนองสรวงวิทยาคม โรงเรียนนาบงวิทยา โรงเรียนนาอวนวิทยาสีหิ และโรงเรียนคำโองวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่อำนวยความสะดวกในเรื่องสถานที่ และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาสนับสนุนในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้อง และครอบครัวที่คอยให้กำลังใจทั้งด้านการเรียน และด้านอื่น ๆ ด้วยดีเสมอมา ประโยชน์และคุณค่าทางวิชาการในงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องสักการบูชา คุณบิดา มารดาครู อาจารย์ ที่ให้ชีวิตและรากฐานการศึกษากับผู้วิจัย

นางสาวภัณฑิราพร พรแสน

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	7
2.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	7
2.2 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op	16
2.3 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	26
2.4 ดัชนีประสิทธิภาพ	33
2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	35
2.6 พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม	46
2.7 ความพึงพอใจในการเรียนรู้	50
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
2.9 กรอบแนวคิดการวิจัย	65
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67

หัวข้อเรื่อง	หน้า
3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย	67
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	76
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	77
บทที่ 4 ผลการวิจัย	81
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
4.2 ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
5.1 สรุป	87
5.2 อภิปรายผล	87
5.3 ข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก เครื่องมือในการวิจัย	98
ภาคผนวก ข เครื่องมือประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้	120
ภาคผนวก ค ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือการจัดการเรียนรู้	138
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	157
การเผยแพร่ผลงานวิจัย	163
ประวัติผู้วิจัย	164

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
2.1	มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสดาหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	13
2.2	มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีและดำรงรักษา พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ	16
3.1	สาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง พระพุทธศาสนา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	68
3.2	วิเคราะห์ข้อสอบและจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	71
3.3	เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics)	73
3.4	แบบแผนการทดลอง	75
4.1	ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค Co-op Co-op	82
4.2	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา	83
4.3	เปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง พระพุทธศาสนาโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	83
4.4	ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา	84

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.2	กรอบแนวคิดการวิจัย	65
-----	--------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาไทยยังคงเป็นปัญหาสำคัญของการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะกี่ยุคกี่สมัย โลกเปลี่ยน คนเปลี่ยน ที่อยู่ที่อาศัยเปลี่ยน แต่สิ่งที่ไม่เคยเปลี่ยน นั่นคือ ระบบการศึกษาไทย เพราะการศึกษา คือ รากฐานของทุกสิ่ง ตั้งแต่ทรัพยากรในประเทศ ความรู้ความสามารถ รวมไปถึงตรรกะและเหตุผล เพื่อสร้างประเทศที่เจริญรุดหน้ารอบด้าน ทั้งคุณภาพชีวิตและวิทยาการ หากแต่ความสมบูรณ์แบบของรากฐานยังคงเป็นเพียงทฤษฎีนั้น ก็เพราะปัญหาเป็นความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาทั่วโลกให้การยอมรับอยู่ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ทรัพยากรด้านการศึกษา 2) ระยะเวลาการอยู่ในสถานศึกษาของเด็ก 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และ 4) ผลลัพธ์ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งพบว่าประเทศไทยยังมีปัญหาทั้ง 4 ด้าน ในส่วนของการลงทุนนั้น ไทยลงทุนด้านการศึกษาเป็นอันดับ 2 ของโลก แต่งบประมาณกว่าร้อยละ 95 เป็นค่าใช้จ่ายเงินเดือนบุคลากร งานบริหารและครุภัณฑ์ มีเพียงร้อยละ 4.5 เท่านั้นที่เป็นงบพัฒนาผู้เรียน คุณภาพการศึกษาไทยก็ถูกจัดอยู่ในอันดับรั้งท้ายของอาเซียน (ไทยรัฐออนไลน์, 2557) การจัดการศึกษาที่ทันสมัย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง การศึกษาเป็นการเตรียมคนให้พร้อมที่จะเผชิญกับวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีสติและปัญญารู้เท่าทัน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) เสริมสร้างศักยภาพคนของชาติให้สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล สอดคล้องกับประเทศไทย 4.0 และโลกในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องการให้เด็กมีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ การเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง เป็นแนวคิดพื้นฐานของการปฏิรูปการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายหลัก คือ การทำให้คนมีเครื่องมืออันเป็นทักษะเพื่อการศึกษาด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อการดำรงชีวิตในโลกอย่างมีความสุข ควบคุมคุณธรรม มีค่านิยมที่ดี สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ (กุลิตา ทศนพิทักษ์, 2554, น. 14) การทำงานร่วมกับคนอื่น เป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนพึงมี โดยครูผู้สอนควรที่จะส่งเสริมด้านการเรียน

การสอน ในการทำงานร่วมกับคนอื่น เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนมีการสื่อสารหรือยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน จึงจะทำให้การทำงานเป็นกลุ่มบรรลุเป้าหมายที่ได้วางแผนไว้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) หนึ่งในสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประกอบด้วย 5 สาระ คือ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมจึงเป็นศาสตร์แห่งการบูรณาการวิชาความรู้จากหลายวิชาเข้าด้วยกัน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนเป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองของประเทศไทยและเป็นพลเมืองของทั่วทุกประเทศ การเป็นบุคคลที่มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่ดีนั้น จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ ทักษะคุณธรรม ค่านิยมที่เหมาะสม ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเรียนรู้ และทักษะกระบวนการกลุ่ม (สุจิตรา มาลีแก้ว, 2558, น. 2)

ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ถ้าปล่อยทิ้งไว้โดยไม่เร่งรัดแก้ไขอย่างจริงจัง จะทำให้เด็กที่ต้องอยู่ในระบบนี้กลายเป็นเด็กด้อยโอกาสที่ได้รับการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ และต้องออกจากระบบการศึกษาในที่สุด อนาคตของเด็กกลุ่มนี้จะกลายเป็นแรงงานไร้ฝีมือที่อยู่ในกลุ่มคนยากจนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนครูที่ต้องสอนอยู่ในโรงเรียนเหล่านี้ก็จะกลายเป็นครูที่ขาดขวัญกำลังใจ ท้อแท้และสิ้นหวัง ที่ตนเองถูกทอดทิ้งให้ต้องทำงานอยู่ในสภาพที่ขาดแคลนและไร้อนาคต สำหรับการแก้ไขปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กต้องคำนึงถึงความยั่งยืนและประโยชน์ของนักเรียนและของครูทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคุ้มค่าในการลงทุนพัฒนากำลังคนของชาติในระยะยาว (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2557, น. 17) จะเห็นได้ว่า การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมีองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและผลักดันให้เกิดขึ้นได้ คือ บทบาทของครูที่จะต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ เป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาปัญญา พัฒนาความสามารถในการคิด ความสามารถทางอารมณ์ ปลุกฝังให้เด็กเห็นคุณค่าและเข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม (ประภัสสร ปรีเอี่ยม, 2561, น. 275)

สภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันพบว่า ปัญหาคุณภาพผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคำโองวิทยา เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประสบปัญหาเช่นเดียวกันกับโรงเรียนขนาดเล็กทั่ว ๆ ไป และปัญหาสำคัญที่จำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในรายวิชาสังคมศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยในระดับโรงเรียนอยู่ที่ 50.56 ซึ่งต่ำกว่าระดับจังหวัด ระดับสังกัด และระดับประเทศ จากทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2559 (โรงเรียนคำโองวิทยา, 2559, น. 10) โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นครูเป็นสำคัญ มากกว่าการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่ม อีกทั้งนักเรียนไม่สามารถออกความคิดเห็น นักเรียนจึงขาดความกระตือรือร้น และขาดความสนใจทำให้เป้าหมายในการเรียน ส่งผลทางการเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

การเรียนแบบร่วมมือเป็นรูปแบบการสอนรูปแบบหนึ่งที่สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะการเรียนแบบร่วมมือไม่ใช่เป็นแต่เพียงการจัดนักเรียนให้นั่งเป็นกลุ่มแล้วสั่งให้นักเรียนทำงานเท่านั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ นักเรียนจะต้องมีการพึ่งพาอาศัยกันในทางบวก การเรียนรู้แบบร่วมมือมีรูปแบบการเรียนหลายเทคนิค แต่ละเทคนิคมีลักษณะแตกต่างกันไป และเทคนิคหนึ่งที่ได้รับการยอมรับและนำมาใช้ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Co-op Co-op มีข้อดีที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเป็นการเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ (วรภรณ์ สีนถาวร, 2553) ซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเป็นการเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมเกิดความกระตือรือร้นในกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาความคิด ความเชื่อมั่น และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองและการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2550, น. 160) โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Co-op Co-op นอกจากจะส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนแล้ว ยังส่งเสริมทักษะการทำงานของนักเรียนแต่ละคนได้ด้วย ซึ่งเมื่อเข้ากลุ่มนักเรียนแต่ละคนต้องมีหน้าที่รับผิดชอบที่แตกต่างกันไป ทำให้นักเรียนเกิดทักษะการแก้ปัญหาความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นในการทำงาน เนื่องจากนักเรียนต้องมีส่วนร่วมและเอาใจใส่ต่อการทำงานของกลุ่มทุกขั้นตอน (Hidayah, 2019)

จากเหตุผลและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด มีความเชื่อมั่น กล้าที่จะพูด แสดงออกส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้เรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่ม การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op จะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์แก่ครูและผู้วิจัยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา

1.2.3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา

1.2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา

1.3 สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 4 โรงเรียน ในกลุ่มตำบลหนองสรวง อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 2 ได้แก่ โรงเรียนหนองสรวงวิทยาคม โรงเรียนนาบงวิทยา โรงเรียนนาอานวิทยาสีห์ และโรงเรียนคำโองวิทยา ซึ่งมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 53 คน

1.4.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนคำโองวิทยา อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 10 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ชั้นที่ 1 แบ่งกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ออกเป็น 4 กลุ่ม ตามโรงเรียน

ชั้นที่ 2 สุ่มโรงเรียนมา 1 โรงเรียน ด้วยวิธีการจับสลากแล้วให้นักเรียนทุกคนเป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.4.3 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เนื้อหาในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง พระพุทธศาสนา จำนวน 12 แผน จำนวน 12 ชั่วโมง

1.4.4 ตัวแปรในการวิจัย

1.4.4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา

1.4.4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค Co-op Co-op

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการทำงานร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มที่มีความสามารถและความถนัดต่างกัน ได้แสดงบทบาทหน้าที่ที่ตนถนัดเต็มที่ ผู้เรียนเก่งได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อน การออกแบบกิจกรรมที่ชัดเจนและผู้เรียนต้องรับบทบาทของตนเอง มีวิธีการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ หมายถึง กิจกรรมที่ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน และจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน โดยในแต่ละกลุ่มจะมีนักเรียนที่มีความสามารถและความถนัดแตกต่างกัน แบ่งตามผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ผู้เรียนเก่งได้ช่วยเหลือผู้เรียนอ่อน ครูอธิบายระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจกจุดประสงค์ของบทเรียน การทำกิจกรรมร่วมกัน และการฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็น สำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน หมายถึง ครูนำเข้าสู่บทเรียนและเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม หมายถึง นักเรียนเลือกเนื้อหาตามความถนัดและความสนใจ แล้วช่วยกันศึกษาโดยแต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นที่สมาชิกในกลุ่มได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ หมายถึง การตรวจว่านักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม หมายถึง ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งใดที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ ครูควรอธิบายเพิ่มเติม

ประสิทธิภาพ หมายถึง ค่าที่แสดงระดับประสิทธิภาพของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง พระพุทธศาสนา มีระดับประสิทธิภาพที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 75/75

75 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ซึ่งคำนวณจากร้อยละของผลคะแนนที่ได้จากการทำงานเป็นทีม มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ซึ่งเก็บคะแนนจากแผนการสอน 3 แผน เก็บคะแนน 1 ครั้ง รวม 4 ครั้ง ใบงานและแบบทดสอบของแต่ละหน่วยที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op

75 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ ซึ่งคำนวณจากร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ทุกแผน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม หมายถึง การร่วมกันทำงานของสมาชิกภายในกลุ่ม สมาชิกทุกคนนั้นจะต้องมีเป้าหมายเดียวกัน มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม วัดได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม 5 ด้าน คือ ด้านที่ 1 บทบาทหน้าที่ ด้านที่ 2 การมีส่วนร่วม ด้านที่ 3 ความรับผิดชอบ ด้านที่ 4 การรับฟังความคิดเห็น ด้านที่ 5 ผลสำเร็จของงาน

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ยินดี พอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op วัดได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และสามารถนำไปปรับปรุงใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

1.6.2 โรงเรียนสามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนบริหารจัดการด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op
3. แผนการจัดการเรียนรู้
4. ดัชนีประสิทธิภาพ
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม
7. ความพึงพอใจของการเรียนรู้
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 4-10) กล่าวถึงรายละเอียดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ดังนี้

2.1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึก ในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า

ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 4) การจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ ชุมชน ครอบครัว และผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุน ตลอดจนร่วมมือในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

2.1.1.1 วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2.1.1.2 หลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญดังนี้

- 1) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับการเป็นสากล
- 2) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนที่จะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
- 3) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อสนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
- 4) เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
- 5) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 6) เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

2.1.1.3 จุดหมายหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

- 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนเองนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
- 3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย
- 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.1.1.4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

- 1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสารมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
- 2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ องค์ประกอบความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม
- 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้ถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม
- 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหา

และความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านความรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

2.1.1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์สุจริต
- 3) มีวินัย
- 4) ใฝ่เรียนรู้
- 5) อยู่อย่างพอเพียง
- 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7) รักความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล จะประสบผลสำเร็จนั้น จะต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา รวมถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นยังเป็น กลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า ต้องการอะไร ต้องสอนอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมไปถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษาและการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบ ดังกล่าว เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐาน การเรียนรู้ที่กำหนดไว้เพียงใด

2.1.2 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิต ของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง

และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และสังคมโลก อีกทั้งยังกำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 132)

2.1.2.1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

2.1.2.2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทย และสังคมโลก

2.1.2.3 เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.1.2.4 ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

2.1.2.5 ภูมิศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพของโลก การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ปัญหาทางกายภาพและภัยพิบัติ ความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ การใช้ภูมิสารสนเทศ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับการสร้างสรรค์วิถีการดำเนินชีวิต กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ความร่วมมือด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในประเทศและระหว่างประเทศ และการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2.1.3 คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1.3.1 มีความรู้เรื่องของจังหวัด ภาค และประเทศของตนเอง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ สังคม ประเพณีและวัฒนธรรม รวมทั้งการเมืองการปกครอง และสภาพเศรษฐกิจ โดยเน้นความเป็นประเทศไทย

2.1.3.2 มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมในศาสนพิธีและพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น

2.1.3.3 ปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ของท้องถิ่นตนเองมากยิ่งขึ้น

2.1.3.4 สามารถเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยกับ ประเทศเพื่อนบ้าน ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำความเข้าใจ ในภูมิภาคซีกโลกตะวันออกและตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน

2.1.4 สารและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อการอยู่ ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส1.2 เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีและดำรงรักษา พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติ

มาตรฐาน ส2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่นศรัทธา และดำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของ เศรษฐกิจอย่างพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมี คุณภาพ

มาตรฐาน ส3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของ ระบบเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส4.1 เข้าใจความหมายและความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ และสามารถใช่วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลมาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในแง่ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส5.1 เข้าใจลักษณะทางกายภาพของโลกและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลตามกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนใช้ภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควิถีการดำเนินชีวิต มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.1.5 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 2.1 มาตรฐาน ส1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลาง
1. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและหลักในการพัฒนาชาติไทย	1. มรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับจากพระพุทธศาสนา <ol style="list-style-type: none"> 1.1 มรดกทางด้านรูปธรรม เช่น ศาสนสถาน โบราณวัตถุ สถาปัตยกรรม 1.2 มรดกทางด้านจิตใจ เช่น หลักธรรมคำสั่งสอน ความเชื่อ และคุณธรรมต่าง ๆ 2. การนำพระพุทธศาสนาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทย <ol style="list-style-type: none"> 2.1 พัฒนาด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อม เช่น กาวนา 4 (กาย ศีล จิต ปัญญา) ไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) และอริยสัจสี่

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลาง
	2.2 พัฒนาจิตใจ เช่น หลักโอวาท 3 (ละความชั่ว ทำดี ทำจิตใจให้บริสุทธิ์) และการบริหารจัดการ และเจริญปัญญา
2. สรุปพุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ จนถึงพุทธกิจสำคัญหรือประวัติศาสตร์ ที่ตนนับถือตามที่กำหนด	1. สรุปพุทธประวัติ (ทบทวน) 2. โปรดพระพุทธรูป (เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์) 3. พุทธกิจสำคัญ ได้แก่ โลกัตถจริยา ญาตัตถจริยา และพุทธัตถจริยา
4. อธิบายองค์ประกอบ และความสำคัญของ พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตน นับถือ	1. องค์ประกอบของพระไตรปิฎก 1.1 พระสุตตันตปิฎก 1.2 พระวินัยปิฎก 1.3 พระอภิธรรมปิฎก 2. ความสำคัญของพระไตรปิฎก
5. แสดงความเคารพพระรัตนตรัยและปฏิบัติ ตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	1. พระรัตนตรัย - ศรัทธา 4 2. พระพุทธ - พุทธจริยา 3 3. พระธรรม - อริยสัจ 4 - หลักกรรม 4. พระสงฆ์ - ไตรสิกขา - ศีล สมาธิ ปัญญา 5. โอวาท 3 5.1 ไม่ทำชั่ว - เบญจศีล - อบายมุข 4

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลาง
	5.2 ทำความดี <ul style="list-style-type: none"> - เบญจธรรม - บุญกิริยาวัตถุ 3 - อคติ 4 - อิทธิบาท 4 - กตัญญูทศเวทต่อพระพุทธศาสนา - มงคล 38 (ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน, การงานไม่เอาถูล, อดทน)
	6. ทำจิตให้บริสุทธิ์ (บริหารจิตและเจริญปัญญา) 7. พุทธศาสนสุภาษิต <ul style="list-style-type: none"> - วิริเยน ทุกขมจเจติ (คนจะล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร) - ปัญญา โลกสมิ ปชโชโต (ปัญญา คือ แสงสว่างในโลก)
6. เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	สวดมนต์ไหว้พระ สรรเสริญคุณพระรัตนตรัยและแผ่เมตตา <ol style="list-style-type: none"> 1. รู้ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิและปัญญา 2. รู้วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจิตและเจริญปัญญา 3. ฝึกการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ 4. ฝึกการกำหนดรู้ความรู้สึก เมื่อตาเห็นรูป หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายสัมผัส สิ่งที่มากระทบใจรับรู้ธรรมารมณ์ 5. ฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน
7. ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม	โฉวาท 3 (ตามสาระการเรียนรู้ข้อ 5)

ตารางที่ 2.2 มาตรฐาน ส1.2 เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีและธำรงรักษา
พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลาง
1. จัดพิธีกรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ อย่างเรียบง่าย มีประโยชน์และปฏิบัติตน ถูกต้อง	1. การจัดพิธีกรรมที่เรียบง่าย ประหยัด มีประโยชน์ และถูกต้องตามหลักทางศาสนาที่ตนนับถือ
2. ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และ วันสำคัญทางศาสนา ตามที่กำหนด และ อภิปรายประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วม กิจกรรม	1. การมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสถานที่ประกอบ ศาสนพิธี พิธีกรรมทางศาสนา 2. พิธีถวายสังฆทาน เครื่องสังฆทาน 3. ระเบียบพิธีในการทำบุญงานมงคล 4. ประโยชน์ของการเข้าร่วมศาสนพิธี พิธีกรรม ทางศาสนา หรือกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา
3. มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดี ตามที่กำหนด	1. การกราบพระรัตนตรัย 2. การไหว้บิดา มารดา ครู/อาจารย์ ผู้ที่เคารพนับถือ 3. การกราบศพ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สามารถนำตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีระเบียบวินัย อดทน เคารพกฎหมาย และการมีสติ รู้คิด รู้ทำ บูรณาการความรู้ความเข้าใจต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดศักยภาพ มีความรู้ความเข้าใจตามวัตถุประสงค์และสร้างคนให้มีความรู้ความสามารถต้องมีกระบวนการการเรียนรู้ที่เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ และมีขั้นตอนแบบแผนจะทำให้เกิดประสิทธิภาพทางการเรียนอย่างสูงสุด

2.2 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op

2.2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

เนตรวรา ศรีสิน (2556, น. 22) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกระบวนการที่สามารถแบ่งกลุ่มออกได้ตามความเหมาะสม โดยจัดกลุ่มให้มีนักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน

ได้ทำงานร่วมกัน โดยเด็กเก่งสามารถช่วยกระตุ้นกันภายในกลุ่ม ให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยน จนหาข้อสรุปที่ดีที่สุดภายในกลุ่ม เพื่อให้ งานกลุ่มนั้นออกมามีประสิทธิภาพและประโยชน์ต่อสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

ณิชนันท์ บุญนาค (2557, น. 9) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถในระดับที่ต่างกัน คือ ความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำตามลำดับ เป็นภารกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งนักเรียนจะบรรลุถึง เป้าหมายของการเรียนรู้ได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มไปถึงเป้าหมายเช่นเดียวกัน ความสำเร็จ ของตนเองก็คือความสำเร็จของกลุ่มด้วย

สวยสม บันเกตุ (2561, น. 25) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือคือวิธีการจัด การเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้เรียนร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน ทำงานร่วมกัน ผู้เรียน ในแต่ละกลุ่มจะมีความสามารถแตกต่างกันคือผู้เรียนที่มีความสามารถสูง 1 คน ปานกลาง 2 คน และ ต่ำ 1 คน มาทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน โดยผู้เรียนทุกคนในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยน และยอมรับความคิดเห็นช่วยเหลือกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาให้สำเร็จ ดังนั้นผู้เรียนทุกคน จึงเป็นส่วนสำคัญของกลุ่มเพราะความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลุ่มสมาชิกทุกคนต้องรับผิดชอบ

Setyawan (2017) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคโคออปโคออป หมายถึง การจัดการเรียนรู้ของนักเรียนภายในกลุ่มเล็ก ๆ แบ่งหน้าที่และรับผิดชอบการทำงานของตนเอง ช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อศึกษาค้นคว้าผลงานของตนเอง นำเสนอผลงานของตนเองต่อกลุ่มและนำเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะและ แนะนำผลงานของนักเรียนทุกคน เพื่อส่งเสริมความอยากรู้ ความฉลาดและกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ ของนักเรียน

จากที่กล่าวมาแล้วนั้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยผู้เรียนในกลุ่มมีความสามารถที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย สมาชิกที่เป็นคนเก่ง ปานกลาง และอ่อน จนเกิดการเรียนรู้ จากการแลกเปลี่ยน การรับผิดชอบ ต่อกิจกรรมที่กลุ่มได้รับมอบหมายจนเกิดความสำเร็จ ซึ่งถือเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้ฝึกการสื่อสารช่วยเหลือกันและมีรางวัลเป็นแรงจูงใจจนประสบความสำเร็จ

2.2.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น. 122) กล่าวถึง องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือไว้ว่า ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการให้ผู้เรียนทำงานกลุ่ม ดังข้อต่อไปนี้

1. มีการพึ่งพาอาศัยกัน (Positive Interdependence) หมายถึง สมาชิกในกลุ่มมีเป้าหมายร่วมกัน มีส่วนรับความสำเร็จร่วมกัน ใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่ที่ทุกคนทั่วกัน ทุกคนมีความรู้สึกว่าจะสำเร็จได้ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. มีปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดในเชิงสร้างสรรค์ (Face to Face Promotive Interaction) หมายถึง สมาชิกกลุ่มได้ทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด เช่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อธิบายความรู้แก่กัน ถามคำถาม ตอบคำถามกันและกัน ด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกัน

3. มีการตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) เป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องตรวจสอบว่า สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เช่น การสุ่มถามสมาชิกในกลุ่ม สังเกตและบันทึกการทำงานกลุ่ม ให้ผู้เรียนอธิบายสิ่งที่ตนเรียนรู้ให้เพื่อนฟัง ทดสอบรายบุคคล เป็นต้น

4. มีการฝึกทักษะการช่วยเหลือกันและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and Small Groups Skills) ผู้เรียนควรได้ฝึกทักษะที่จะช่วยให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ เช่น ทักษะการสื่อสาร การยอมรับและช่วยเหลือกัน การวิจารณ์ความคิดเห็น โดยไม่วิจารณ์บุคคล การแก้ปัญหา ความขัดแย้ง การให้ความช่วยเหลือ และการเอาใจใส่ต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การทำความรู้จักและไว้วางใจผู้อื่น เป็นต้น

5. มีการฝึกกระบวนการกลุ่ม (Group Process) สมาชิกต้องรับผิดชอบต่อการทำงานของกลุ่มต้องสามารถประเมินการทำงานของกลุ่มได้ว่า ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด ตัดแก้ไขปัญหาที่ใดและอย่างไร เพื่อให้การทำงานกลุ่มมีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม เป็นการฝึกกระบวนการกลุ่มอย่างเป็นกระบวนการ

Johnson and Johnson (1987, pp. 13–14, อ้างถึงใน ไสว พักขาว, 2544, น. 193-194) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

1. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (Positive Interdependence) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน โดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานนั้น มีการแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลต่าง ๆ ในการทำงาน ทุกคนมีบทบาทหน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มจะมีความรู้สึกที่ตนประสบความสำเร็จได้ เมื่อสมาชิกทุกคนประสบความสำเร็จด้วย สมาชิกทุกคนจะได้รับผลประโยชน์ หรือรางวัลผลงานกลุ่มโดยเท่าเทียมกัน เช่น ถ้าสมาชิกทุกคนช่วยกันทำให้กลุ่มได้คะแนน 90% แล้ว สมาชิกแต่ละคนจะได้คะแนนพิเศษเพิ่มอีก 5 คะแนน เป็นรางวัล เป็นต้น

2. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน (Face To Face Promotive Interaction) เป็นการติดต่อสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การอธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนในกลุ่มฟัง ลักษณะสำคัญของการติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรงของการเรียนแบบร่วมมือ ดังนั้นจึงควรมีการแลกเปลี่ยนให้ข้อมูลย้อนกลับ เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ เพื่อเลือกในสิ่งที่เหมาะสมที่สุด

3. ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) เป็นความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละบุคคล โดยมีการช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายกลุ่ม โดยที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความมั่นใจ และพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคล

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and Small Group Skills) ทักษะระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่มย่อย นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะเหล่านี้เสียก่อน เพราะเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มประสบความสำเร็จ นักเรียนควรได้รับการฝึกทักษะในการสื่อสาร การเป็นผู้นำ การไว้วางใจผู้อื่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ครูควรจัดสถานการณ์ที่จะส่งเสริมให้นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ สมาชิกทุกคนต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ดำเนินงานตามแผนตลอดจนประเมินผลและปรับปรุงงาน

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือทั้ง 5 องค์ประกอบนี้ ต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในอันที่จะช่วยให้การเรียนรู้แบบร่วมมือดำเนินไปด้วยดี และบรรลุตามเป้าหมายที่กลุ่มกำหนด โดยเฉพาะทักษะทางสังคม ทักษะการทำงานกลุ่มย่อย และกระบวนการกลุ่มซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกฝน ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

จากองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ จึงสรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ นั้นมีองค์ประกอบ 5 ประการด้วยกัน คือ 1) มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยสมาชิกแต่ละคนมีเป้าหมายในการทำงานกลุ่มร่วมกัน ซึ่งจะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพื่อความสำเร็จของการทำงานกลุ่ม 2) มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในเชิงสร้างสรรค์ เป็นการให้สมาชิกได้ร่วมกันทำงานกลุ่มกันอย่างใกล้ชิด โดยการเสนอและแสดงความคิดเห็นกันของสมาชิกภายในกลุ่ม ด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกัน 3) มีความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน หมายความว่า สมาชิกภายในกลุ่มแต่ละคนจะต้องมีความรับผิดชอบในการทำงาน โดยที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความมั่นใจ และพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคล 4) มีการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มย่อย ทักษะระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่มย่อย นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะเหล่านี้เสียก่อน เป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่ม

ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้นักเรียนจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) มีการใช้กระบวนการกลุ่ม เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนปฏิบัติงานและเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน โดยจะต้องดำเนินงานตามแผน ตลอดจนประเมินผลและปรับปรุงงาน

2.2.3 ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552, น. 186) กล่าวว่า ไม่ว่าจะเทคนิคใดก็ตามจะลำดับขั้นตอนในการเรียนที่คล้ายกันคือ ขั้นเตรียม ขั้นสอน ขั้นทำงานกลุ่ม ขั้นตรวจสอบผลงานขั้นสรุปและประเมินผล ซึ่งในที่นี่จะอธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

อรพรรณ พรสีมา (2540, น. 65-66) และอาภรณ์ ใจเที่ยง (2546, น. 122) อธิบายว่า ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียนแนะนำการทักษะในการเรียนร่วมกันและจัดกลุ่มแบ่งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 2-6 คน โดยสมาชิกมีความสามารถแตกต่างกันครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม และการฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับกลุ่ม

2. ขั้นสอน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546, น. 122) ได้กล่าวไว้ว่า

1. ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียน บอกงานที่ต้องการให้ผู้เรียนทำ
2. ผู้สอนแนะนำแหล่งข้อมูลสำหรับทำงาน
3. ผู้สอนมอบหมายงานที่กลุ่มต้องทำให้ชัดเจน

3. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546, น. 123) กล่าวว่า ผู้สอนควรสังเกตการณ์ทำงานของกลุ่ม คอยเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ความกระจ่างในกรณีที่ผู้เรียนสงสัยต้องการความช่วยเหลือ

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ

อรพรรณ พรสีมา (2540, น. 65-66) กล่าวว่า เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้ว หรือยังผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณีผู้เรียนอาจต้องซ่อมเสริมสิ่งที่ยังขาดตกบกพร่องต่อจากนั้นเป็นการทดสอบ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546, น. 123) กล่าวว่า เมื่อผู้เรียนรายงานการทำงานกลุ่ม ผู้สอนและเพื่อนกลุ่มอื่นอาจซักถามเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัด

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546, น. 123) กล่าวว่า ขั้นนี้ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ผู้สอนควรช่วยเสริมเพิ่มเติมความรู้ช่วยคิดให้ครบตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มทั้งส่วนที่เด่นและส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2543, น. 39) กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีดังนี้

1. ขั้นเตรียม ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกันและจัดเป็นกลุ่มย่อย ประมาณ ๑ 2-6 คน ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่มบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจกวัสดุประสงค์ของบทเรียนและการทำกิจกรรมรวมกันและการฝึกฝน ทักษะพื้นฐานจำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม

2. ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียนแนะนำแหล่งข้อมูลเนื้อหา และมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

3. ขั้นทำกิจกรรม กลุ่มผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคน มีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่มในขั้นนี้ครูอาจกำหนดให้นักเรียนใช้เทคนิคต่าง ๆ กัน เช่น แบบ TGT, STAD, TAI, GI, LT, เป็นต้น ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง เทคนิคที่ใช้แต่ละครั้ง จะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียน แต่เรื่องในการเรียนครั้งหนึ่ง ๆ อาจต้องใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือหลายเทคนิคประกอบกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนที่ชัดเจน เช่น การคำนวณทางคณิตศาสตร์ การใช้ภาษามิติศาสตร์ และศาสตร์ และทักษะการใช้แผนที่และความคิดรวบยอดทางวิทยาศาสตร์

4. ขั้นตรวจสอบ ผลงานและทดสอบในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียน ได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณีผู้เรียนอาจขอมเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่องต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติมครูและผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม และพิจารณาว่าอะไรคือ จุดเด่นของงานและอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

2.2.4 บทบาทของผู้เรียนผู้สอนของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.2.4.1 บทบาทของผู้สอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

พรรณรัตน์ เ่งาธรรมสาร (2540, น. 62) กล่าวถึงบทบาทครูในการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า ครูควรสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนของนักเรียน ดังต่อไปนี้

1. ให้งานที่ทำท้าทายความสามารถของนักเรียนมากกว่าที่เป็นการแข่งขัน
2. ให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือก และตัดสินใจ
3. นับถือความคิดและความรู้สึกของนักเรียน
4. ให้คุณค่าในความคิดของนักเรียนไม่ว่าจะเป็นความคิดที่จำกัดเพียงใด
5. ให้กำลังใจนักเรียนในการแสดงออกซึ่งความคิดของตนเองในหลายรูปแบบ
6. ยอมรับว่านักเรียนผิดพลาดได้

7. เผยแพร่ข้อเขียนหรือผลงานของนักเรียนในรูปแบบของหนังสือพิมพ์ จดหมายข่าวของห้องหรือติดบอร์ด

8. กระตุ้นความคิดแก่นักเรียนโดยใช้ข้อมูลต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร ข่าว หรือสื่อ การสอน เช่น รูปภาพ ภาพยนตร์

สุวิมล เขียวแก้ว (2540, น. 85) กล่าวถึง บทบาทของครูในการเรียนแบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. ทำการตัดสินใจเกี่ยวกับ
  - 1.1 ขนาดของกลุ่ม
  - 1.2 จัดกลุ่มที่มีลักษณะหลากหลายในชั้นเรียน
  - 1.3 เตรียมอุปกรณ์และสถานที่
  - 1.4 มอบบทบาทให้แต่ละคนและสับเปลี่ยนบทบาทนั้น
2. อธิบายให้นักเรียนทราบถึงเกณฑ์ในการประสบความสำเร็จของกลุ่ม
3. ระบุพฤติกรรมที่ต้องการ
4. ดูแลและช่วยปรับพฤติกรรมของนักเรียน
5. ให้การช่วยเหลือกลุ่มเท่าที่จำเป็น
6. ประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้งในด้านปริมาณและด้านคุณภาพ
7. ร่วมมือกับนักเรียนในการประเมินการทำหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ครูผู้สอนต้องทราบบทบาทหน้าที่ของตน โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดขนาดของกลุ่มผู้เรียนให้แต่ละความสามารถ การดูแลผู้เรียนชี้แจงกรอบกิจกรรม ทำความเข้าใจถึงลักษณะของกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือด้วยการสร้างบรรยากาศที่เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของสมาชิก ครูคอยเป็นที่ปรึกษาที่ดี ยกย่องให้คำชมเชยกับกลุ่มที่มีผลงานดี และกระตุ้นการทำงานของกลุ่มที่ด้อยด้วย

2.2.4.2 บทบาทของผู้เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2551, น. 28) ได้สรุปบทบาทของผู้เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

1. รับผิดชอบการเรียนร่วมกับเพื่อน
2. รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง
3. รู้จักการไว้วางใจให้เกียรติ
4. รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกกลุ่ม
5. รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนและเพื่อน ๆ ในกลุ่ม

อรพรรณ พรศรีมา (2540, น. 62) กล่าวถึง บทบาทของผู้เรียนในการเรียนแบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. นักเรียนต้องไว้วางใจซึ่งกันและกัน และพัฒนาทักษะสื่อความหมายของตนให้ดี

2. ในการทำกิจกรรมการเรียนในแต่ละกิจกรรม สมาชิกของกลุ่มคนหนึ่งจะทำหน้าที่ประสานงาน คนหนึ่งทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม ส่วนสมาชิกที่เหลือจะทำหน้าที่เป็นเพื่อนร่วมทีม สมาชิกแต่ละคนจะต้องได้รับมอบหมาย หน้าที่รับผิดชอบ ทุกคนในกลุ่มจะต้องเข้าใจเรื่องที่กำลังเรียน และสามารถตอบคำถามได้เหมือนกันทุกคน จะไม่มีสมาชิกคนใดของกลุ่มถูกทอดทิ้ง ผู้ประสานงานกลุ่มต้องกระตุ้นให้สมาชิก ทุกคนมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสำเร็จของกลุ่ม

3. นักเรียนควรให้เกียรติและฟังความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกทุกคน สมาชิกในกลุ่ม อาจวิจารณ์ความคิดเห็นของเพื่อนได้ แต่ไม่อาจวิจารณ์ตัวบุคคล และควรเป็นไปเพื่อความชัดเจนในความคิดเห็น

4. นักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้ตนเองและเพื่อน ๆ ในกลุ่ม นักเรียนจะร่วมกันทำกิจกรรมการดูแลให้ทุกคนได้ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ และการช่วยกันควบคุมเวลาในการทำงาน

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า บทบาทของผู้เรียนในการเรียนแบบร่วมมือ คือ นักเรียนรู้จักบทบาทของตนเอง มีความรับผิดชอบร่วมกันในกลุ่มสมาชิก ไว้วางใจให้เกียรติซึ่งกันและกัน และรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม

2.2.5 เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ Co-op Co-op

2.2.5.1 ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น. 122-123) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน ผู้สอนจัดกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 4-5 คน มีสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน ผู้สอนแนะนำวิธีการทำงานกลุ่มและบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม

2. ขั้นสอน ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียน บอกปัญหาหรืองานที่ต้องการให้กลุ่มแก้ไขหรือคิดวิเคราะห์ หากคำตอบผู้สอนแนะนำแหล่งข้อมูล ค้นคว้า หรือให้ข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการคิดวิเคราะห์ผู้สอนมอบหมายงานที่กลุ่มต้องทำให้ชัดเจน

3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนร่วมมือกันทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ ทุกคนร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมในขั้นนี้ ครูควรใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจที่น่าสนใจและเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การเล่าเรื่องรอบวง มุมสนทนา คู่ตรวจสอบ

คู่คิด ฯลฯ ผู้สอนสังเกตการณ์ทำงานของกลุ่ม คอยเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ความกระจ่างในกรณี
ที่ผู้เรียนสงสัยต้องการความช่วยเหลือ

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ขั้นนี้ผู้เรียนจะรายงานผลการทำงานกลุ่ม
ผู้สอนและเพื่อนกลุ่มอื่นอาจซักถามเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดเจน เพื่อเป็นการตรวจสอบผลงานของกลุ่ม
และรายบุคคล

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ขั้นนี้ผู้สอนและผู้เรียน
ช่วยกันสรุปบทเรียน ผู้สอนควรช่วยเสริมเพิ่มเติมความรู้ ช่วยคิดให้ครบตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
และช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มทั้งส่วนที่เด่นและส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552, น. 186) กล่าวว่า ไม่ว่าจะเทคนิคใดก็ตามจะมีลำดับ
ขั้นตอนในการเรียนคล้าย ๆ กัน คือ ขั้นเตรียม ขั้นสอน ขั้นทำงานกลุ่ม ขั้นตรวจสอบผลงาน ขั้นสรุป
และขั้นประเมินผล ซึ่งจะอธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ครูผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน แนะนำทักษะ
ในการเรียนร่วมกันและจัดกลุ่ม แบ่งกลุ่มย่อยกลุ่มละ 2-6 คน โดยสมาชิกมีความสามารถแตกต่างกัน
บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม การฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็น

2. ขั้นสอน ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียน บอกงานที่ต้องการให้ผู้เรียนทำและ
ผู้สอนแนะนำแหล่งข้อมูล คั่นคว่ำ ผู้สอนมอบหมายงานที่กลุ่มต้องทำให้ชัดเจน

3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนร่วมมือกันทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ
ทุกคนร่วมรับผิดชอบ ครูควรใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ ผู้สอนสังเกตการณ์ทำงานของกลุ่ม
คอยเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ความกระจ่างในกรณีที่ผู้เรียนสงสัยต้องการความช่วยเหลือ

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติ
หน้าที่ครบถ้วนหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่ม ผู้เรียนจะรายงาน
ผลการทำงานกลุ่ม ผู้สอนและเพื่อนกลุ่มอื่นอาจซักถามเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดเจน

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ขั้นนี้ผู้สอนและผู้เรียน
ช่วยกันสรุปบทเรียน ผู้สอนควรช่วยเสริมเพิ่มเติมความรู้ ช่วยคิดให้ครบตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
และช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม ทั้งส่วนที่เด่นและส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้
แบบเทคนิค Co-op Co-op มี 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการ กิจกรรมที่ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้
ร่วมกัน และจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน โดยในแต่ละกลุ่มจะมีนักเรียนที่มีความสามารถและ
ความถนัดแตกต่างกัน แบ่งตามผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ผู้เรียนเก่งได้ช่วยเหลือผู้เรียนอ่อน ครูอธิบาย
ระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจกจุดประสงค์ของบทเรียน การทำกิจกรรมร่วมกัน
และการฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็น สำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม 2) ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียนและเนื้อหา

แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม 3) ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนเลือกเนื้อหาตามความถนัดและความสนใจ แล้วช่วยกันศึกษาโดยแต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมายเป็นขั้นที่สมาชิกในกลุ่มได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม 4) ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบการตรวจว่านักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล 5) ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งใดที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ ครูควรอธิบายเพิ่มเติม

2.2.5.2 ข้อดีของการจัดการเรียนรู้แบบ Co-op Co-op

วรภรณ สินถาวร (2553) การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Co-op Co-op มีข้อดีที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้โดยเป็นการเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้และก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนการสอน ครูมีการแนะนำหัวข้อเรื่องที่จะให้นักเรียนได้ศึกษา รวมทั้งมีการอภิปรายร่วมกันก่อนที่จะทำการศึกษา และมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ถามคำถามเกี่ยวกับหัวข้อนั้น การถามคำถามของนักเรียนคนหนึ่ง อาจจะกระตุ้นให้นักเรียนคนอื่น ๆ คิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนอย่างที่ไม่เคยคิดมาก่อนได้จึงทำให้นักเรียนเกิดแนวคิดที่กว้างขึ้น นักเรียนจึงเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มขึ้น
2. การแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบในแต่ละหัวข้อย่อย ที่ทำการศึกษาของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่ม เป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนมากยิ่งขึ้น และยังมี ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อน ๆ ในกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้ความเข้าใจได้ตรงกันในเรื่องที่ตนเอง ทำการศึกษา
3. การที่นักเรียนได้ทำการศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้ต่าง ๆ ร่วมกัน ทำให้นักเรียนได้เปลี่ยนและพัฒนาความคิดของตนเองไปได้ไกล อีกทั้งช่วยให้นักเรียนเข้าใจในกระบวนการศึกษาค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเองอย่างจริงจัง
4. การที่นักเรียนได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนคิดว่าความคิดเห็นของนักเรียนมีคุณค่าหลังจากได้รับการพิจารณาและมีการบันทึกไว้ ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ๆ เป็นการช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้สติปัญญาต่อไป
5. การที่มีการรายงานผลการศึกษาค้นคว้า นับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เปิดกว้างด้านแนวคิด โดยการอธิบายในสิ่งที่ได้ค้นคว้าและทำความเข้าใจด้วยตนเอง ช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการสื่อความหมาย ช่วยให้เพื่อนเข้าใจได้ดีขึ้น
6. เป็นเทคนิคการสร้างความรู้ที่ดีให้กับนักเรียน จากบรรยากาศการเรียนแบบเป็นกันเอง ระหว่างนักเรียนแต่ละคนได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ ทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ทำให้นักเรียนได้รับการเอาใจใส่ และมีความสนใจกันและกันมากขึ้น

7. ช่วยสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนด้านการเรียนในด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม คือ ส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนได้มีความคิดเป็นของตนเอง และสามารถแสดงความคิดเห็นนั้นให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่มได้ ทำให้นักเรียนรู้จักการให้เกียรติซึ่งกันและกัน เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุขมากขึ้น

8. นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้กระบวนการกลุ่มและกระบวนการคิด โดยในการทำงานกลุ่มด้วยเทคนิควิธีนี้จำเป็นต้องมีการประสานความร่วมมือ ความคิดและรับผิดชอบร่วมกัน การทำงานจึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้

9. ให้ผลดีทางด้านจิตพิสัย จากการที่นักเรียนสามารถอภิปราย ตามที่ตนเองรู้สึกได้ มีการยอมรับความแตกต่างระหว่างเพื่อนในด้านต่าง ๆ ช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อกัน และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนและต่อครู

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550, น. 160) สรุปข้อดีไว้ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาความคิด ความเชื่อมั่นของผู้เรียน
2. ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะทางด้านสังคม
3. ทำให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์ หรือมุมมองกว้างขวาง
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง
5. ช่วยกระตุ้นผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของผู้เรียน
6. มีกิจกรรมหลากหลายสนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคล

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Co-op Co-op ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเป็นการเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมเกิดความกระตือรือร้นในกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาความคิด ความเชื่อมั่น ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองและการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น กล้าแสดงออกและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และส่งเสริมให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน

2.3 แผนการจัดการเรียนรู้

2.3.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นคำที่ถูกนำมาใช้ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ฉันท ชาติทอง (2553, น. 134) ได้ให้ความหมายว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การเตรียมการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นเอกสารแนวทางสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เพื่อพัฒนาผู้เรียน ที่เป็นการนำเอาวิชาหรือประสบการณ์ ที่จะต้องทำการสอนตลอดปีการศึกษาหรือตลอดภาคเรียน มาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดจุดประสงค์ กิจกรรม สื่อ อุปกรณ์ การวัดและประเมินผล

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553, น. 303) ได้ให้ความหมายว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียน การจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นแผนที่ผู้จัดการเรียนรู้จัดทำขึ้นจากคู่มือครูหรือแนวการจัดการเรียนรู้ ของกรมวิชาการ ซึ่งจะทำให้ผู้จัดการเรียนรู้ทราบว่า จะจัดการเรียนรู้เนื้อหาใด เพื่อจุดประสงค์ใด จัดการเรียนรู้อย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด

ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์ (2559, น. 12) ได้ให้ความหมายของแผนการสอนว่า แผนการสอน จะเป็นสิ่งที่อธิบายถึงส่วนประกอบทั่วไปของบทเรียน และวัสดุอุปกรณ์การสอนทั้งหมดที่นำมาใช้ในการสอน รวมทั้งวิธีดำเนินงานที่จะใช้กับวัสดุอุปกรณ์การสอนเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ขึ้น ให้สังเกตว่า แผนการสอนนี้ไม่ใช่เป็นแต่เพียงโครงร่างของหัวข้อนี้ เนื้อหาวิชาที่จะสอนเท่านั้น เช่น อาจไม่เพียงพอที่จะบอกแต่เพียงว่าถ้าต้องการจะสอนให้ผู้เรียนสามารถบวกเลขสองหลักได้นั้น ก่อนอื่นจะต้องสอนการบวกเลขหลักเดียวแบบไม่มีทดกันก่อน แล้วต่อไปจึงจะสอนการบวกเลขสองหลักได้ ซึ่งการอธิบายเช่นนี้เป็นส่วนหนึ่งของแผนการสอนที่บอกให้ทราบถึงวิธีการนำเสนอเนื้อหาสาระของบทเรียนเท่านั้น แต่ไม่ได้บอกไว้เลยว่า ควรจะทำอะไรกันบ้างก่อนที่จะเริ่มต้นสอน หรือจะให้ผู้เรียนทำงานในกิจกรรมการเรียนอย่างไรบ้าง และยังไม่ได้พูดถึงเรื่องของการสอบเลยด้วยซ้ำไป

อิทธิเดช น้อยไม้ (2560, น. 49) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร และมีการเตรียมการไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ

ประภัสสร ปรีเอี่ยม (2561, น. 53) กล่าวว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ควรจัดรูปแบบให้ร่วมพัฒนาที่มีสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียน เช่น ครูอาจารย์ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง หรือแม้แต่คนในพื้นที่ชุมชน ให้มีส่วนร่วมกัน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ การกำหนดกิจกรรมไว้ล่วงหน้า ซึ่งมีโครงสร้างการออกแบบอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้กับการปฏิบัติการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยจัดเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.2 ความสำคัญของแผนจัดการเรียนรู้

การวางแผนการจัดการเรียนรู้มีส่วนสำคัญที่ทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวนั้น จำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์และออกแบบหลายประการ จากการศึกษารวบรวมข้อมูลที่ทัศนะของนักวิชาการได้อธิบายความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สงบ ลักษณะ (2533, อ้างถึงใน ศศิธร เวียงวะลัย, 2556, น. 51) ได้อธิบายไว้ว่า ผลดีของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีการจัดการเรียนรู้ วิธีเรียนที่มีความหมายมากขึ้น เพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
2. ช่วยให้ครูมีสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ได้ทันเวลา
3. เป็นผลงานทางวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้
4. ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้จัดการเรียนรู้แทน ในกรณีที่ผู้จัดการเรียนรู้ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ได้เอง

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, น. 20) ได้อธิบายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญหลายประการ ดังนี้

1. ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ เมื่อเกิดความมั่นใจในการสอนย่อมจะสอนด้วยความคล่องแคล่ว เป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างราบรื่น ไม่ติดขัด การสอนจะดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์
2. ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป เพราะผู้สอนอย่างมีแผนมีเป้าหมาย และมีทิศทางในการสอน มิใช่สอนอย่างเลื่อนลอย ผู้เรียนจะได้รับความรู้ ความคิด เกิดเจตคติ เกิดทักษะเกิดประสบการณ์ใหม่ตามที่ผู้สอนวางแผนไว้ ทำให้เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณค่า
3. ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ทั้งนี้เพราะในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทั้งด้านจุดประสงค์ เนื้อหาสาระที่จะสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลและประเมินผล แล้วจัดทำออกมาเป็นแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตร

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554, น. 109) กล่าวถึง ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้นเพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
2. ช่วยให้ครูมีสื่อการสอนที่ทำด้วยตนเองทำให้เกิดความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอนทำให้สอนได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตรและสอนได้ทันเวลา
3. เป็นผลงานวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้
4. ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้สอนแทนในกรณีที่ผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้

ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย (2558, น. 347-348) ได้อธิบายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงการเป็นครูมืออาชีพ มีการเตรียมล่วงหน้า แผนการจัดการเรียนรู้จะสะท้อนให้เห็นถึงการใช้เทคนิคการสอน สื่อนวัตกรรม และจิตวิทยา การเรียนรู้มาผสมผสานกันหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนที่ตนเองสอนอยู่
2. แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้า หาความรู้เกี่ยวกับ หลักสูตร เทคนิคการสอน สื่อนวัตกรรม และวิธีการวัดและประเมินผล
3. แผนการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูผู้สอนและครูที่จะปฏิบัติหน้าที่การสอนแทน สามารถปฏิบัติการสอนแทนได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ
4. แผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัด และประเมินผลที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป
5. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญในวิชาชีพครู ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะหรือตำแหน่งได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แผนจัดการเรียนรู้มีความสำคัญ คือ ทำให้เกิดการวางแผน วิธีสอน วิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น มีหลักการที่ถูกต้อง มีสื่อการสอนที่ทำด้วยตนเองทำให้เกิด ความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนและครูที่จะปฏิบัติการสอนแทน สามารถปฏิบัติ การสอนแทนได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องได้ทราบขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ อีกทั้งยังสามารถนำไปเป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่งที่แสดงถึงความชำนาญพิเศษ ความเชี่ยวชาญ ของผู้จัดทำแผนการสอน ซึ่งสามารถนำไปพัฒนางานในหน้าที่และเสนอเลื่อนระดับให้สูงขึ้น

2.3.3 ลักษณะที่ดีของแผนการจัดการเรียนรู้

ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ครูเตรียมการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน อย่างเป็นระบบ และเชื่อมโยงหลักสูตรกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้สอนสามารถออกแบบ การจัดการเรียนรู้ ตามองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้เลือกสรรกระบวนการที่ผู้เรียนจะได้รับ การพัฒนาตามมาตรฐานการเรียนรู้และเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล รวมทั้งผู้เรียนจะต้องได้รับการ พัฒนาทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายสามารถนำความรู้ไปใช้ ในชีวิตจริงได้ ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้จึงเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือที่นำไปสู่เป้าหมายของความสำเร็จ ที่ผู้สอนคาดหวังไว้มีนักการศึกษาได้กล่าวลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ดังนี้

สมนึก ภัททิยธนี (2546, น 6) กล่าวถึง ขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี คือ

1. การเขียนเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ต้องเขียนเป็นรายคาบ ตามชั่วโมงใน ตารางสอน ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกับชื่อเรื่องการสอน และสาระสำคัญในเนื้อหาพอสั่งเขป

2. ความคิดรวบยอด สิ่งใดเป็นหัวใจสำคัญควรเขียนให้ตรงกับเนื้อหา นั้น ๆ จะทำให้ การเขียนความคิดรวบยอดมีสาระสำคัญอยู่ในนั้นซึ่งจะทำให้การเขียนนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. จุดประสงค์พฤติกรรมจะต้องสอดคล้องกับความคิดรวบยอดจะต้องเขียนให้สอดคล้อง เชิงพฤติกรรม ไม่ใช่สอดคล้องในเนื้อหาเท่านั้น เพราะจะได้แค่ความรู้ความจำ สมองเด็กจะไม่ได้รับ การพัฒนาอย่างเท่าที่ควร

4. กิจกรรมการเรียน การใช้เทคนิคในเรื่องการสอนควรนำมาใช้จะช่วยให้นักเรียน มีการเรียนรู้ที่เหมาะสม

5. สื่อการเรียนรู้ควรมีความสอดคล้อง ในเนื้อหา การใช้สื่อควรใช้ให้เหมาะสม เพื่อความเข้าใจของนักเรียน

6. การวัดผล ตามเนื้อหา ความคิดรวบยอด จุดประสงค์พฤติกรรม การวัดคะแนน (ก่อนเรียน หลังเรียน ระหว่างเรียน) เพื่อวัดความบรรลุวัตถุประสงค์ของครูที่ตั้งไว้

สุวิทย์ มูลคำ (2549, น. 58-64) กล่าวไว้ว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ ดี ควรจะมีลักษณะเช่นนี้

1. มีการกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนอย่างชัดเจน (ตามเนื้อหาการสอนนั้น ๆ ให้มีคุณสมบัติด้านใดบ้าง)

2. กิจกรรมการเรียนการสอนต้องกำหนดให้ชัดเจน และการเรียนรู้ต้องเป็นไปตาม จุดประสงค์นั้น (ระบุอย่างชัดเจน ครูและนักเรียนต้องทำอะไร เพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์)

3. การใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ที่ถูกกำหนดไว้ และจะใช้อย่างไร

4. มีวิธีการแนวทางชัดเจนในเรื่องของการวัดผลและประเมินผล

5. ปรับเปลี่ยนยืดหยุ่นได้หากเวลาใช้งานปฏิบัติการจริงเมื่อมีปัญหาสามารถปรับเปลี่ยน ได้ตามความเหมาะสม โดยไม่กระทบต่อการเรียนการสอน

6. ก้าวทันเทคโนโลยี มีความทันสมัย สามารถเข้ากับยุคสมัยปัจจุบันได้

7. แผนการจัดการเรียนรู้มีความหมายที่ตรงกัน ขั้นตอนต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์ที่ตรงกัน เมื่อผู้สอนเข้าสอนแทนสามารถนำไปใช้ได้

8. รูปแบบของการบูรณาการเป็นการบูรณาการแบบองค์รวมในเรื่องของเนื้อหาต่าง ๆ

9. การนำความรู้ไปใช้ สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวแตกประเด็นได้หลากหลาย ทั้งใน ประสบการณ์เดิมและความรู้ใหม่ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้จริง

สรุปได้ว่า ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ต้องประกอบ ขั้นตอนสำคัญคือ จะเสริมสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง กิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนรับรู้และเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการ

เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนได้ใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ กิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวัสดุอุปกรณ์ และเป็นกิจกรรม ตั้งแต่ครูเป็นศูนย์กลางจนถึงนักเรียนเป็นผู้จัดทำเอง

2.3.4 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ (2552) องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ควรตระหนักถึงเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องเขียนตามลำดับองค์ประกอบ หากขาดองค์ประกอบใดก็อาจทำให้แผนการจัดการเรียนรู้นั้นสมบูรณ์ เมื่อพิจารณาแล้ว การศึกษา วิเคราะห์ องค์ประกอบของแผนโดยทั่วไปจะมี 7 องค์ประกอบ ดังนี้

2.3.4.1 สารสำคัญ เป็นการเขียนในลักษณะเป็นความคิดรวบยอด หรือ Concept

2.3.4.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ เขียนในลักษณะจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเมื่อผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติทุกพฤติกรรมในแต่ละแผนการเรียนรู้อของหน่วยการเรียนรู้ แล้วบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ตัวชี้วัด และมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วย

2.3.4.3 สารการเรียนรู้ เป็นการเขียนเนื้อหาสาระในลักษณะเป็นประเด็นสำคัญสั้น ๆ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

2.3.4.4 กิจกรรมการเรียนรู้ ระบุวิธีสอน กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครอบคลุมบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ เมื่อเรียนครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบถ้วนตามเป้าหมายการเรียนรู้ของตัวชี้วัด และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติในแต่ละรายชั่วโมงอย่างชัดเจน

2.3.4.5 สื่อ แหล่งการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ จะกำหนดสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน มีใบความรู้ ใบงาน แบบฝึกทักษะการเรียนรู้เอกสารเพิ่มเติมสำหรับผู้สอนตามความเหมาะสมและบอกแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

2.3.4.6 การวัดและประเมินผล ทุกแผนการจัดการเรียนรู้ จะระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ทุกแผนการจัดการเรียนรู้จะระบุรายละเอียดเกี่ยวกับ เรื่องการวัดและประเมินผลคือ หลักฐานการเรียนรู้ ร่องรอยการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล เครื่องมือในการวัดและประเมินผล

2.3.4.7 บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ เป็นการบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546, น. 213-216) กล่าวถึง องค์ประกอบของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้

1. จุดประสงค์การเรียนรู้
2. สารระการการเรียนรู้
3. กระบวนการในการจัดการเรียนรู้
4. การวัดผลประเมินผลในการจัดการเรียนรู้
5. แหล่งเรียนรู้
6. การบันทึกการจัดการเรียนรู้

จริณ แก้วสนธิ (2548, น. 63-77) กล่าวถึง แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเขียนควรมีความละเอียดต่าง ๆ ในแต่ละแผนอยู่ส่วนบนของแต่ละแผน ซึ่งมีองค์ประกอบการเขียนแผนทั่วไปดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
3. สารระการการเรียนรู้
4. กิจกรรมการเรียนรู้
5. การวัดผลประเมินผล
6. บันทึกหลังการสอน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ควรจะต้องมีรายละเอียดต่าง ๆ ในแต่ละแผน ประกอบด้วย สารระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการวัดและประเมินผล บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

2.3.5 ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

สำลี รักสุทธี (2544, น. 101) ได้สรุปประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. ทำให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีขั้นตอน ไม่สับสนวนไปวนมา
2. ทำให้เกิดกระบวนการจัด วัตอย่างมีระบบ
3. ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวเป็นลำดับขั้นตอนจากหัวไปท้าย จากง่ายไปยาก
4. เป็นรูปธรรมชัดเจน มองเห็นความเคลื่อนไหวของกิจกรรมอย่างสอดคล้องเป็นลูกโซ่สัมพันธ์กันตลอดตั้งแต่เริ่มจนจบ
5. ผู้เรียนได้ปฏิบัติอย่างชัดเจนมีขั้นตอน มีผลสะท้อนกลับอย่างฉับพลัน
6. ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมอย่างมีชีวิตชีวา มีความสุขสนุกสนานกับการเรียน
7. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นรูปธรรม เป็นการวางแผนรูปแบบการเรียน เป็นเหมือนพิมพ์เขียวของผู้สอน ทั้งยังเป็นการแปลงหลักสูตรการจัดการเรียนให้แก่ผู้เรียนและเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ดัชนีประสิทธิภาพ

2.4.1 การหาค่าประสิทธิภาพ

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของชุดการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ระดับที่ผู้ผลิตชุดการสอนพึงพอใจ หากชุดการสอนมีประสิทธิภาพมาก การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ ทำโดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งแบ่งกิจกรรมการประเมินออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) การประเมินพฤติกรรมต่อเนื่องจะเป็นการกำหนดค่าของประสิทธิภาพ E_1 ซึ่งเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ และประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้ายจะกำหนดค่าเป็น E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ และประเมินพฤติกรรมต่อเนื่องเป็นการประเมินผลพฤติกรรมย่อยหลายพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง เรียกว่ากระบวนการ (Process) ของผู้เรียน โดยสังเกตจากรายงานกลุ่ม การรายงานบุคคลหรือจากการปฏิบัติงาน ตามที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ครูผู้สอนได้กำหนดไว้ ประเมินพฤติกรรม ขั้นสุดท้าย เป็นการประเมินผลลัพธ์ (Product) ของผู้เรียนโดยพิจารณาจากผลการสอบหลังเรียน และสอบปลายปี และปลายภาค (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2537, น. 490-492)

เผชิญ กิจระการ (2544, น. 44-52) ได้อธิบายว่า การหาประสิทธิภาพของสื่อ เช่น ชุดการสอน แบบฝึก แผนการสอน แบบเรียนสำเร็จรูป หนังสือเรียน หรือกิจกรรมการเรียนการสอน ใหม่ ๆ ที่ผู้สอนพัฒนาขึ้น ส่วนมากใช้วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) โดยประสิทธิภาพที่วัดส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียน หรือแบบทดสอบย่อย และแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1/E_2 = 85/85$, $E_1/E_2 = 90/90$ เป็นต้น ในที่นี้ขอยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมด ทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 80 ส่วนการหาค่า E_1 และ E_2 ใช้สูตรดังนี้ (เผชิญ กิจระการ, 2544, น. 49)

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100 \quad (2-1)$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\frac{\sum X}{N}$	แทน	คะแนนของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดรวมกัน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{B} \times 100 \quad (2-2)$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\frac{\sum X}{N}$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้น ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 เช่น มีนักเรียน 40 คน ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด คือ 32 คน แต่ละคนได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนถึงร้อยละ 80 (E_1) ส่วน 80 ตัวหลัง (E_2) คือ ผลการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด (40 คน) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

3. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยเทียบกับคะแนนที่ได้ก่อนการเรียน (Pre-test) อธิบายเฉพาะตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) ดังนี้ สมมตินักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 10 แสดงว่าผลต่างของคะแนนเต็ม (ร้อยละ 100) เท่ากับ 90 ถ้านักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85 แสดงว่าความแตกต่างของการสอบทั้งสองครั้งนี้ (ก่อนเรียนกับหลังเรียน) เท่ากับ $85 - 10 = 75$ ดังนั้น ค่าของ $E_2 = (75/90) \times 100 = 86.33\%$ ถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($E_2 = 80$)

4. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อมีจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อสอบข้อใดถูก มีจำนวนนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่า ข้อไม่มีประสิทธิภาพ และชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีความบกพร่อง)

สรุปเกณฑ์การหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนนิยมตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะ คือ 75/75, 80/80 และ 85/85 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้น ถ้าเป็นวิชาค่อนข้างยากก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 75/75 หรือ 80/80 สำหรับวิชาที่มีเนื้อหาง่ายก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 85/85 เป็นต้น นอกจากนี้ยังตั้งเกณฑ์เป็นค่าความคลาดเคลื่อนไว้เท่ากับร้อยละ 2.5 นั่นคือถ้าเกณฑ์ตั้งไว้ที่ 85/85 เมื่อกำหนดค่าที่ถือว่าใช้ได้คือ 87.5/87.5 หรือ 82.5/82.5 เป็นต้น

2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นความสามารถของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากนักเรียนได้รับประสบการณ์จากกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยครูต้องศึกษาแนวทางในการวัดและประเมินผล การสร้างเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2548, น. 95) ได้ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมหรือผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อันเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์การสอนของครู ว่าผู้เรียนมีความสามารถหรือสัมฤทธิ์ผลในแต่ละรายวิชามากน้อยเพียงใด

สมนึก ภัททิยธนี (2551, น. 128) ได้ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยซึ่งเป็นสมรรถภาพทางด้านสมองหรือปัญญาของบุคคลในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

จันทิมา เมยประโคน (2555, น. 26) ได้ให้ความหมายว่า สัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางด้านการเรียนของแต่ละบุคคลที่ประเมินได้จากการทำแบบทดสอบหรือการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสามารถวัดได้ทั้งด้านทักษะปฏิบัติโดยการใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติและการวัดทางด้านเนื้อหา โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ไพโรจน์ คะเซนทร์ (2556, น. 89) กล่าวไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ คุณลักษณะ รวมถึงความรู้ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนหรือมวลประสบการณ์ทั้งปวง ที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของ

สมรรถภาพทางสมอง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถสมองของบุคคลว่า เรียนแล้วรู้อะไรบ้าง และมีความสามารถด้านใดมากน้อยเท่าไร ตลอดจนผลที่เกิดขึ้นจากการเรียน การฝึกฝนหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียน ที่บ้าน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ รวมทั้งความรู้สึก ค่านิยม จริยธรรมต่าง ๆ ก็เป็นผลมาจากการฝึกฝนด้วย

จากความที่นักการศึกษาสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจาก กระบวนการเรียนการสอนที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน

2.5.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า สามารถแบ่งได้ เป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายในตัวนักเรียน เช่น สุขภาพร่างกาย ความสนใจ สติปัญญา ความมุ่งมั่น การปรับตัว แรงจูงใจ ความบกพร่องของร่างกาย ลักษณะทางกรรมพันธุ์ วุฒิภาวะ เพศ และอายุ เป็นต้น (พีระยุทธ์ สันติวัน, 2533, น. 52, อ้างถึงใน พชรกมล เต็มใจ, 2554, น. 56) และปัจจัยภายนอก ตัวนักเรียน เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ความร่วมมือของครูกับผู้บริหาร ความร่วมมือของครูกับผู้ปกครอง การเสริมพลังของผู้ปกครอง สื่ออุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ และแหล่งค้นคว้าหา ความรู้ต่าง ๆ เป็นต้น (ประภัสสร ปรีเอี่ยม, 2553, น. 57)

Bloom (1976, p. 193) ได้อธิบายว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีอยู่ 3 ตัวแปร ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านปัญญา (Cognitive Entry Behavior) เป็นพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ หมายถึง การเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนเรื่องนั้น มีมาก่อนเรียน ได้แก่ ความถนัด และพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนเหมาะสมกับการเรียนรู้ใหม่

2. ลักษณะทางอารมณ์ (Affective Entry Behavior) เป็นตัวกำหนดด้านอารมณ์ หมายถึง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกระตือรือร้นที่มีต่อเนื้อหาที่เรียน รวมถึงทัศนคติของนักเรียน ที่มีต่อเนื้อหาวิชาต่อโรงเรียนและระบบการเรียนและมโนภาพเกี่ยวกับตนเองคุณภาพของการสอน (Quality of Instruction) เป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียนประกอบด้วย การชี้แนะ หมายถึง การบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน และงานที่จะต้องทำให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจน การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน เป็นต้น

3. คุณภาพการสอน (Quality of Instruction) ประกอบด้วย การให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ แรงเสริมจากผู้สอน การสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม และผลสะท้อนกลับ เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึง ผลลัพธ์จากการกระทำของตนเองและการแก้ไขข้อบกพร่อง

สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านสมอง และด้านอารมณ์ ซึ่งถ้าบุคคลมีองค์ประกอบทั้งสามด้านดี ก็จะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนอีกปัจจัยหนึ่ง คือ ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ประกอบด้วย ลักษณะการสอนของครู สภาพแวดล้อม สื่อการสอน เป็นต้น

2.5.3 ประเภทของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มัทนินี กุฎาคาร (2542, น. 40-44) กล่าวว่า ประเภทของการวัดผลการศึกษา มีมากมายหลายชนิดแตกต่างกันไป แล้วแต่หลักเกณฑ์ที่จะใช้ในการพิจารณา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. จำแนกตามลำดับก่อนและหลังการเรียน แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1.1 การวัดผลโดยการใช้แบบทดสอบก่อนสอน เป็นการวัดผลความรู้เดิมและก่อนทำการสอน

1.2 การวัดผล โดยการใช้แบบทดสอบหลังสอน เป็นการวัดผลความรู้ หลังจากที่ได้ทำการสอนไปแล้ว โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมหรือแบบทดสอบคู่ขนาน ซึ่งผลของการวัดที่ได้จากการวัดผลหลังสอนจะต้องได้ผลที่สูงกว่าก่อนสอน จึงจะเป็นการแสดงว่า การสอนนั้นได้ผล

2. จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวัด แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

2.1 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบย่อย เป็นการวัดผลระหว่างทำการสอนในแต่ละวิชา โดยจะทำการวัดผลหลังจากจบการเรียนในแต่ละหน่วยการสอน เพื่อวัดระดับความรู้และค้นหาบางจุดที่นักเรียนไม่สามารถเรียนให้รอบรู้ได้ เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

2.2 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบรวม เป็นการวัดผลการเรียนครั้งละหลาย ๆ หน่วย การสอน หรือสิ้นสุดการเรียนการสอนวิชานั้นแล้ว เพื่อเป็นข้อมูล สำหรับการตัดสินความสามารถของผู้เรียนในวิชานั้น ๆ

3. จำแนกตามการตรวจให้คะแนน แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

3.1 การวัดผลโดยการใช้แบบทดสอบแบบอัตนัย เป็นการวัดผลการใช้ความสามารถในการใช้ภาษา ใช้ความคิด การแสดงออกทางอารมณ์ ทักษะคติและอื่น ๆ ให้ออกมาภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจแต่ละคน จะได้ไม่ตรงกัน ด้วยสาเหตุที่มีความคิดเห็นหรือการตัดสินใจของผู้ตรวจเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

3.2 การวัดผล โดยการใช้แบบทดสอบแบบปรนัย เป็นการวัดผลที่กำหนดคำตอบออกมาให้เลือก หรือกำหนดขอบเขตของคำถามมาให้ตอบสั้น ๆ เช่น ให้เลือกตอบทางใดทางหนึ่ง ถูกหรือผิด จริงหรือไม่จริง ใช่หรือไม่ใช่ หรือให้เลือกคำตอบที่ถูกที่สุดมาตอบ หรือให้จับคู่คำตอบกับคำถามที่มีความสัมพันธ์กัน หรือให้เติมคำตอบข้อความสั้น ๆ ลงในช่องว่างให้สมบูรณ์ เป็นต้น ซึ่งการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจแต่ละคนจะตรงกัน

4. จำแนกตามลักษณะการแปลความหมายของคะแนน แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

4.1 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม การวัดผลในลักษณะการนำคะแนนมาเปรียบเทียบกับในกลุ่มว่าอยู่ ณ ตำแหน่งใด เมื่อเทียบกับคนอื่น ๆ โดยใช้แบบทดสอบชนิดเดียวกัน

4.2 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ เป็นการวัดผล โดยใช้หลักเกณฑ์ภายนอกมาเป็นจุดเปรียบเทียบ คือ เป็นการวัดในลักษณะของการนำคะแนนไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยไม่สนใจกับคะแนนของคนอื่น ๆ

5. จำแนกตามจำนวนผู้เข้าสอบ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

5.1 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบรายบุคคล เป็นการวัดผลในลักษณะตัวต่อตัว คือ มีครู 1 คน ทำการวัดผลนักเรียนทีละคน อาจจะเป็นการสอบสัมภาษณ์ หรือสอบปากเปล่า

5.2 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบรายกลุ่ม เป็นการวัดผลในลักษณะที่ใช้กันในปัจจุบัน คือ มีครู 1 คน ทำการวัดผลนักเรียนหลาย ๆ คน

6. จำแนกตามเวลาที่ใช้แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

6.1 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบแบบใช้ความเร็ว เป็นการวัดผลที่กำหนดเวลาให้น้อยมาก และมีจำนวนข้อมากข้อ แต่มักจะเป็นข้อที่ง่าย ๆ เนื่องจากต้องการความเร็วในการทำ

6.2 การวัดผล โดยใช้แบบทดสอบแบบให้เวลาเต็มที่ เป็นการวัดผลที่ไม่กำหนดเวลา ผู้สอบสามารถทำจนกระทั่งคิดว่าไม่สามารถจะทำต่อไปได้อีกแล้ว ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงระดับความสามารถสูงสุดของบุคคลนั้น

7. จำแนกตามรูปแบบของข้อสอบ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

7.1 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบที่ให้เขียนตอบเอง เป็นการวัดผลที่ประกอบด้วยข้อสอบเติมคำ บรรยาย ความเรียง

7.2 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบที่มีคำตอบให้เลือก เป็นการวัดผลที่ประกอบด้วยข้อสอบถูก ผิด จับคู่ เลือกลง

8. จำแนกตามลักษณะการตอบ แบ่งได้ 3 ประเภท คือ

8.1 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบแบบปฏิบัติ เป็นการวัดผลภาคปฏิบัติทั้งหลาย เช่น วิชาพลศึกษา การฝีมือ การแสดงละคร เป็นต้น

8.2 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบปากเปล่า เป็นการวัดผลรายบุคคล เช่น การสอบสัมภาษณ์ การสอบอ่าน การสอบฟังเสียง เป็นต้น

8.3 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบแบบเขียนตอบ เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากการสอบปากเปล่า โดยวัดผลเป็นกลุ่มให้เขียนตอบ จะใช้เวลาสอบน้อยลง

9. จำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์ แบ่งได้ 4 ประเภท คือ

9.1 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบเพื่อจัดอันดับ เป็นการวัดผลเพื่อดูระดับความรู้ความสามารถแต่ละบุคคลว่าอยู่ตำแหน่งใด เพื่อประโยชน์ในการจำแนกแยกประเภทแยกกลุ่มตามความสามารถนั้น ๆ

9.2 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยการวัดผลเพื่อค้นหาความบกพร่องของนักเรียน เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

9.3 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบเพื่อพยากรณ์ เป็นการวัดผลเพื่อทำนายหรือคาดคะเน ความรู้ ความสามารถ ความสำเร็จในอนาคต เพื่อประโยชน์ในการแนะแนววิชาเลือกวิชาชีพ ในภาคหน้า

9.4 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบเพื่อคัดเลือก เป็นการวัดผล เพื่อดูระดับความรู้ความสามารถที่สูง ๆ เพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณภาพในการเข้าเรียน หรือเข้าทำงาน

10. จำแนกตามกระบวนการในการสร้าง แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

10.1 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเฉพาะคราว เพื่อใช้ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

10.2 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการที่มีการนำไปทดลองสอบหลายครั้ง แล้วนำผลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ แล้วปรับปรุงให้มีคุณภาพดี มีความเป็นมาตรฐาน

11. จำแนกตามจุดมุ่งหมายของผลการวัด แบ่งได้ 3 ประเภท คือ

11.1 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

11.2 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบวัดความถนัด เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดสมรรถภาพพื้นฐาน อันเป็นความสามารถทางสติปัญญาของบุคคล

11.3 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดคุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล ซึ่งเป็นผลรวมมาจากความรู้ ความคิด อารมณ์ การปรับตัว ความสนใจ และทัศนคติ

12. จำแนกตามสมรรถภาพที่จะวัด แบ่งได้ 6 ประเภท คือ

12.1 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความเจริญงอกงามของความรู้ในการเรียน

12.2 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบวัดเชาวน์ปัญญา เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ

12.3 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบวัดความถนัด เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความถนัดทางด้านวิชาการต่าง ๆ หรือความถนัดพิเศษ ความถนัดเฉพาะของบุคคล

12.4 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดคุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล

12.5 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบวัดเจตคติ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดทัศนคติทางสังคม เชื้อชาติ การเมือง ศีลธรรม หรือศาสนา

12.6 การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบวัดความสนใจ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสนใจในเรื่องต่าง ๆ ของบุคคล เช่น ความสนใจในอาชีพประมง

บุญชม ศรีสะอาด (2545, น. 53) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้น ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์สำหรับใช้ตัดสินว่าผู้สอบมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การวัดตรงตามจุดประสงค์เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งสร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตร จึงสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร ความสามารถในการจำแนกผู้สอบตามความเก่งอ่อนได้ดี เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐาน ซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถให้ความหมายแสดงถึงสถานภาพความสามารถของบุคคลนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

สมนึก ภัททิยธนี (2551, น. 73-79) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูสร้างขึ้นเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. ข้อสอบแบบความเรียงหรืออัตนัย (Subjective or Essay) เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถาม แล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้ และข้อคิดเห็นของแต่ละคน

2. ข้อสอบแบบกาถูก-ผิด (True-false Test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบที่มีตัวเลือก 2 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกดั้งกล่าวเป็นแบบคงที่ และมีความสามารถตรงกันข้าม เช่น ถูก-ผิด ใช่-ไม่ใช่ จริง-ไม่จริง เหมือนกัน-ต่างกัน เป็นต้น

3. ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion Test) เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเติมคำหรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ นั้น เพื่อให้มีใจความสมบูรณ์และถูกต้อง

4. แบบทดสอบแบบตอบสั้น ๆ (Short Answer Test) ข้อสอบแบบนี้คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เขียนเป็นประโยคคำถามที่สมบูรณ์แล้ว

ให้ผู้ตอบเขียนตอบ คำตอบที่ต้องการจะสั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบความเรียงหรืออัตนัย

5. ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) เป็นข้อสอบเลือกตอบชนิดหนึ่ง โดยมีคำหรือข้อความแยกออกเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ ว่าแต่ละข้อความในชุดหนึ่ง (ตัวยืน) จะคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรโดยหนึ่งตามที่อยู่ข้อสอบกำหนดไว้

6. ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) ลักษณะทั่วไปคำถามแบบเลือกตอบ โดยทั่วไปจะประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับตัวเลือก (Choice) ในตอนเลือกนี้ จะประกอบด้วย ตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวงปกติ จะมีคำถามที่กำหนดให้นักเรียนพิจารณา แล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเดียวจากตัวลวงอื่น ๆ และคำถามแบบเลือกตอบที่ดี นิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกัน ดูเผิน ๆ จะเห็นว่าทุกตัวเลือกถูกหมดแต่ความจริงมีน้ำหนักความถูกมากน้อยต่างกัน

จากข้อความข้างต้นจึงสรุปได้ว่า แบบทดสอบที่ใช้ในปัจจุบันมีมากมายหลายชนิด แต่ละชนิดก็มีจุดมุ่งหมายในการทดสอบแตกต่างกัน ดังนั้น ในการนำแบบทดสอบไปใช้ต้องระมัดระวังว่าเลือกใช้แบบทดสอบได้ถูกต้องเหมาะสมกับสิ่งที่เราต้องการหรือไม่ การจำแนกประเภทของแบบทดสอบจึงช่วยให้สามารถเข้าใจและเลือกใช้แบบทดสอบได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

2.5.4 ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดี

สิริพร ทิพย์คง (2545, น. 195, อ้างถึงใน พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2545, น. 135-161) กล่าวถึงลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดี

1. ความเที่ยงตรง เป็นแบบทดสอบที่สามารถนำไปวัดในสิ่งที่เราต้องการวัดได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

2. ความเชื่อมั่น แบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่น คือ สามารถวัดได้คงที่ ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งก็ตาม เช่น ถ้านำแบบทดสอบไปวัดกับนักเรียนคนเดิมคะแนนจากการสอบทั้งสองครั้ง ควรมีความสัมพันธ์กันดี เมื่อสอบได้คะแนนสูงในครั้งแรกก็ควรได้คะแนนสูงในการสอบครั้งที่สอง

3. ความเป็นปรนัย เป็นแบบทดสอบที่มีคำถามชัดเจน เฉพาะเจาะจง ความถูกต้องตามหลักวิชา และเข้าใจตรงกัน เมื่อนักเรียนอ่านคำถามจะเข้าใจตรงกัน ข้อคำถามต้องชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจตรงกัน

4. การถามลึก หมายถึง ไม่ถามเพียงพฤติกรรมขั้นความรู้ความจำ โดยถามตามตำราหรือถามตามที่ครูสอน แต่พยายามถามพฤติกรรมขั้นสูงกว่าขั้นความรู้ความจำ ได้แก่ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า

5. ความยากง่ายพอเหมาะ หมายถึง ข้อสอบที่บอกให้ทราบว่าย่อสอบข้อนั้นมีคนตอบถูกมากหรือตอบถูกน้อย ถ้ามีคนตอบถูกมากข้อสอบข้อนั้นก็ง่ายและถ้ามีคนตอบถูกน้อยข้อสอบข้อนั้นก็ยาก ข้อสอบที่ยากเกินความสามารถของนักเรียนจะตอบได้นั้นก็ไม่มี ความหมาย เพราะไม่สามารถจำแนกนักเรียนได้ว่าใครเก่งใครอ่อน ในทางตรงกันข้ามถ้าข้อสอบง่ายเกินไปนักเรียนตอบได้หมด ก็ไม่สามารถจำแนกได้เช่น

6. อำนาจจำแนก หมายถึง แบบทดสอบนี้สามารถแยกนักเรียนได้ว่าใครเก่งใครอ่อน โดยสามารถจำแนกนักเรียนออกเป็นประเภท ๆ ได้ทุกระดับอย่างละเอียดตั้งแต่อ่อนสุดจนถึงเก่งสุด

7. ความยุติธรรม คำถามของแบบทดสอบต้องไม่มีช่องทางชี้แนะให้นักเรียนที่ฉลาดใช้ไหวพริบในการเดาได้ถูกต้อง และไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เกียจคร้าน ซึ่งดูตำราอย่างคร่าว ๆ ตอบได้ และต้องเป็นแบบทดสอบที่ไม่ลำเอียงต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

สมนึก ภัททิยธนี (2551, น. 67-71) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉพาะแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น นับเป็นเครื่องมือวัดผลที่มีคุณค่าและสำคัญที่สุด แต่ทั้งนี้แบบทดสอบที่จะนำไปใช้ต้องมีคุณภาพ นั่นคือแบบทดสอบต้องมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง คุณภาพของแบบทดสอบที่สามารถวัดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบทั้งฉบับที่สามารถวัดได้คงที่คงวา ไม่เปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะทำการสอบใหม่กี่ครั้งก็ตาม

3. ความยุติธรรม (Fair) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบที่ไม่เปิดโอกาสให้มีการได้เปรียบเสียเปรียบในกลุ่มผู้เข้าสอบด้วยกัน ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนทำข้อสอบโดยการเดาไม่ให้นักเรียนที่ขี้เกียจหรือไม่สนใจในการเรียนทำข้อสอบได้ดี ผู้ที่ทำข้อสอบได้ควรจะเป็นนักเรียนที่เรียนเก่งและขยันเท่านั้น

4. ความลึกของคำถาม (Searching) หมายถึง ข้อสอบแต่ละข้อนั้นจะไม่ถามอย่างผิวเผินหรือถามประเภทความรู้ความจำ แต่ต้องถามให้นักเรียนนำความรู้ความเข้าใจไปคิดดัดแปลงแก้ปัญหาแล้วจึงตอบได้

5. ความยั่วยุ (Exemplary) หมายถึง แบบทดสอบที่นักเรียนทำด้วยความสนุกเพลิดเพลิน ไม่ควรใช้คำถามซ้ำซาก ซึ่งน่าเบื่อหน่ายวิธีการที่จะทำให้แบบทดสอบมีความยั่วยุยากตอบก็โดยเรียงจากข้อง่ายไปหาข้อยาก ใช้ข้อสอบรูปภาพบ้าง ถามข้อละปัญหาบ้าง รูปแบบของข้อสอบน่าสนใจ ถ้าเป็นข้อสอบแบบอัตนัยก็ให้บรรยายมีความยาวพอเหมาะและไม่ถามหลายประเด็นในข้อเดียวกัน

6. ความจำเพาะเจาะจง (Definition) หมายถึง ข้อสอบที่มีแนวทางหรือทิศทางการถามการตอบชัดเจนไม่คลุมเครือ ไม่แฝงกลเม็ดให้นักเรียนงง

7. ความเป็นปรนัย (Objective) หมายถึง ข้อสอบที่มีลักษณะ 3 ประการ คือ

- 7.1 ตั้งคำถามให้ชัดเจนทำให้ผู้เข้าสอบทุกคนเข้าใจความหมายตรงกัน
- 7.2 ตรวจสอบให้คะแนนได้ตรงกันแม้ว่าจะตรวจหลายครั้งหรือหลายคนก็ตาม
- 7.3 แปลความหมายของคะแนนได้เหมือนกัน

8. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง แบบทดสอบที่มีจำนวนข้อมากพอประมาณ ใช้เวลาสอบพอเหมาะ ประหยัดค่าใช้จ่าย จัดทำแบบทดสอบด้วยความประณีต ตรวจสอบให้คะแนนได้รวดเร็ว รวมถึงสถานการณ์ในการสอบที่ดี ได้แก่ สภาพห้องสอบเรียบร้อยไม่มีสิ่งรบกวนผู้เข้าสอบ กรรมการคุมสอบรัดกุม เป็นต้น

9. อำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง ความสามารถของข้อสอบในการจำแนกผู้เข้าสอบที่มีคุณลักษณะหรือความสามารถแตกต่างกันออกจากกันได้ ข้อสอบที่ดีต้องมีอำนาจจำแนกสูง ตามทฤษฎีการวัดผลแบบอิงกลุ่ม อำนาจจำแนกของข้อสอบ หมายถึง ความสามารถของข้อสอบที่สามารถจำแนกผู้เข้าสอบออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่งกับกลุ่มอ่อน ถ้าข้อสอบมีอำนาจจำแนกสูง แสดงว่ากลุ่มเก่งทำข้อสอบข้อนั้นถูกแต่กลุ่มอ่อนทำไม่ถูกส่วนทฤษฎี การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ หมายถึง ความสามารถของข้อสอบนั้นในการจำแนกผู้สอบออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มรอบรู้กับกลุ่มไม่รอบรู้ ถ้าข้อสอบมีอำนาจจำแนกสูง แสดงว่าคนกลุ่มรอบรู้ทำข้อสอบนั้นถูกแต่คนกลุ่มไม่รอบรู้ทำไม่ถูก

10. ความยาก (Difficulty) หมายถึง จำนวนคนตอบข้อสอบได้ถูกมากน้อยเพียงใด หรืออัตราส่วนของจำนวนคนตอบถูกกับจำนวนคนทั้งหมดที่เข้าสอบตามทฤษฎีการวัดผลแบบอิงกลุ่ม ข้อสอบที่ดีคือข้อสอบที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป เรียกว่ามีความยากพอเหมาะ สามารถจำแนก ผู้เข้าสอบได้ว่าใครเก่งใครอ่อน ส่วนทฤษฎีการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ถือว่าข้อสอบที่ดีคือสามารถวัดว่าผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์หรือไม่ การที่ทุกคนทำข้อสอบได้ถูกแสดงว่าเขาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดี ต้องเป็นแบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความเป็นปรนัย ถามลึก มีความยากง่ายพอเหมาะ มีค่าอำนาจจำแนก และมีความยุติธรรม และหากมีคุณสมบัติเป็นไปตามคุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดี 10 ประการที่กล่าวมาก็จะเป็นแบบทดสอบที่ดีมาก

2.5.5 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2546, น. 122-123) เสนอว่า ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลนั้น นิยมสร้างโดยยึดตามการจำแนกจุดประสงค์ทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยของบลูม (Bloom) ที่จำแนกจุดประสงค์ทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยเป็น 6 ประเภท ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) การนำไปใช้ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมินค่า (Evaluation) การสร้างข้อสอบ

ถ้าวัดตาม 6 ประเภทเหล่านี้ ก็จะมีการครอบคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ กรอบแนวคิดที่ใช้กันมากในการใช้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ คือ วัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งจะกำหนดในรูปแบบจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective)

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2548, น. 100) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จะมีคุณภาพได้นั้น จะต้องอาศัยหลักการสร้างที่มีประสิทธิภาพ มีหลักการสร้างดังนี้

1. ต้องนิยามพฤติกรรมหรือผลการเรียนรู้ ที่ต้องการจะวัดให้ชัดเจน โดยกำหนดในรูปของจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนหรือรายวิชา ด้วยคำที่เฉพาะเจาะจง สามารถวัดและสังเกตได้
2. ควรสร้างแบบทดสอบวัดให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ ที่ได้กำหนดไว้ทั้งหมด ทั้งในระดับความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และระดับที่ซับซ้อนมากขึ้น
3. แบบทดสอบที่สร้างขึ้น ควรจะวัดพฤติกรรม หรือผลการเรียนรู้ที่เป็นตัวแทนของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจะต้องกำหนดตัวชี้วัด และขอบเขตของผลการเรียนรู้ที่จะวัดแล้วจึงเขียนข้อสอบตามตัวชี้วัดจากขอบเขตที่กำหนดไว้
4. แบบทดสอบที่สร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อสอบชนิดต่าง ๆ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับการวัดพฤติกรรม หรือผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้มากที่สุด
5. ควรสร้างแบบทดสอบโดยคำนึงถึงแผนหรือวัตถุประสงค์ของการนำผลการทดสอบไปใช้ประโยชน์ จะได้เขียนข้อสอบให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และทันใช้ตามแผนที่กำหนดไว้ เช่น การใช้แบบทดสอบก่อนการเรียนการสอน (Pretest) สำหรับตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเพื่อการสอนซ่อมเสริม การใช้แบบทดสอบระหว่างการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และการใช้แบบทดสอบหลังการเรียนการสอน เพื่อตัดสินผลการเรียน
6. แบบทดสอบที่สร้างขึ้น จะต้องทำให้การตรวจให้คะแนน ไม่มีความคลาดเคลื่อนจากการวัด (Measurement Errors) ซึ่งไม่ว่าจะนำแบบทดสอบไปทดสอบกับผู้เรียนในเวลาที่แตกต่างกัน จะต้องได้ผลการวัดเหมือนเดิม

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากจะใช้หลักการสร้างที่มีประสิทธิภาพแล้ว จะต้องมีส่วนขั้นตอนการสร้างที่ดี เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่มีคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของการใช้ มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาวิชาและจุดประสงค์ที่ต้องการจะวัด

2.5.6 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2548, น. 97-99) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร การสร้างแบบทดสอบควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร และสร้างตาราง วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระ

และพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ตารางวิเคราะห์หลักสูตรจะใช้เป็นกรอบในการออกข้อสอบ โดยระบุจำนวนข้อสอบในแต่ละเรื่อง และพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดไว้

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้า สำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และการสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง โดยการศึกษาตารางวิเคราะห์หลักสูตร และจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้ชนิดของข้อสอบที่จะใช้วัดว่าจะเป็นแบบใด โดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน แล้วศึกษาวิธีเขียนข้อสอบชนิดนั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ

4. เขียนข้อสอบ ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบ ตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยอาศัยหลักและวิธีการเขียนข้อสอบที่ได้ศึกษามาแล้ว

5. ตรวจสอบข้อสอบ เพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้แล้วในขั้นที่ 4 มีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาทบทวนตรวจสอบข้อสอบอีกครั้ง ก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อไป

6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง เมื่อตรวจสอบข้อสอบเสร็จแล้วให้พิมพ์ข้อสอบทั้งหมด จัดทำเป็นแบบทดสอบ ฉบับทดลอง โดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบ (Direction) และจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

7. ทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ การทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ เป็นวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ต้องการสอบจริง แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพ

8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบ หากพบว่าข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพหรือมีคุณภาพไม่ดีพอ อาจจะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริง ที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบดังกล่าว

อรนุช ศรีสะอาด และคณะ (2550, น. 38-39) ได้เสนอถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสอบให้ชัดเจนว่าจะสอบใคร อยู่ระดับชั้นใด เพื่ออะไร
2. วิเคราะห์หลักสูตรและทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร
3. กำหนดชนิดของแบบทดสอบและศึกษาวิธีเขียน

4. เขียนข้อสอบตามชนิดของแบบทดสอบ โดยให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและตารางวิเคราะห์หลักสูตร

5. ตรวจสอบข้อสอบโดยพิจารณาถึงความถูกต้องตามหลักวิชา มุ่งวัดเนื้อหาและพฤติกรรมตามตารางวิเคราะห์หลักสูตรหรือไม่ ภาษาที่ใช้ชัดเจนถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งอาจจะตรวจสอบข้อสอบโดยผู้ออกข้อสอบเองกรณีนี้ผู้ออกข้อสอบควรจะได้พักสมองระยะหนึ่ง เพื่อไม่ให้หมกมุ่นหรือให้มีจิตใจและสมองปลอดโปร่งและการตรวจทานข้อสอบอีกกรณีหนึ่งคือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไข

6. ทดลองใช้และวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อพัฒนาข้อสอบให้มีคุณภาพ

7. พิมพ์แบบทดสอบ ควรเรียงข้อสอบจากง่ายไปหายากหรือเรียงตามเนื้อหาก็ได้

สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบที่มีความสำคัญ มีคุณค่าต่อการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากจะต้องอาศัยหลักการสร้างที่มีประสิทธิภาพและขั้นตอนการสร้างที่ดีแล้ว จะต้องมีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบที่สร้างขึ้น ก่อนนำไปใช้จริง

2.6 พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม

2.6.1 ความหมายของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม

นักวิชาการได้ให้ความหมายหลายลักษณะ โดยความสำคัญอยู่ที่ทีมของบุคคลที่จะต้องเกี่ยวข้องกัน มีการวางแผนร่วมกันเพื่อให้บรรลุผล ดังต่อไปนี้

มัลลิกา วิชชุกรองครัต (2553, น. 25) สรุปได้ว่า พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาร่วมทำกิจกรรมโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ใช้ทักษะ และความรอบรู้ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์กรให้บรรลุตามเป้าหมาย

ลัดพงษ์ โกสาแสง (2553, น. 14) สรุปได้ว่า พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม หมายถึง การทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน ร่วมแรงร่วมใจใช้ทักษะความรอบรู้ที่มีร่วมกันทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อพัฒนาองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์

สุภาวดี แก้วสารานู (2553, น. 13) สรุปได้ว่า พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม หมายถึง การรวมกลุ่มของบุคคลเพื่อร่วมกันทำงานอย่างมีหลักการ สมาชิกในทีมทุกคนปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม โดยมีการประสานความสัมพันธ์ การสื่อสารกันในกลุ่มรวมทั้งการตัดสินใจร่วมกัน

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม หมายถึง การรวมกลุ่มของบุคคลเพื่อรวมกันทำงานอย่างมีหลักการตามวัตถุประสงค์ มีการวางแผนการทำงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ มีความสามัคคี มีเป้าหมายเดียวกัน รวมทั้งตัดสินใจร่วมกันเพื่อความสำเร็จของผลงาน

2.6.2 ความสำคัญของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม ไว้ดังนี้

ริงสิมา มั่นใจอารีย์ (2549, น. 14) กล่าวว่า กล่าวถึงความสำคัญของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม นอกจากจะมีผลดีต่อองค์การ โดยส่วนรวมแล้ว ยังมีผลต่อสมาชิกและบุคคลในทีมงานนั้น ด้วยเหตุผล 3 ประการ คือ

1. ทีมงานเป็นการรวมเอาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่ามากที่สุดขององค์การเข้าด้วยกัน ทำให้สามารถปฏิบัติงานที่บุคคลเพียงคนเดียวไม่อาจทำได้ เพราะนอกจากจะได้ร่างกายแรงใจเพิ่มขึ้นแล้วยังจะได้ความคิดหลายแง่หลายมุมมาผสมผสานกัน ทำให้ศักยภาพแฝงที่แต่ละคนมีอยู่ถูกนำมาใช้ได้มากขึ้น

2. ทีมงานทำให้มีการมอบหมายให้รับผิดชอบ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามความถนัด ความเชี่ยวชาญและความพอใจของแต่ละคน เป็นการทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ยังส่งผลให้แต่ละคนมีโอกาสสร้างหรือพัฒนาความสามารถด้านอื่น ๆ ให้ดีขึ้นโดยการเรียนรู้จากสมาชิกผู้ร่วมงาน

3. ทีมงานช่วยให้สมาชิกแต่ละคนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านสังคม อันได้แก่ ความรัก และการยอมรับซึ่งกันและกัน อันจะเป็นบันไดนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตการทำงานในที่สุด

วรารณ ตระกูลสถิตย์ (2550, น. 108) กล่าวว่า ความสำคัญของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม จะมีความสำคัญมาก เมื่อเทคโนโลยีหรือกระบวนการปฏิบัติต้องการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนที่ทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ แต่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม มีความสำคัญมากในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงองค์การจะต้องปรับตัวอย่างรวดเร็ว เพื่อการแข่งขัน สิ่งแวดล้อมหรือสังคมจะต้องพึ่งพาทีมงานที่ดี เพื่อจะได้รับรวมทรัพยากรเข้าด้วยกัน และตอบสนองอย่างรวดเร็วต่อโอกาสและภัยคุกคาม

สมชาย กิจยรรยง และจรีชา ใจเปี่ยม (2552, น. 57) ได้ให้ความหมายความสำคัญของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมไว้ว่า

1. งานบางชนิดไม่สามารถทำสำเร็จเพียงคนเดียวได้
2. หน่วยงานมีงานเร่งด่วนต้องมีการระดมกำลังคนจึงจะเสร็จได้ทันเวลา
3. เป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถจากหลายฝ่าย
4. งานบางชนิดเป็นงานที่มีหลายหน่วยงานรับผิดชอบ

5. เป็นงานที่ต้องการความริเริ่มสร้างสรรค์

6. หน่วยงานต้องการสร้างบรรยากาศของความสามัคคีให้เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า ความสำคัญของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ของผู้ปฏิบัติงาน มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติภารกิจ และงานที่ทำให้มีการมอบหมายให้รับผิดชอบ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามความถนัดความเชี่ยวชาญ และความพอใจของแต่ละคน ซึ่งเป็นการทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ยังส่งผลให้แต่ละคนมีโอกาสสร้างหรือพัฒนาความสามารถด้านอื่น ๆ ให้ดีขึ้น โดยการเรียนรู้จากสมาชิกผู้ร่วมงาน

2.6.3 ประโยชน์ของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม

2.6.3.1 ช่วยให้การดำเนินงานเป็นระบบที่ดีขึ้น มีการแบ่งงานออกไปตามหน้าที่และความรับผิดชอบ ทำให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่กลุ่มและทีมงานต้องการ

2.6.3.2 ช่วยให้มีการนำหลักมนุษยสัมพันธ์มาใช้ในกลุ่มและทีมงาน รู้เขารู้เรา ทีมงานจะสามารถดำเนินไปอย่างสอดคล้องและประสบความสำเร็จได้ ช่วยให้เกิดรู้จักสามัคคี ระหว่างสมาชิกในทีมงาน ในการทำงานให้ประสานสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

2.6.3.3 ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย เพราะทีมงานมีการแบ่งงาน แบ่งหน้าที่กันตามความสามารถและความชำนาญ เมื่อลงมือทำงานจะสามารถดำเนินงานได้รวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ มีคุณภาพ และทำให้งานประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6.3.4 ช่วยสร้างพลังในการทำงาน พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมจะมีความพร้อมทั้งทางด้านความคิด กำลังกายและกำลังใจ สามารถรวมกันเป็นหนึ่งเดียว และร่วมประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานร่วมกันได้ ก่อให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่ดี

2.6.3.5 ช่วยสร้างความมั่นคงในอาชีพ เพราะทีมงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มผลผลิตได้มากมาย มีรายได้เพิ่ม มีกำไรเพิ่ม ฐานะของกิจการในหน่วยงานมีความก้าวหน้า ทำให้สมาชิกของทีมมีความมั่นคงในอาชีพ

2.6.3.6 ช่วยเพิ่มพูนความรู้สึกรักในการยอมรับนับถือในการทำงาน เพราะทีมงานต้องมีการกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ของบุคคล มีหัวหน้าทีมงาน ผู้ประสานงานของทีม และสมาชิกในทีมก็ต้องยอมรับนับถือกันในด้านตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ รวมถึงบุคคลที่ร่วมทีมงานเพื่อการรับรู้ และมีความเข้าใจต่อกัน เป็นประโยชน์ต่อการทำงานร่วมกัน

2.6.3.7 ช่วยให้เกิดความร่วมมือกันของสมาชิกในทีมงาน สร้างผลงานให้ออกมามีคุณภาพ และสามารถพัฒนาต่อยอดต่อไปภายหน้าได้ การทำงานเป็นทีม สามารถช่วยเหลือกัน ช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

2.6.3.8 ทำให้การปฏิบัติงานมีความชัดเจนขึ้น เพราะทีมงาน จะต้องอาศัยข้อเท็จจริงเป็นหลัก และช่วยกันตัดสินใจจากข้อมูลที่ได้ ให้งานออกมาสมบูรณ์แบบมากที่สุด ซึ่งต้องการจากการพูด การเขียน และการทำงานเป็นทีม ไม่ว่าจะเจอกับปัญหาได้ก็สามารถช่วยกันแก้ไขได้ทันที

2.6.3.9 ช่วยให้ผลของการออกมาดีที่สุด เพราะทีมงานมีการทบทวนงานอย่างสม่ำเสมอ ทีมงานใช้เวลาในการประเมินพฤติกรรม และเรียนรู้ความผิดพลาดในการทำงานของทีม ซึ่งการทบทวนอย่างสม่ำเสมอ จะสามารถแก้ไขข้อบกพร่องในการทำงาน และสามารถปรับปรุงงานให้ออกมาดีที่สุดได้

2.6.4 คุณลักษณะของทีม

ทีมที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานคือกลุ่มของบุคคลที่ทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีมต่อไปนี้เป็นสิ่งที่ท่านและเพื่อนร่วมทีมจะต้องยึดถือเป็นกรอบเพื่อทำงานร่วมกัน

2.6.4.1 ความเป็นหนึ่งเดียวกัน

2.6.4.2 จัดการด้วยตนเอง

2.6.4.3 พึ่งพาตัวเอง

2.6.4.4 ขนาดของกลุ่มที่พอเหมาะ

มีความเป็นหนึ่งเดียวกันสมาชิกของทีมที่ประสบความสำเร็จในการทำงานจะต้องมีความเป็นหนึ่งเดียวกันทุก ๆ คนจะถูกดึงเข้ามาในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุความสำเร็จในงานหรือบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยทั่วไปแล้วงานหรือเป้าหมายอาจบรรลุได้เมื่อทำงานร่วมกัน แทนที่จะต่างคนต่างทำ ทีมงานที่มีประสิทธิภาพจะมีลักษณะโดดเด่นและสมาชิกทุกคนมีความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนร่วมในความสำเร็จด้วยจัดการด้วยตนเอง

2.6.5 องค์ประกอบของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม

วารภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2549, น. 9) กล่าวถึง องค์ประกอบในพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม มีเป้าหมายร่วมกันยอมรับนับถือร่วมมือ พร้อมใจกันทำงาน การแบ่งงานกันทำตามความสามารถรับผิดชอบต่องานมีความเข้าใจกันและความผูกพันต่อกัน

มัลลิกา วิชุกรองครัต (2553, น. 16) พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม มี 3 องค์ประกอบ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการวางแผนดำเนินการของทีม มีเป้าหมายและขั้นตอนชัดเจนประสานงานกันเป็นทีม แยกลักษณะและขนาดของกลุ่มออกมาจากทีมการมีแผนการติดตามแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. ด้านสมาชิกทีม มีความตั้งใจจริงที่จะทำงานมีความรู้หรือใฝ่หาความรู้ตระหนักในการทำงานระบบเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น
3. ด้านผู้นำทีม มีความรู้ในการวางแผน การปฏิบัติงานและติดตามผลมีเทคนิคในการเผชิญต่อการขัดแย้งในกลุ่มเทคนิคการเสริมแรงและสร้างพลังใจแสวงหาวิธีการที่เหมาะสม

Vamey (1977, p. 156, อ้างถึงใน สิริรัตน์ แก้วสมบัติ, 2553, น. 24) กล่าวถึง องค์ประกอบของทีมที่ดี ดังนี้ การไว้น้ำใจ มีบรรยากาศการสนับสนุนซึ่งกันและกัน การติดต่อสื่อสาร มีวัตถุประสงค์ของทีม การแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ดีการใช้ทรัพยากรของแต่ละคนในกลุ่มให้ได้รับประโยชน์มากที่สุด มีวิธีการควบคุมทีมงานที่ดีและนำเอาสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การมาสนับสนุน ได้แก่ ความเป็นอิสระ การสนับสนุนและนับถือความแตกต่างของบุคคล

2.7 ความพึงพอใจของการเรียนรู้

2.7.1 ความหมายของความพึงพอใจ

มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้หลายท่าน ดังนี้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, น. 22) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง พฤติกรรมที่สนองความต้องการของมนุษย์ และเป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

สุรางค์ โค้วตระกูล (2544, น. 30) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง พลังที่เกิดจากพลังจิตที่มีผลไปสู่เป้าหมายที่ต้องการและหาสิ่งที่ต้องการมาตอบสนอง

อุบลลักษณ์ ไชยชนะ (2546, น. 36) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติที่เป็นไปตามความคาดหวังที่ทำให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ (2549, น. 189) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นสภาพความรู้สึกที่ตามจุดมุ่งหมาย

Applewhite (1965, p. 6, อ้างถึงใน ศุภศิริ โสมาเกตู, 2544, น. 49) กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งความหมายกว้างรวมไปถึงความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย การมีความสุขที่ทำงานร่วมกับคนอื่นที่เข้าใจกันได้ มีทัศนคติที่ดีต่องานด้วย

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ดีของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการแสดงพฤติกรรม การกระทำหรือการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หากได้รับการเสริมแรงทางบวกที่เป็นแรงจูงใจภายนอก เช่น การให้รางวัลคำชม การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกพึงพอใจ ซึ่งเป็นแรงจูงใจภายในที่จะทำให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนและต้องการประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

2.7.2 หลักการวัดความพึงพอใจ

ลิวิน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, น. 31-33) ได้เสนอแนวคิดว่าการวัดความพึงพอใจ เป็นสิ่งที่ยุ่งยากพอสมควร เพราะเป็นการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับอารมณ์ และความรู้สึก ซึ่งลักษณะทางจิตใจ คุณลักษณะดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย แต่อย่างไรก็ตาม ความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ยังสามารถวัดได้ โดยอาศัยหลักการสำคัญคือ การยอมรับ ข้อตกลงเบื้องต้น (Basic Assumption) เกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจ ดังนี้

1. ความคิดเห็น ความรู้สึกหรือความพึงพอใจของบุคคลนั้นจะคงที่อยู่ช่วงหนึ่งนั้น คือ ความรู้สึกนึกคิดของคนเรา ไม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือผันแปรตลอดเวลา อย่างน้อยต้องมีช่วงเวลาใด เวลาหนึ่งที่ความรู้สึกของเราคงที่ ทำให้สามารถวัดได้

2. ความพึงพอใจของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตเห็นได้โดยตรง การวัดจะเป็น แบบวัดทางอ้อม โดยวัดแนวโน้มที่บุคคลแสดงออก หรือพฤติกรรมที่เป็นอยู่

3. ความพึงพอใจ นอกจากแสดงออกในรูปทิศทางของความรู้สึกนึกคิด เช่น สนับสนุน หรือคัดค้าน ยังมีขนาดหรือปริมาณความคิด ความรู้สึกนั้นอีกด้วย เช่น ระดับความมากน้อยของ ความพึงพอใจ

4. การวัดความพึงพอใจด้วยวิธีใดก็ตาม จะต้องมีส่วนประกอบ 3 อย่าง คือ ตัวบุคคล ที่ต้องการวัดมีสิ่งเร้า เช่น การกระทำเรื่องราวที่บุคคลแสดงความพึงพอใจตอบสนองและสุดท้ายต้องมีการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาในระดับต่ำ สูง มากน้อย

5. สิ่งเร้าที่จะนำไปใช้วัด ที่นิยมคือ ข้อความของความพึงพอใจ (Attitude Statement) ซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายคุณค่า คุณลักษณะของสิ่งนั้น เพื่อให้บุคคลตอบสนองออกมาเป็น ระดับความรู้สึก มาก ปานกลาง น้อย เป็นต้น

สุรางค์ โค้วตระกูล (2544, น. 28) กล่าวว่าไว้ว่า หน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความสนใจกับความพึงพอใจมาก นักจิตวิทยาอุตสาหกรรม ได้สร้างแบบวัดความพึงพอใจ ตามนิยามศัพท์เฉพาะ และตามจุดมุ่งหมายของการวัด การแบ่งแบบวัดตามคุณลักษณะของงาน ดังนี้

1. แบบวัดความพึงพอใจงานโดยทั่วไป เป็นแบบวัดที่วัดความพึงพอใจของบุคคล ที่มีความสุขอยู่กับงานโดยส่วนรวม

2. แบบวัดความพึงพอใจเฉพาะเกี่ยวกับงานของแบบวัดนี้เป็นการวัดความพึงพอใจ ในแต่ละด้าน ตัวอย่างการวัดชนิดนี้ ได้แก่ แบบวัดของแฮคแมนและโอลแฮม แบบสอบถามเป็นมาตราส่วน ประเมินค่า มีข้อความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน

2.7.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงใจ ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2540, น. 139-144) กล่าวว่า ทฤษฎีการจูงใจของนักการศึกษาต่าง ๆ มีดังนี้

1. ทฤษฎีการจูงใจ ERG ของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1.1 ความต้องการเพื่อการดำรงชีวิต (Existence Needs) หรือ E เป็นความต้องการทางร่างกายและปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต

1.2 ความต้องการด้านความสัมพันธ์ (Relatedness Needs) หรือ R เป็นความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อนฝูง เพื่อนร่วมงาน และคนที่ต้องการจะมีความสัมพันธ์ด้วย

1.3 ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) หรือ G เป็นความต้องการที่จะพัฒนาตนเองตามศักยภาพสูงสุด

2. ทฤษฎีการจูงใจของแมคคลีแลนด์ (David and MacClelland) เชื่อว่าความต้องการเป็นการเรียนรู้จากการมีประสบการณ์ และมีอิทธิพลต่อการรับรู้สถานการณ์ และมีอิทธิพลต่อการรับรู้สถานการณ์และแรงจูงใจสู่เป้าหมาย โดยแบ่งความต้องการออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Needs for Achievement) เป็นพฤติกรรมที่จะกระทำการใด ๆ ให้เป็นผลสำเร็จดีเลิศ เป็นแรงขับที่นำไปสู่ความเป็นเลิศ

2.2 ความต้องการสัมพันธ์ (Needs for Affiliation) เป็นความต้องการที่จะสร้างมิตรภาพและมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

2.3 ความต้องการอำนาจ (Needs for Power) เป็นความต้องการควบคุมผู้อื่น มีอิทธิพลต่อผู้อื่น

Scott (1970, p. 124, อ้างถึงใน ศุภศิริ โสมาเกตู, 2544, น. 49) กล่าวว่า แนวคิดในเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติมีลักษณะดังนี้

1. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานนั้นจะมีความหมายสำหรับผู้ทำ
2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้ โดยใช้ระบบการทำงาน และการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

3. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างสิ่งจูงใจภายในเป้าหมายของงาน จะต้องมีลักษณะ ดังนี้ คือ คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรงงานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

เมื่อนำแนวคิดสก็อต มาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน มีแนวทาง ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และระดับความสามารถหรือพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน
2. วางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม และกำหนดเป้าหมายในการทำงาน สะท้อนผลงาน และการทำงานร่วมกันได้

ศุภศิริ โสมาเกต (2544, น. 53) ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนซึ่งเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำ คำปรึกษา จึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงาน มีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่า ผู้ไม่ได้รับการตอบสนอง
2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่าง ความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดี จะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัล หรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards)

สรุปได้จากแนวความคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลตอบแทนหรือรางวัลภายใน เป็นผลด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียน เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้น เมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ และสามารถดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากทั้งหลายได้สำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนผลตอบแทนภายนอกเป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหาให้มากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่น การได้รับคำยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือแม้แต่การให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

2.7.4 วิธีวัดความพึงพอใจ

เชชฌู กิจระการ (2544, น. 44-51) ได้กล่าวถึง แนวคิดของ Hayfield และ Human ที่ได้พัฒนาแนวคิดของนักวิจัยต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่าองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

ตัวแปรที่ 1 องค์ประกอบเกี่ยวกับงานที่ทำปัจจุบัน แบ่งเป็นความตื่นเต้น/น่าเบื่อ ความสนุกสนาน/ไม่สนุกสนาน สภาพโล่ง/สภาพสลับ ความท้าทาย/ไม่ท้าทาย ความพอใจ/ไม่พอใจ

ตัวแปรที่ 2 องค์ประกอบด้านค่าจ้าง ประกอบด้วย ถือเป็นรางวัล/ไม่เป็นรางวัล มาก/น้อย ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม เป็นทางบวก/ทางลบ

ตัวแปรที่ 3 องค์ประกอบด้านการเลื่อนตำแหน่ง ประกอบด้วย ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม เชื่อถือได้/เชื่อถือไม่ได้ เป็นเชิงบวก/เป็นเชิงลบ เป็นเหตุเป็นผล/ไม่เป็นเหตุเป็นผล

ตัวแปรที่ 4 องค์ประกอบทางด้านนิเทศ/ผู้บังคับบัญชา ประกอบด้วย อยู่ใกล้/อยู่ไกล ยุติธรรมแบบจริงใจ/ยุติธรรมแบบไม่จริงใจ เป็นมิตร/ค่อนข้างไม่เป็นมิตร เหมาะสมทางคุณสมบัติ/ไม่เหมาะสมทางคุณสมบัติ

ตัวแปรที่ 5 องค์ประกอบทางด้านเพื่อนร่วมงาน ประกอบด้วย เป็นระเบียบเรียบร้อย/ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงาน/ไม่จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงาน และเพื่อนร่วมงาน ดูน่าสนใจ/ดูเหน้อยหน่าย

บุญชม ศรีสะอาด (2546, น. 63-71) ได้เสนอเครื่องมือที่ใช้วัดความพึงพอใจ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ชุดข้อคำถามที่ต้องการให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยกาเครื่องหมายหรือเขียนตอบ หรือกรณีที่กลุ่มตัวอย่างอ่านหนังสือไม่ได้หรืออ่านยาก อาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม นิยามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็นของบุคคล มีรายละเอียดดังนี้

1. โครงสร้างแบบสอบถาม มีส่วนประกอบโครงสร้างของแบบสอบถาม 3 ส่วน คือ

1.1 คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม เป็นส่วนแรกของการสอบถาม โดยระบุจุดมุ่งหมายและความสำคัญที่ให้ตอบแบบสอบถาม คำอธิบายลักษณะของแบบสอบถามและวิธีตอบ พร้อมยกตัวอย่างประกอบ และตอนสุดท้ายจะกล่าวขอบคุณล่วงหน้า แล้วระบุชื่อเจ้าของแบบสอบถาม

1.2 สถานภาพทั่วไป เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น อายุ เพศ การศึกษา

1.3 ข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่จะวัด ซึ่งอาจแยกเป็นพฤติกรรมย่อย ๆ แล้วสร้างข้อคำถามวัดพฤติกรรมย่อย ๆ นั้น

2. รูปแบบของแบบสอบถาม ข้อคำถามในแบบสอบถามอาจมีลักษณะเป็นปลายเปิดหรือแบบปลายปิด แบบสอบถามฉบับหนึ่งอาจเป็นแบบปลายเปิดทั้งหมดหรือแบบผสมก็ได้ ดังนี้

2.1 ข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended or Unstructured Questionnaire) เป็นคำถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้เลือกตอบ แต่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบ โดยใช้คำพูดของตนเอง

2.2 ข้อคำถามปลายปิด (Closed Form or Unstructured Questionnaire)

เป็นคำถามที่มีคำตอบให้ผู้เขียน เขียนเครื่องหมายลงหน้าข้อความ หรือตรงกับช่องที่เป็นความจริง หรือความเห็นของตน มีหลายแบบ ได้แก่

2.2.1 แบบให้เลือกตอบคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของตน เพียงคำตอบเดียว จาก 2 คำตอบ

2.2.2 แบบให้เลือกตอบคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของตน เพียงคำตอบเดียว จากหลายคำตอบ

2.2.3 แบบให้เลือกตอบคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของตน ได้หลายคำตอบ

2.2.4 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบตามระดับความคิดเห็นของตน อาจจัดในรูปของตาราง

2.2.5 แบบผสม หมายถึง มีหลายแบบอยู่ด้วยกัน

2.2.6 แบบให้เรียงลำดับความสำคัญ โดยเขียนเรียงลำดับความชอบต่อสิ่งนั้น

2.2.7 แบบเติมคำสั้น ๆ ลงในช่องว่าง สิ่งที่เติมมีความเฉพาะเจาะจง

3. หลักเกณฑ์การสร้างแบบสอบถาม มีดังนี้

3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายให้แน่นอนว่าต้องการถามอะไร

3.2 สร้างคำถามให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

3.3 เรียงข้อคำถามตามลำดับให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กันตรงหัวข้อที่ได้วางโครงสร้าง

3.4 ไม่ควรให้ผู้ตอบตอบมากเกินไป เพราะจะทำให้เบื่อหน่าย ไม่ให้ความร่วมมือ หรือตอบโดยไม่ตั้งใจ

3.5 ให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความลำบากน้อยที่สุดในการตอบ ดังนั้น ควรใช้ข้อคำถามแบบปลายปิด ผู้ตอบแบบสอบถามเพียงแต่กาตอบในแบบสอบถาม

3.6 สร้างข้อคำถามให้มีลักษณะที่ดี คือ มีลักษณะ ดังนี้

3.6.1 ใช้ภาษาที่ชัดเจนเข้าใจง่ายไม่กำกวม ไม่มีความซับซ้อน

3.6.2 ใช้ข้อความที่สั้นกะทัดรัด ไม่มีส่วนฟุ่มเฟือย

3.6.3 ข้อคำถามที่เหมาะสมกับผู้ตอบ โดยคำนึงถึงสติปัญญา ระดับการศึกษา

ความสนใจของผู้ตอบ

3.6.4 แต่ละข้อควรถามเพียงปัญหาเดียว

3.6.5 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะตอบได้หลายทาง

3.6.6 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบเบื่อหน่าย ไม่รู้เรื่อง หรือตอบไม่ได้

3.6.7 หลีกเลี่ยงคำที่ผู้ตอบตีความแตกต่างกัน เช่น บ่อย ๆ เสมอ ๆ โง่ ฉลาด

- 3.6.8 ไม่ใช่คำถามที่เป็นคำถามนำผู้ตอบให้ผู้ตอบตามแนวหนึ่งแนวใด
- 3.6.9 ไม่เป็นคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบเกิดความลำบากใจหรืออึดใจที่จะตอบ
- 3.6.10 ไม่ถามในสิ่งที่รู้แล้ว หรือวัดด้วยวิธีอื่นได้ดีกว่า
- 3.6.11 ไม่ถามในเรื่องที่เป็นความลับ
- 3.6.12 คำตอบที่ให้เลือกในข้อคำถาม ควรมีให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่าง

ทุกคนสามารถเลือกตอบได้ ตรงกับความจริงตามความเห็นของเขา

4. มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) เป็นมาตรวัดชนิดหนึ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม แบบวัดด้านจิตพิสัย เช่น เจตคติ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

4.1 มีระดับความเข้มข้นให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความคิดเห็น เหตุผล และสภาพความเป็นจริง ตั้งแต่ 3 ระดับ ขึ้นไป

4.2 ระดับที่เลือกอาจเป็นชนิดที่มีด้านบวกและด้านลบในข้อเดียวกัน หรือมีเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง โดยที่อีกด้านหนึ่งจะเป็นศูนย์หรือระดับน้อยมาก

4.3 บางข้อมีลักษณะเชิงนิมาน (Positive Scale) บางข้อมีลักษณะเชิงนิเสธ (Negative Scale)

4.4 สามารถแปลงผลตอบเป็นคะแนนได้ จึงสามารถวัดความคิดเห็น คุณลักษณะด้านจิตพิสัยออกมาในเชิงปริมาณได้ โดยใช้เกณฑ์

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2551, น. 224-226) กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert's Scale) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีพอฟังใจน้อยที่สุด

ในการวัดมาตราส่วนประเมินค่าใช้เกณฑ์ซึ่งเป็นระบบเดียวกันกับการตรวจให้คะแนน จะใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจของผู้เรียนต่อบทเรียน เป็นการวัดทัศนคติทั้งในด้านของตัวเครื่องมือที่สร้างขึ้น และด้านกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยแบบวัดทัศนคติเป็นเครื่องมือในการวัด

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัยในประเทศ

ศิริปิยวรรณ ศิริโนนรัง และเยาวภา ประคองศิลป์ (2555, น. 141-147) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบร่วมเรียนร่วมรู้ (Learning Together: LT) กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/5 ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสนามบินจังหวัดขอนแก่น จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 14 แผน แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูและนักเรียน แบบประเมินผลงานกลุ่มนักเรียน แบบทดสอบท้ายวงจร แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินทักษะกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และสรุปโดยใช้การบรรยายเชิงพรรณนาความผลการวิจัย พบว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบร่วมเรียนร่วมรู้ (Learning Together: LT) เป็นกิจกรรมที่สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยร้อยละ 80.10 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 94.12 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นักเรียนจำนวนร้อยละ 88.23 มีทักษะกระบวนการทำงานกลุ่มผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดี สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก

อภิชาติ สนธิลา และสมบุรณ์ พินธุรักษ์ (2555, น. 117-123) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ลูกเสือสามัญ เรื่อง กิจกรรมการบุกเบิก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกก่อง ตำบลหนองนกเขียน อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ลูกเสือสามัญ เรื่อง กิจกรรมการบุกเบิก จำนวน 8 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษา

ค้นคว้าปรากฏดังนี้ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ลูกเสือสามัญ เรื่อง กิจกรรมการบุกเบิก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op มีประสิทธิภาพ 86.25/85.50 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ลูกเสือสามัญ เรื่อง กิจกรรมการบุกเบิก โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6045 หรือคิดเป็นร้อยละ 60.45 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุดารัตน์ กองพลพรหม (2559, น. 126) ทำการวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนากิจกรรมเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีบุญเบิกฟ้ามหาสารคาม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 32 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ซึ่งได้มาโดยได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test (Dependent Samples) ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีบุญเบิกฟ้ามหาสารคาม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Co-op Co-op มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.00/94.30 ซึ่งสูงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนที่เรียน เรื่อง ประเพณีบุญเบิกฟ้ามหาสารคาม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีบุญเบิกฟ้ามหาสารคาม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Co-op Co-op โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อมร เมยมงคล (2560, น. 116) ทำการวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนาชุดกิจกรรม เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเจริญราษฎร์บำรุง อำเภอชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 20 คน กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับฉลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ชนิด ประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรม เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 ชุด 2) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาโดยใช้ชุดกิจกรรมด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT จำนวน 6 แผน ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ 12 ชั่วโมง 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน E_1/E_2 และค่า E.I. และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ Depent Samples t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.48/82.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมเรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 3) ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยชุดกิจกรรมเรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT มีค่าเท่ากับ 0.50 พบว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 0.50 หรือคิดเป็นร้อยละ 5.00 4) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมเรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

จอมขวัญ พอกพูน (2561, น. 73) ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มร่วมมือ Co-op Co-op กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านพะเนา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ และผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน จำนวน 5 ชุด แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผ่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 30 ข้อ และแบบทดสอบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ และผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน เป็นมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที (t-test) ผลการศึกษาพบว่า 1) กระบวนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ และผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคกลุ่มร่วมมือ Co-op Co-op ทำให้ประสบความสำเร็จ คือ การเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจ และกระบวนการการทำงานกลุ่มที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ ด้วยตนเอง ด้วยความร่วมมือและความช่วยเหลือกันภายในกลุ่มนำมาซึ่งความสำเร็จ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นักเรียนที่มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ซึ่งนักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.78 คิดเป็นร้อยละ 32.59 ของคะแนนทั้งหมด และคะแนนทดสอบหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 24.61 คิดเป็นร้อยละ 82.04 ของคะแนนทั้งหมด และพบว่าผลต่างจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบทั้งสองครั้งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.83 คิดเป็นร้อยละ 49.44 ของคะแนนทั้งหมด 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านพะเนา มีความพึงพอใจต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มร่วมมือ Co-op Co-op เรื่อง ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ และผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเท่ากับ 4.08 ซึ่งนักเรียนมีระดับความพึงพอใจของผู้เรียนอยู่ในระดับมากขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

ลักษณะสิน พาคลัง (2562, น. 76) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พลเมืองดีของชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 คนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบ้านสารจอตเก่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีของชาติ จำนวน 16 แผน โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีความอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.32-0.65 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 และแบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test (Dependent-sample) ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.88/77.17 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (75/75) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พลเมืองดีของชาติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.58, S.D. = 0.24$)

จริยาภรณ์ สวัสดิ์พูน และเนาวนิตย์ สงคราม (2563, น. 191-204) ทำการวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคโคออปโคออปโดยใช้เครื่องมือการจัดการงานที่มีต่อความมุ่งมั่นในการทำงานสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 54 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนสิงหวิทยาคม อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งเป็น 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 27 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคโคออปโคออปโดยใช้เครื่องมือการจัดการงาน และแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคโคออปโคออป 2) เครื่องมือการจัดการงาน 3) แบบวัดความมุ่งมั่นในการทำงาน และ 4) แบบสังเกตพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนกลุ่มที่เรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคโคออปโคออปโดยใช้เครื่องมือการจัดการงานมีคะแนนเฉลี่ยของความมุ่งมั่นในการทำงานก่อนเรียน และหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยของความมุ่งมั่นในการทำงานหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนกลุ่มที่เรียนรู้

ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคโคออปโคออปโดยใช้เครื่องมือการจัดการงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 อยู่ในระดับดี

2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Maxfield and Marian (2011) ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือและกลยุทธ์คำถามต่อทักษะการแก้ปัญหาสัมฤทธิ์ผล และทัศนคติต่อการเรียนรู้ จากปัญหาโดยการเรียนรู้ที่มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลของกลยุทธ์การสอนแบบผสมผสานในระหว่างการเรียนรู้จากปัญหา (PBL) โดยการศึกษาแบบกึ่งทดลองนี้มีรูปแบบการศึกษาแบบใช้ตัวแปร โดยจะใช้ตัวแปรแบบ 2 ตัวแปร ต่อ 2 ตัวแปร ร่วมกับการควบคุมตัวแปรเสริมเพื่อจะวิเคราะห์ รูปแบบการสอนแบบที่ครูออกคำสั่งเพียงอย่างเดียวกับการสอนแบบเรียนรู้จากปัญหาโดยจะวิเคราะห์การสอนทั้งสองแบบนี้ร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้จิกซอร์กับการเรียนแบบแยกเป็นกลุ่มเล็กซึ่งเป็นแบบดั้งเดิม การใช้กลยุทธ์คำถามโดยครูเป็นคนถามวิธีการแบบโสเครตีสและการสอนแบบป้อนความรู้ โดยจะใช้วิธีการเหล่านี้กับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อจะดูว่าเด็กมีทักษะการแก้ปัญหาหรือไม่ เด็กมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนเป็นอย่างไร และมีทัศนคติต่อวิทยาศาสตร์อย่างไร สำหรับกลุ่มตัวอย่างนั้นประกอบด้วย เด็กนักเรียนท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมาจากโรงเรียนรัฐในเซตรัฐโอไฮโอ และจะมีการสุ่ม อาจารย์มา 6 คน โดยในกลุ่มควบคุมตัวแปร (Appended Control) นั้นจะเป็นอาจารย์ที่มีการสอนแบบใช้คำสั่งโดยตรงโดยจะจัดให้สิ่งแวดล้อมในการเรียนนั้นเป็นแบบที่เด็กต้องรับคำสั่ง จากอาจารย์เพียงอย่างเดียวและในกลุ่มทดลอง (Experimental Group) จะเป็นอาจารย์ที่ใช้กลยุทธ์การสอนแบบสบาย ๆ โดยกำหนดสิ่งแวดล้อมแบบให้เด็กแก้ปัญหาเอง โดยในกลุ่มทดลอง ที่ให้เด็กแก้ปัญหาเองนี้อาจใช้หนึ่งในวิธีการเหล่านี้ร่วมด้วย เช่น การจัดกลุ่มเล็ก ๆ และให้ครูที่ป้อน ความรู้ให้เด็กเพียงอย่างเดียว (Didactic Teacher) ตั้งคำถาม หรือการจัดกลุ่มเล็ก โดยใช้ครูที่สอน โดยวิธีแบบโสเครตีส (Socratic Teacher) ตั้งคำถาม หรือการใช้การเรียนรู้ร่วมมือแบบจิกซอร์ โดยให้ครูที่ป้อนความรู้เด็กเพียงอย่างเดียว (Didactic Teacher) ตั้งคำถาม หรือการจัดกลุ่มเล็ก และใช้ครูที่สอนแบบโสเครตีส (Socratic Teacher) ตั้งคำถาม และหลังการศึกษานี้ ปรากฏว่าการศึกษานี้ได้สนับสนุนการใช้การเรียนรู้จากปัญหา (PBL) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของเด็กหรืออาจอธิบายได้ว่าเด็กนั้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นในวิชาวิทยาศาสตร์ เมื่อใช้วิธีการเรียนรู้จากปัญหา (PBL) มากกว่าวิธีการดั้งเดิมที่อาจารย์ใช้เพียงการออกคำสั่ง นอกจากนี้การตั้งคำถามโดยครูที่ใช้วิธีแบบโสเครตีส คือ เด็กคิดเองนั้นพบว่าเด็กมีคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กอีกกลุ่มที่ครูใช้วิธีป้อนความรู้ให้เด็กเพียงอย่างเดียวและไม่ให้เด็กคิดเองนั้น จะพบว่าเด็กกลุ่มที่ครูให้คิดคำตอบเองจะมีคะแนนมากกว่า ในแง่ของทัศนคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์นั้น พบว่า กลุ่มที่ใช้การเรียนรู้จากปัญหา (PBL) ร่วมกับวิธีจิกซอร์นั้นมีทัศนคติในแง่บวกต่อวิชาอย่างมี นัยสำคัญมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ใช้วิธีการเรียนรู้จากปัญหา (PBL) อย่างไรก็ตามในแง่ของทักษะการแก้ปัญหาของเด็กนั้น

พบว่า เด็กทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด โดยสรุปแล้ว อาจกล่าวได้ว่า การเรียนรู้จากปัญหา (PBL) นั้นช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน รวมไปถึงการสร้างทัศนคติในทางบวกแก่นักเรียน โดยผลการศึกษาของการศึกษานี้สนับสนุนบ่งบอกได้ว่าการจัดการศึกษาจะมีประสิทธิภาพ หากใช้การผสมผสานการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการใช้จิ๊กซอว์ ร่วมกับการตั้งคำถามแบบให้นักเรียนคิดคำตอบ หรือที่เรียกว่าวิธีแบบโสเครตีส (Socratic Questioning) นั้นเอง

Efe, et al. (2011, pp. 187-196) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้ากลุ่มที่มีต่อการกระตุ้นสมาชิกในกลุ่ม โดยการศึกษานี้ได้ศึกษาถึงบทบาทของประธานนักเรียนต่อการสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มในระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือ การศึกษานี้มีผู้เข้าร่วมเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาของประเทศตุรกี ใช้ระยะเวลาการศึกษาทั้งหมด 8 สัปดาห์ โดยจะทำในชั้นเรียนวิชาชีววิทยา ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 45 คน (อายุ 9, 14, และ 15) ในชั้นเรียนจะมีการสอน เรื่องของสิ่งมีชีวิตและระบบนิเวศ สำหรับวิธีการสอนนั้นจะใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ และการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ในการจัดการเรียนการสอนโดยที่นักเรียนในห้องทั้งหมด 45 คน จะถูกแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะมีการแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มกลุ่มละ 1 คน ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยนี้จะทำผ่านทาง การสัมภาษณ์ ทั้งการสัมภาษณ์หัวหน้ากลุ่ม และสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งในขณะที่ทำการสัมภาษณ์นั้นจะมีการอัดวิดีโอเอาไว้ตลอดระยะเวลา 8 สัปดาห์ และหลังจากที่ทำการศึกษาเรื่องนี้แล้ว ผลการศึกษาพบว่าหัวหน้ากลุ่มนั้นมีอิทธิพลต่อการสร้าง แรงจูงใจให้กับสมาชิกในกลุ่มในหลาย ๆ ด้านแตกต่างกันไป เช่น การให้รางวัลแก่สมาชิกในกลุ่ม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิก การทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี การแสดงออกทางอารมณ์และ ความรู้สึกที่ดี รวมไปถึงการใช้กลยุทธ์ในการกระตุ้นการเรียนรู้ โดยเมื่อหัวหน้ากลุ่มทำสิ่งเหล่านี้ ให้สมาชิกกลุ่มเห็นแล้ว สมาชิกกลุ่มจะมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้ดีมากยิ่งขึ้นโดยยึดถือเอาหัวหน้ากลุ่มเป็นแบบอย่าง

Setyawan (2017) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค โคออปโคออป เพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 69.54 คะแนน และหลังจากที่นักเรียนได้เข้ารับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคโคออปโคออป นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทดสอบหลังเรียนอยู่ที่ 76.15 คะแนน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคโคออปโคออป ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในรับฟังการแนะนำวัตถุประสงค์การเรียนรู้และการอธิบายบทเรียนของครูมากยิ่งขึ้น ให้ความสนใจ ร่วมอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนและเกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็วมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เกิดจากความรับผิดชอบในตนเองของนักเรียน การร่วมมือและช่วยเหลือกันของสมาชิกภายในกลุ่ม ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จึงเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคโคออปโคออป ส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จและเข้าใจการอ่านมากยิ่งขึ้น

Tamunosa (2017) ได้ศึกษาเรื่อง วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือและเจตคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการศึกษาความเป็นพลเมืองในสังคมศึกษาในรัฐไนจีเรีย ผลการศึกษาพบว่าการศึกษาสำรวจผลของวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อทัศนคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษาความเป็นพลเมืองในการศึกษาด้านสังคม เขตการปกครองพอร์ตฮาร์คอร์ต รัฐริเวสต์ รัฐไนจีเรีย ใช้การออกแบบกึ่งทดลอง มีนักเรียนเข้าร่วมการศึกษาทั้งหมด 240 คน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 120 คน เครื่องมือ 10 ข้อที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของข้อทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อระดับการศึกษาความเป็นพลเมือง (SATCES) ใช้สำหรับการรวบรวมข้อมูล เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ใช้วิธี Testretest เพื่อให้ได้ $r = 0.82$ เป็นดัชนีความน่าเชื่อถือของ SATCES คำถามวิจัยสามข้อและสมมติฐานสองข้อเป็นแนวทางในการศึกษา ใช้กราฟเส้นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อตอบคำถามการวิจัยโดยใช้สถิติทดสอบ t-test และ ANCOVA เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่าวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อทัศนคติต่อการศึกษาความเป็นพลเมืองของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญซึ่งส่งผลต่อการรักษาทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการศึกษาความเป็นพลเมือง การศึกษาแนะนำในหมู่คนอื่น ๆ ว่าครูของสังคมศึกษาควรนำ CLM มาใช้ในการสอนวิชาเพื่อเสริมทัศนคติของนักเรียน

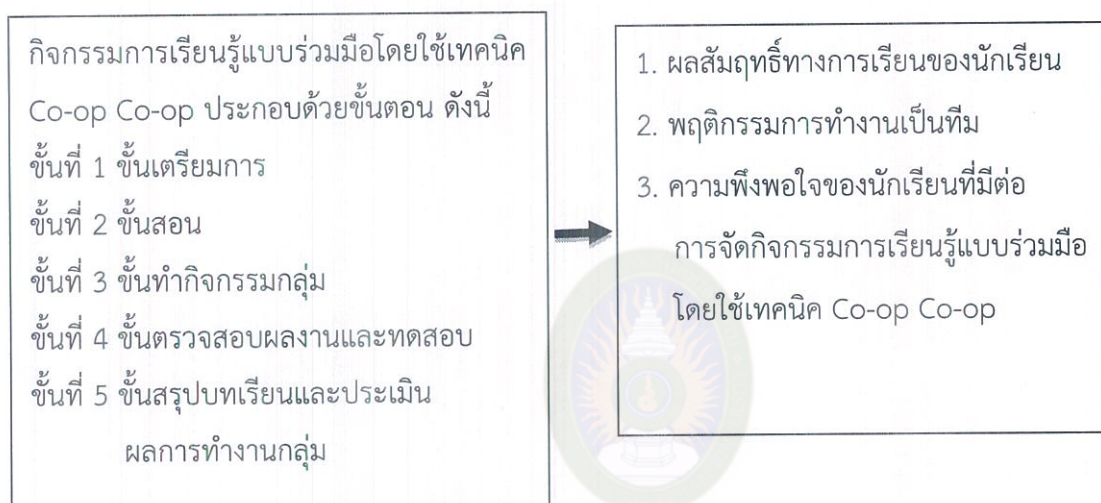
Makanjuola (2017) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการทัศนศึกษาและกลวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อแนวคิดเรื่องความสำเร็จของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังคมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า สังคมศึกษาซึ่งเป็นวิชาที่แตกต่างของโรงเรียนในไนจีเรียได้เห็นหลายขั้นตอนในกระบวนการพัฒนาและผลของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ มีการอภิปรายอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับเทคนิคการสอนที่เหมาะสมที่สุดในการเรียนการสอนของวิชาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของการศึกษาในไนจีเรีย การศึกษาครั้งนี้เน้นประเมินผลของปรัชญาการเรียนการสอนภาคสนามสองแบบและกลยุทธ์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในแนวคิดของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในไนจีเรีย การศึกษานำการออกแบบเมทริกซ์ 2x2 ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเกณฑ์ในการคัดเลือกนักเรียน 480 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 6 แห่งในเขต Abeokuta สองเครื่องดนตรีใช้คือ: แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา (SSPAT) และมาตรวัดทัศนคติทางสังคม (SSAS) และสมมติฐาน 4 ข้อ ได้รับการกำหนดและทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ด้วยการทำการทดสอบที่แบบอิสระ ผลการวิจัยพบว่ามี ความเท่าเทียมกันของความสามารถในการเรียนการสอนในสองเทคนิคการสอนที่มีความเหนือกว่าเล็กน้อยของเทคนิคการทัศนศึกษามากกว่าเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เกี่ยวกับเรื่องนี้ Predication เราขอแนะนำให้ครูสังคมศึกษาควรให้ความสำคัญกับการใช้กลยุทธ์การสอนสองอย่างของการทัศนศึกษาและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างพลเมืองที่ดี

Namaziandost (2020) ได้ศึกษา เรื่อง ผลกระทบของวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในการพัฒนาความคล่องแคล่วในการพูดของผู้เรียน EFL ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาในปัจจุบัน ได้ศึกษาผลกระทบของการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือสองแบบต่อการพัฒนาความคล่องแคล่ว ในการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียน EFL ระดับกลางของอิหร่าน อันดับแรกผู้เรียน 72 คนที่เรียน ในสถาบันสอนภาษาอังกฤษส่วนตัวได้รับการสุ่มให้เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่มและกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มมีขนาดเท่ากัน ($n = 24$) ความสามารถทางภาษาที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกของ ทั้งสามกลุ่มได้รับการยืนยันด้วยผลจากการสอบวัดระดับของ Oxford จากนั้นผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับการทดสอบความคล่องแคล่วในช่องปากก่อนที่จะมีการแทรกแซงการรักษาแปดสัปดาห์หรือระยะเวลาควบคุม ตลอดระยะเวลาการศึกษาแปดสัปดาห์ กลุ่มบำบัดทั้งสองกลุ่มมีส่วนร่วมในแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็น Numbered Head หรือ Think-pair-share ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง หนึ่งสัปดาห์หลังจากการรักษาครั้งสุดท้ายผู้เข้าร่วมทุกคน จะได้รับการทดสอบความคล่องแคล่วในช่องปาก การเปรียบเทียบคะแนนความคล่องแคล่วในการพูด โดยเฉลี่ยที่ได้รับระหว่างสองกลุ่มการรักษาและกลุ่มควบคุมชี้ให้เห็นว่าวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทั้งสองวิธีมีคุณค่าในการสนับสนุนความคล่องแคล่วในการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียน โดยสมาชิก ในกลุ่มบำบัด มีประสิทธิภาพสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ การศึกษานี้แนะนำเสนอกรณีสำคัญว่า การนำแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้จะมีประโยชน์อย่างไรในการพัฒนาขีดความสามารถที่สำคัญ เช่น ความคล่องแคล่วในการพูดในช่วงเวลาที่ค่อนข้างสั้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Co-op Co-op ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Co-op Co-op เป็นการจัดการ การเรียนรู้เกี่ยวกับการคิดระดับสูงทั้งการวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยให้นักเรียนที่มีความสามารถ แตกต่างกัน ทั้งด้านทักษะและสติปัญญาได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 4-6 คน เพื่อรับผิดชอบ ศึกษา ค้นคว้าและนำเสนอหัวข้อย่อยในส่วนของตน แบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ ช่วยเหลือและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อย่อยของสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อร่วมกันสร้างผลงานของกลุ่ม และนำเสนอหน้าชั้นเรียนให้บรรลุความสำเร็จของตนเองและกลุ่ม ความสำเร็จของนักเรียนแต่ละคน คือ ความสำเร็จของกลุ่ม และความสำเร็จของกลุ่มคือความสำเร็จของทุกคน อีกทั้งเป็นการพัฒนา ความอยากรู้ สติปัญญา ความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม การแสดงออกการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การแบ่งปันประสบการณ์และเรียนรู้ที่จะรับฟังความคิดเห็นของจากผู้อื่นโดยมีครูเป็นผู้อำนวยการความสะดวก ในการจัดการเรียนรู้

2.9 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ และได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้เทคนิค Co-op Co-op เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งมีกรอบแนวคิดการวิจัยสรุปได้ดังภาพที่ 2.1

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 4 โรงเรียนในกลุ่มตำบลหนองสรวง อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้แก่ โรงเรียนหนองสรวงวิทยาคม โรงเรียนนาบงวิทยา โรงเรียนนาอวนวิทยาลัย และโรงเรียนคำโองวิทยา ซึ่งมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 53 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนคำโองวิทยา อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 10 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ออกเป็น 4 กลุ่มตามโรงเรียน

ขั้นที่ 2 สุ่มโรงเรียนมา 1 โรงเรียน ด้วยวิธีการจับสลาก แล้วใช้นักเรียนทุกคนเป็น

กลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือวิจัย

3.2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op จำนวน 12 แผน 12 ชั่วโมง

3.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พระพุทธศาสนา เป็นข้อสอบแบบปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียน วัดได้จากแบบสังเกต 5 ด้าน คือ ด้านที่ 1 บทบาทหน้าที่ 3 คะแนน ด้านที่ 2 การมีส่วนร่วม 3 คะแนน ด้านที่ 3 ความรับผิดชอบ 3 คะแนน ด้านที่ 4 การรับฟังความคิดเห็น คะแนน และด้านที่ 5 ผลสำเร็จของงาน 3 คะแนน รวมทั้งหมด 15 คะแนน

3.2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา จำนวน 15 ข้อ

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op จำนวน 12 แผน 12 ชั่วโมง มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.3.1.1 ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา และเนื้อหา และเนื้อหา ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง พระพุทธศาสนา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3.3.1.2 ศึกษาการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค Co-op Co-op

3.3.1.3 สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 3.1 สารการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง พระพุทธศาสนา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เนื้อหา	ตัวชี้วัด	จุดประสงค์	จำนวน ชั่วโมง	จำนวน แผน
1. ความสำคัญของศาสนา	ส 1.1 ป.5/1	บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็น มรดกทางวัฒนธรรม ด้านรูปธรรมและ ด้านจิตใจได้	1	1
2. ประวัติพระพุทธศาสนา	ส 1.1 ป.5/2	พุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ จนถึงพุทธกิจสำคัญได้	1	1
3. พุทธกิจสำคัญ	ส 1.1 ป.5/2	อธิบายถึงพุทธกิจสำคัญได้	1	1
4. พระรัตนตรัย	ส 1.1 ป.5/5	บอกความสำคัญและแสดงความเคารพ พระรัตนตรัยได้	1	1
5. ไตรสิกขา	ส 1.1 ป.5/5	บอกความสำคัญและแสดงความเคารพ ไตรสิกขาได้	1	1
6. การไม่ทำความชั่ว (โอวาท 3)	ส 1.1 ป.5/5 ป.5/7	บอกและอธิบายความสำคัญของ การปฏิบัติตนตามหลักธรรมโอวาท 3 ได้	1	1
7. การทำความดี (โอวาท 3)	ส 1.1 ป.5/5 ป.5/7	บอกและอธิบายความสำคัญของ การปฏิบัติตนตามหลักธรรมโอวาท 3 ได้	1	1
8. การทำจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์ (โอวาท 3)	ส 1.1 ป.5/5 ป.5/7	บอกและอธิบายความสำคัญของ การปฏิบัติตนตามหลักธรรมโอวาท 3 ได้	1	1
9. พุทธศาสนสุภาษิต (1) วิริเยน ทุกขมจเจติ: คนจะล่วงทุกข์ได้เพราะ ความเพียร	ส 1.1 ป.5/5	บอกความสำคัญของการปฏิบัติตน ตามพุทธศาสนสุภาษิตที่กำหนดได้	1	1
10. พุทธศาสนสุภาษิต (2) ปณฺหา โลกสมฺมิ ปชฺโชโต: ปัญญา คือ แสงสว่างในโลก	ส 1.1 ป.5/5	บอกความสำคัญของการปฏิบัติตนตาม พุทธศาสนสุภาษิตที่กำหนดได้	1	1
11. พุทธสาวก พุทธสาวิกา	ส 1.1 ป.5/3	เล่าประวัติพุทธสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง ตามที่กำหนดได้	1	1
12. ชาดก	ส 1.1 ป.5/3	เล่าประวัติสาวก ชาดก ตามที่กำหนดได้	1	1
รวม			12	12

3.3.1.4 เขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตารางในข้อ 3.3.1.3 โดยแต่ละแผนประกอบไปด้วย มาตรฐานและตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) ขั้นเตรียม กิจกรรมที่ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน และจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน โดยในแต่ละกลุ่มจะมีนักเรียนที่มีความสามารถและความถนัดแตกต่างกันแบ่งตามผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ผู้เรียนเก่งได้ช่วยเหลือผู้เรียนอ่อน ครูอธิบายระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม และแจ้งจุดประสงค์ของบทเรียน การทำกิจกรรมร่วมกัน และการฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็น สำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม
- 2) ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียนและเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม
- 3) ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนเลือกเนื้อหาตามความถนัดและความสนใจ แล้วช่วยกันศึกษา โดยแต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นที่สมาชิกในกลุ่มได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม
- 4) ขั้นตรวจสอบผลงาน การตรวจว่านักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล
- 5) ขั้นสรุปบทเรียน ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งใดที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ

3.3.1.5 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมและทำการปรับปรุงแก้ไข

3.3.1.6 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน ที่ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

- 1) อาจารย์ ดร.อนุสรณ์ จันทรประทักษ์ วุฒิการศึกษา (ปร.ด.) สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

- 2) อาจารย์ ดร.ตรุณนภา นาชัยฤทธิ์ วุฒิการศึกษา (ปร.ด.) สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน อาจารย์ประจำสาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

- 3) นางดารา ดาวดิ่งส์ วุฒิการศึกษา (ค.ม.) สาขาบริหารการศึกษา ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

- 4) นายลักษณะสิน พาคลัง วุฒิการศึกษา (ค.ม.) สาขาสังคมศึกษา ตำแหน่งครูช่วยสอน โรงเรียนบ้านสารจอตเก่า ตำบลหนองโพนงาม อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ

- 5) นายปริญญา อำภา วุฒิการศึกษา (ค.ม.) สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านลาดเหนือ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

โดยใช้เกณฑ์การประเมินระดับความเหมาะสม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2551, น. 224-226)

ระดับความเหมาะสมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับความเหมาะสมมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับความเหมาะสมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

7) นำเกณฑ์ที่ประเมิน ข้อ 6 มาใช้พิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

4.51-5.00	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
3.15-4.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมมาก
2.51-3.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมปานกลาง
1.51-2.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมน้อย
1.00-1.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการประเมินต้องมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51-5.00 ขึ้นไป จึงถือว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ได้ ซึ่งผลการผลการประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.60 ขึ้นไป

8) ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และจัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

3.3.2.1 ศึกษาหลักสูตร คู่มือครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.3.2.2 ศึกษาการเขียนข้อสอบ วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจุดประสงค์การเรียนรู้ จากกรทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

3.3.2.3 สร้างตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา สาระสำคัญและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 3.2 วิเคราะห์ข้อสอบและจุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เนื้อหา	จุดประสงค์	จำนวน ข้อสอบ ที่ออก	จำนวน ข้อสอบ ต้องการจริง
1. ความสำคัญของศาสนา	บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ด้านรูปธรรมและด้านจิตใจได้	5	3
2. ประวัติพระพุทธศาสนา	เล่าถึงพุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ จนถึงพุทธกิจสำคัญได้	5	3
3. พุทธกิจสำคัญ	อธิบายถึงพุทธกิจสำคัญได้	4	3
4. พระรัตนตรัย	บอกความสำคัญและแสดงความเคารพ พระรัตนตรัยได้	4	3
5. ไตรสิกขา	บอกความสำคัญและแสดงความเคารพไตรสิกขาได้	4	2
6. การไม่ทำความชั่ว (โอวาท 3)	บอกและอธิบายความสำคัญของการปฏิบัติตน ตามหลักธรรมโอวาท 3 ได้	4	3
7. การทำความดี (โอวาท 3)	บอกและอธิบายความสำคัญของการปฏิบัติตน ตามหลักธรรมโอวาท 3 ได้	4	3
8. การทำจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์ (โอวาท 3)	บอกและอธิบายความสำคัญของการปฏิบัติตน ตามหลักธรรมโอวาท 3 ได้	4	2
9. พุทธศาสนสุภาษิต (1) วิริเยน ทุกขมจเจติ : คนจะล่วงทุกข์ได้เพราะ ความเพียร	บอกความสำคัญของการปฏิบัติตนตาม พุทธศาสนสุภาษิตที่กำหนดได้	4	2
10. พุทธศาสนสุภาษิต (2) ปณฺหา โลกสมิ ปชฺโชโต: ปัญญา คือ แสงสว่างในโลก	บอกความสำคัญของการปฏิบัติตนตาม พุทธศาสนสุภาษิตที่กำหนดได้	4	2
11. พุทธสาวก พุทธสาวิกา	เล่าประวัติพุทธสาวก ศาสนิกชนตัวอย่างตามที่ กำหนดได้	4	2
12. ชาดก	เล่าประวัติสาวก ชาดก ตามที่กำหนดได้	4	2
	รวม	50	20

3.3.2.4 เขียนข้อสอบตามตารางในข้อ 3.3.3.3 เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ทั้งหมด 50 ข้อ

3.3.2.5 นำข้อสอบที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมแล้วทำการปรับปรุงแก้ไข

3.3.2.6 นำข้อสอบที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญใช้ดุลยพินิจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยให้คะแนนดังนี้

- + 1 แทน แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 แทน ไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 แทน แน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

แล้วคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยยึดเกณฑ์แต่ละข้อต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ซึ่งผลการประเมินค่า IOC ของข้อสอบรายข้อ มีค่าระหว่าง 0.60-1.00 และทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.3.2.7 รวบรวมข้อสอบที่มีค่า IOC ผ่านเกณฑ์จัดทำแบบทดสอบนำไปทดลอง (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคำโองวิทยา จำนวน 10 คน และโรงเรียนหนองสรวงวิทยาคม จำนวน 20 คน ที่เคยเรียนเนื้อหาเรื่องนี้มาแล้ว รวมจำนวน 30 คน

3.3.2.8 นำกระดาษคำตอบ แบบทดสอบมาตรฐาน ให้คะแนนและวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (B) ตามวิธีแบรนแนน (Brennan) (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 306) แล้วเลือกข้อสอบ ที่มีค่าระหว่าง .20 ถึง .80 ซึ่งผลการประเมินค่าอำนาจจำแนก (B) มีค่าระหว่าง 0.29-0.68

3.3.2.9 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ 30 ข้อ วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของโลเวทท์ (Lovett) (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น. 45) ซึ่งผลการประเมินค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่า 0.88

3.3.2.8 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้วจำนวน 30 ข้อ เพื่อไปใช้ทดสอบจริง

3.3.3 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียน

มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

3.3.3.1 แนวทางการสร้างเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) ต้องแน่ใจว่าเกณฑ์การให้คะแนนได้เน้นประเด็นที่สำคัญของงาน (Be Sure the Criteria Focus on Important Aspects of the Performance) (สมศักดิ์ ภูวิภาดาบรรณ, 2544, น. 176-177)

ตารางที่ 3.3 เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics)

องค์ประกอบของ การทำงานเป็นทีม	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
1. บทบาทหน้าที่	มีการกำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไว้ชัดเจน	มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ไม่ครบ ขาดไปอย่างใดอย่างหนึ่ง	ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก
2. การมีส่วนร่วม	สมาชิกทุกคนในกลุ่มให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการปฏิบัติงานกลุ่มและมีการประสานงานในกลุ่ม	สมาชิกบางคนในกลุ่มให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการปฏิบัติงานกลุ่มมีการประสานงานบางครั้ง	สมาชิกทุกคนไม่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการปฏิบัติงานกลุ่มไม่ประสานงานในกลุ่ม
3. ความรับผิดชอบ	สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จและรับผิดชอบงานในส่วนของตนเองเสร็จทันเวลาที่กำหนด	สมาชิกบางคนในกลุ่มมีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จและรับผิดชอบงานในส่วนของตนเองเสร็จไม่ทันเวลาที่กำหนด	สมาชิกในกลุ่มไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและไม่รับผิดชอบงานในส่วนของตนเองและทำงานไม่เสร็จทันเวลาที่กำหนด
4. การรับฟัง ความคิดเห็น	สมาชิกทุกคนในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม	สมาชิกบางคนภายในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันแต่ไม่ค่อยรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น	สมาชิกภายในกลุ่มไม่ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกคนอื่นและใช้ความคิดเห็นตนเองเป็นส่วนใหญ่
5. ผลสำเร็จของงาน	งานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาที่กำหนด มีความละเอียดถูกต้อง เนื้อหาครบถ้วนชัดเจน นำเสนอได้คล่องแคล่ว ทุกคนเข้าใจง่าย	งานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาที่กำหนด ขาดเนื้อหาบางส่วน นำเสนอติดขัด ทุกคนยังไม่ค่อยเข้าใจ	งานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จทันเวลาที่กำหนด รายละเอียดของเนื้อหาไม่ชัดเจน นำเสนอติดขัด ทุกคนไม่เข้าใจ

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ
1-5	ควรปรับปรุง
6-10	พอใช้
11-15	ดี

3.3.3.2 มีความสอดคล้องระหว่างระดับคะแนนกับจุดมุ่งหมายของการประเมิน ถ้าจุดมุ่งหมายของการประเมินกว้างและต้องใช้ในการตัดสินใจทุก ๆ ส่วนของชิ้นงาน ควรจะใช้การประเมินแบบภาพรวม (Holistic Scale) แต่ถ้าการประเมินต้องการสะท้อนกลับให้เห็นความแตกต่างของประเด็นต่าง ๆ ของงาน ควรใช้การประเมินแบบแยกเป็นรายด้าน (Annotated Approach)

3.3.3.3 ข้อความที่ใช้อธิบายในแต่ละระดับคะแนน ต้องเป็นข้อความที่สามารถประเมินหรือสังเกตได้ (The Descriptions of the Criteria Should be Directly Observable)

3.3.3.4 ควรให้นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญ ได้ร่วมกันสร้างเกณฑ์ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกันสร้างเกณฑ์การปฏิบัตินั้น ๆ จะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจงานและจะทำให้ นักเรียนนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานนั้น ๆ

3.3.3.5 คุณลักษณะ หรือสิ่งที่วัดควรนิยามให้ชัดเจน

3.3.3.6 แสดงขั้นตอนหรือลำดับขั้นที่เหมาะสมของคะแนนในแต่ละระดับ เพื่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด เช่น หลีกเลี่ยงการให้คะแนนที่สูงมากเกินไป การให้คะแนนต่ำเกินไป การให้คะแนนส่วนใหญ่อยู่ตรงกลางและการให้คะแนนที่เกิดจากความพอใจส่วนตัวของครูที่มีต่อนักเรียนคนนั้น ๆ

3.3.3.7 ระบบของการให้คะแนนต้องมีความเป็นไปได้ ระดับคะแนนต้องมีความชัดเจน และแยกจากกันได้

3.3.3.8 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียน

3.3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.3.4.1 ศึกษาหลักการ การทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเนื้อหา แนวคิดทฤษฎี และขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.3.3.2 ศึกษาการเขียนแบบสอบถามความพึงพอใจ รวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม

3.3.3.3 เขียนแบบสอบถามความพึงพอใจ ตามนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ โดยกำหนดให้คะแนนดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
3	คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	มีพอฟังใจน้อยที่สุด

เกณฑ์ที่ประเมิน มาใช้พิจารณาแปลผลความพึงพอใจ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546, น. 103)

4.51-5.00	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
3.15-4.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมมาก
2.51-3.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมปานกลาง
1.51-2.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมน้อย
1.00-1.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.3.3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมแล้วทำการปรับปรุงแก้ไข

3.3.3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญใช้ดุลยพินิจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์ (Index of Congruence: IOC) โดยให้คะแนนดังนี้

- + 1 แทน แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์
- 0 แทน ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์
- 1 แทน แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

แล้วคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยยึดเกณฑ์แต่ละข้อต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ซึ่งผลการประเมินค่า IOC ของข้อสอบรายข้อ มีค่าระหว่าง 0.60-1.00 และทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.3.3.6 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 แบบแผนการทดลองเป็นแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) (อรัญ ชูยกระเตื้อง, 2557, น. 34)

ตารางที่ 3.4 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
กลุ่มทดลอง	O_{pre}	X	O_{post}

- เมื่อ X หมายถึง เป็นตัวแปรสาเหตุที่จัดกระทำ
- O_{pre} หมายถึง เป็นผลการทดสอบก่อนทดลอง
- O_{post} หมายถึง เป็นผลการทดสอบหลังทดลอง

3.4.2 ขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูล

ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ทำการทดลองเป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน รวมมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.4.2.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนหนองสงวิทยาคม อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์

3.4.2.2 ทำการทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Pre-test) ที่สร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ เก็บคะแนนผลสอบก่อนเรียน

3.4.2.3 ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิค Co-op Co-op จำนวน 12 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 1 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนและหลังเรียน จากนั้นบันทึกพร้อมเก็บคะแนนใบงานและพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนในระหว่างเรียนจนครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้

3.4.2.4 เก็บรวบรวมคะแนนการทำงาน ซึ่งได้จากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียน โดยประเมิน 3 แผน ต่อ 1 ครั้ง รวม 4 ครั้ง

3.4.2.5 เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกเนื้อหาแล้วนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Post-test) ชุดเดิม มาทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนกับหลังเรียน แล้วบันทึกคะแนนเก็บไว้ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

3.4.2.6 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่องศาสนาของเรา ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนั้นทำการตรวจให้คะแนนแล้วบันทึกคะแนนเก็บไว้ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

3.4.2.7 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างไปดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อสรุปผลการทดลองตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

3.4.3 ระยะเวลาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ทำการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 75/75 (ประสาธน์ เนื่องเฉลิม, 2556, น. 214)

3.5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op ซึ่งใช้สถิติทดสอบสมมุติฐานแบบ t-test (Dependent Samples)

3.5.3 วิเคราะห์พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.6.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

3.6.1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่วัด (Item-objective Congruence Index) โดยใช้วิธีของRovinelli and Hambleton โดยใช้สูตร ดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 257)

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-1)$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์หรือระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.6.1.2 หาค่าความยาก (p) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร (p) (อรัญ ชูกระเดื่อง, 2557, น. 44) ดังนี้

$$P = \frac{R}{N} \quad (3-2)$$

เมื่อ	p	แทน	ค่าความยากของแบบทดสอบ
	R	แทน	จำนวนคนตอบถูกทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

3.6.1.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการใช้วิธีของเบรนแนน (Brennan) คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2560, น. 306)

$$B = \frac{f_p}{n_p} - \frac{f_F}{n_F} \quad (3-3)$$

เมื่อ	B	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของเบรนแนน
	f_p	แทน	จำนวนคนที่ตอบข้อนั้นถูกในกลุ่มผ่านเกณฑ์ (pass)
	f_F	แทน	จำนวนคนที่ตอบข้อนั้นถูกในกลุ่มไม่ผ่านเกณฑ์ (fail)
	n_p	แทน	จำนวนคนในกลุ่มผ่านเกณฑ์
	n_F	แทน	จำนวนคนในกลุ่มไม่ผ่านเกณฑ์

3.6.1.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งฉบับ โดยการใช้สูตรของโลเวทท์ (Lovett) (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น. 45) ดังนี้

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum x_i - \sum x_i^2}{(k-1) \sum (x_i - c)^2} \quad (3-4)$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	k	แทน	จำนวนข้อสอบทั้งหมด
	X_i	แทน	คะแนนสอบของแต่ละคน
	$\sum X_i$	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกคน
	c	แทน	คะแนนจุดตัดการผ่านเกณฑ์

3.6.1.5 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 75/75 โดยใช้สูตร
คำนวณหาค่า E_1/E_2 ใช้สูตรดังนี้ (ประสาท เนืองเฉลิม, 2556, น. 214)

$$E_1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100 \quad (3-5)$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\frac{\sum x}{N}$	แทน	คะแนนรวมของแบบประเมินพฤติกรรมและใบงานทุกเรื่องรวมกัน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{B} \times 100 \quad (3-6)$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\frac{\sum x}{N}$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

3.6.2 สถิติพื้นฐาน

3.6.2.1 ร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น. 69)

$$p = \frac{f}{N} \times 100 \quad (3-7)$$

เมื่อ	p	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	จำนวนใด ๆ ที่ต้องการหาร้อยละ
	N	แทน	จำนวนทั้งหมด

3.6.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร ดังนี้ (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น. 70)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (3-8)$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนของข้อมูลจากประชากร
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูล

3.6.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีสูตร ดังนี้ (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น. 73)

$$S.D = \sqrt{\frac{(\sum x^2) - (\sum x)^2}{(N-1)}} \quad (3-9)$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของในกลุ่ม

3.6.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติแบบ t-test (Dependent Samples) (ประสาธ เนืองเฉลิม, 2557, น. 230)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}} \quad (3-10)$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
	D	แทน	ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนนก่อนและหลังเรียน
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของผลต่างระหว่างคู่คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของผลต่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับชั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

N	หมายถึง	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
$\sum x$	หมายถึง	คะแนนรวม
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
P	หมายถึง	ร้อยละ
E_1	หมายถึง	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
E_2	หมายถึง	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
t	หมายถึง	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
Sig	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4.2 ลำดับชั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการ ดังนี้

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op ที่มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 75/75

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา

ตอนที่ 3 การศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา

ตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีของชาติ โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op

จำนวนนักเรียน	คะแนนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op ระหว่างเรียน (180 คะแนน)		คะแนนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (30 คะแนน)	
	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E_1)	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E_2)
10	155.60	86.44	25.90	86.66
ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.44/86.66				

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op จากการทำใบงานและกิจกรรมระหว่างเรียนและการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ได้คะแนนเฉลี่ย 155.60 คิดเป็นร้อยละ 86.44 และผลการเรียนรู้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (E_2) ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.90 คิดเป็นร้อยละ 86.66 ดังนั้น กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.44/86.66 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75/75

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ก่อนทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนกับหลังเรียน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลพบว่าการแจกแจงแบบปกติ (ก่อนเรียน $K.S. = 0.182$, $Sig. = .200$ หลังเรียน $K.S. = 0.164$, $Sig. = .200$) จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน แล้วทำการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้ โดยใช้สถิติแบบ t-test (Dependent Samples) ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	($\bar{X}$)	S.D.	df	t	Sig
ก่อนเรียน	10	30	15.60	1.26	9	11.696	.000
หลังเรียน	10	30	25.90	1.19			

จากตารางที่ 4.2 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา มีคะแนนสอบหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 การศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง พระพุทธศาสนาโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	กลุ่มการทำงาน			
	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.
1. บทบาทหน้าที่	13	0	13.5	0.58
2. การมีส่วนร่วม	13.25	0.96	14	0

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	กลุ่มการทำงาน			
	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.
3. มีความรับผิดชอบ	13	0.82	13.5	0.58
4. การรับฟังความคิดเห็น	13.5	0.58	13.75	0.50
5. ผลสำเร็จของงาน	13	0	14	0
รวม	13.15	0.30	13.75	0.19
ระดับคุณภาพ	ดีมาก		ดีมาก	

จากตารางที่ 4.3 เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง พระพุทธศาสนา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม พบว่า ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก แต่ละกลุ่มกำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไว้ชัดเจน ทุกคนในกลุ่มให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการปฏิบัติงานกลุ่มและมีการประสานงานในกลุ่ม มีความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จและรับผิดชอบงานในส่วนของตนเอง เสร็จทันเวลาที่กำหนด ทุกคนในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม และงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาที่กำหนด มีความละเอียดถูกต้อง เนื้อหาครบถ้วนชัดเจน นำเสนอได้คล่องแคล่ว ทุกคนเข้าใจง่าย

ตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา

ตารางที่ 4.4 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา

ข้อความ	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนรู้สึกชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op	4.20	0.63	มาก
2. นักเรียนสนุกกับการค้นหาข้อมูลในประเด็นปัญหาที่กำหนดให้	4.60	0.51	มากที่สุด
3. นักเรียนรู้สึกพอใจที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ๆ	4.00	0.70	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อความ	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op ทำให้ นักเรียนมีความสุขในการทำงานร่วมกับคนอื่น	4.50	0.73	มาก
5. นักเรียนรู้สึกพอใจที่สามารถนำทักษะที่ได้จากกิจกรรมการเรียนรู้ แบบเทคนิค Co-op Co-op ไปประยุกต์ใช้ได้	4.10	0.66	มาก
6. นักเรียนรู้สึกพอใจเมื่อครูแจ้งผลคะแนน จากการทำแบบทดสอบ ท้ายบทเรียนให้นักเรียนทราบ	4.00	0.66	มาก
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op ทำให้ นักเรียนกล้าคิด กล้าตอบคำถาม	4.30	0.48	มาก
8. นักเรียนรู้สึกชอบที่ได้เรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติค้นหาคำความรู้ ด้วยตนเองอย่างอิสระ	4.40	0.51	มาก
9. นักเรียนรู้สึกชอบสื่อประกอบการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op	4.60	0.51	มากที่สุด
10. นักเรียนรู้สึกพอใจเมื่อได้รับคำชมจากเพื่อนเมื่อทำกิจกรรม สำเร็จ	4.50	0.52	มาก
11. นักเรียนรู้สึกชอบที่ได้ฝึกแสดงความคิดเห็น และนำเสนอผลงาน	4.30	0.48	มาก
12. นักเรียนรู้สึกชอบทำแบบทดสอบหลังเรียน เพราะทำให้ทราบ ความก้าวหน้าทางการเรียนของตนเอง	4.10	0.56	มาก
13. นักเรียนรู้สึกพอใจที่สามารถตอบคำถามท้ายบทเรียนได้	4.00	0.47	มาก
14. นักเรียนรู้สึกชอบเนื้อหาที่เรียนเพราะเป็นเรื่องสำคัญและ จำเป็นต้องเรียน	4.10	0.56	มาก
15. นักเรียนรู้สึกมีความสุขเมื่อได้ทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ	4.00	0.66	มาก
รวม	4.25	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความพึงพอใจสูงสุดเรียงลำดับ ดังนี้ นักเรียนสนุกกับการค้นหาข้อมูล ในประเด็นปัญหาที่กำหนดให้ และนักเรียนรู้สึกชอบสื่อประกอบการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op มีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.51) รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op ทำให้นักเรียนมีความสุขในการทำงานร่วมกับคนอื่น ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.73) และนักเรียนรู้สึกพอใจเมื่อได้รับคำชมจากเพื่อน เมื่อทำกิจกรรมสำเร็จ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.52) นักเรียนรู้สึกชอบที่ได้ฝึกแสดงความคิดเห็น และนำเสนอผลงาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op ทำให้นักเรียนกล้าคิด กล้าตอบคำถาม ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

5.1.1 กิจกรรมการเรียนรู้โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.44/86.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

5.1.2 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3 นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op โดยรวมอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก

5.1.4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

5.2.1 กิจกรรมการเรียนรู้โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.44/86.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า จากการทำใบงานและกิจกรรมระหว่างเรียนและการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนา โดยใช้การจัดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op ทั้ง 12 แผน ได้คะแนนเฉลี่ย 155.60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.44 นักเรียนทุกคนมีความสนใจ

ในการเรียนรู้ อีกทั้งยังมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย แบ่งบทบาทหน้าที่กันได้อย่างลงตัว ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้บ่งชี้ให้เห็นว่านักเรียนมีการพัฒนาทางการเรียนไปในทางที่ดีขึ้น และผลการเรียนรู้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.90 คิดเป็นร้อยละ 86.66 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีพัฒนาการทางการเรียนรู้จากแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนา โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เพิ่มมากขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 75/75 สอดคล้องกับ อรพันธ์ กันทะวัน (2552, น. 79-91) ผลการวิจัยพบว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ Co-op Co-op มีประสิทธิภาพเท่ากับ 91.68/89.48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถในการเรียนรู้ และความร่วมมือในการเรียนรู้ เริ่มจากการแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยสมาชิกกลุ่มมีความสามารถในการเรียนรู้คละกัน สมาชิกทุกคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยให้นักเรียนรับผิดชอบศึกษาค้นคว้า และนำประสบการณ์การเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ที่ได้มาสรุปเป็นของกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มร่วมตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข มีการช่วยเหลือในการเรียนรู้ และนอกจากนี้ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาการทำงานเป็นกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคำโองวิทยา โดยใช้แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา กับเกณฑ์ร้อยละ 75 มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนโดยใช้แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นการจัดการเรียนรู้เป็นแบบร่วมมือที่มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ แต่ละคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อนกว่า สนุกกับการทำกิจกรรมในการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้เพิ่มขึ้น จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นสอดคล้องกับสุดารัตน์ กองพลพรหม (2559, น. 126) ทำการวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนากิจกรรมเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีบุญเบิกฟ้ามหาสารคาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีบุญเบิกฟ้ามหาสารคาม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Co-op Co-op มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.00/94.30 ซึ่งสูงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนที่เรียน เรื่อง ประเพณีบุญเบิกฟ้ามหาสารคาม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ

เทคนิค Co-op Co-op มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีบุญเบิกฟ้า มหาสารคาม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Co-op Co-op โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับอภิชาติ สนธิลา และสมบูรณ์ พินธุรักษ์ (2555, น. 117-123) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ลูกเสือสามัญ เรื่อง กิจกรรมการบุกเบิก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op พบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ลูกเสือสามัญ เรื่อง กิจกรรมการบุกเบิก โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 86.25/85.50 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ลูกเสือสามัญ เรื่อง กิจกรรมการบุกเบิก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.6045 หรือคิดเป็นร้อยละ 60.45 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2.3 ค่าเฉลี่ยแบบวัดพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง พระพุทธศาสนา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่ม กำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไว้ชัดเจน และทุกคนในกลุ่มให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการปฏิบัติงานกลุ่มและมีการประสานงานในกลุ่ม มีความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จและรับผิดชอบงานในส่วนของตนเองเสร็จทันเวลาที่กำหนด ทุกคนในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม และงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาที่กำหนด มีความละเอียดถูกต้อง เนื้อหาครบถ้วนชัดเจน นำเสนอได้คล่องแคล่ว ทุกคนเข้าใจง่าย

5.2.4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.58) คือ ในด้านบทบาทหน้าที่ นักเรียนมีการกำหนดบทบาทหน้าที่สมาชิกไว้ชัดเจน ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 0.40) ด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งสมาชิกทุกคนในกลุ่มให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนในการปฏิบัติงานกลุ่มและมีการประสานงานในกลุ่ม ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 0.40) ด้านการรับฟังความคิดเห็น สมาชิกทุกคนในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 0) ด้านผลสำเร็จของงาน โดยทั่วไปงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาที่กำหนด มีความละเอียดถูกต้อง เนื้อหาครบถ้วนชัดเจน นำเสนอได้คล่องแคล่ว ทุกคนเข้าใจง่าย และด้านความรับผิดชอบ ยังมีสมาชิกบางคนในกลุ่มรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จและรับผิดชอบงานในส่วนของตนเองเสร็จไม่ทันเวลาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับสุดารัตน์ กองพลพรหม (2559, น. 126) ทำการวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนา กิจกรรมเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีบุญเบิกฟ้ามหาสารคาม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีบุญเบิกฟ้ามหาสารคาม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Co-op Co-op มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.00/94.30 ซึ่งสูงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนที่เรียนเรื่อง ประเพณีบุญเบิกฟ้ามหาสารคาม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีบุญเบิกฟ้ามหาสารคาม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Co-op Co-op โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับอมร เมฆมงคล (2560, น. 116) ทำการวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนาชุดกิจกรรม เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.48/82.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมเรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 3) ดัชนีประสิทธิผลของการเรียน ด้วยชุดกิจกรรมเรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT มีค่าเท่ากับ 0.50 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 0.50 หรือคิดเป็นร้อยละ 50.00 4) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมเรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แสดงบทบาทตามหน้าที่ที่ตนถนัดอย่างเต็มที่ ได้รับความสนุกสนานจากการเรียนการทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ จนทำให้งานประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกทักษะการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และฝึกทักษะทางสังคมอีกด้วย ซึ่งครูผู้สอนเป็นเพียงผู้จัดโอกาส บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีต่อการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

การพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค Co-op Co-op เรื่องพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนควรมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ความเสียสละ เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มมีความเห็นอกเห็นใจต่อสมาชิกในกลุ่มเป็นการสร้างสัมพันธ์ไมตรี ทั้งกับสมาชิกในกลุ่มและครูผู้สอน

5.3.1.2 ครูผู้สอนควรอธิบายแนะนำขั้นตอน แนวทางการลงมือปฏิบัติในกิจกรรม การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้อง และ ระหว่างการจัดกิจกรรมครูผู้สอนควรสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

5.3.1.3 ครูผู้สอนควรแจ้งผลการปฏิบัติกิจกรรมทันทีเพื่อเป็นกำลังใจและแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมที่ปฏิบัติไม่ได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op กับสื่อการเรียนการสอนรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมและ หาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

5.3.2.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op กับแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคอื่น ๆ

5.3.2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พลเมืองดีของชาติ วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อจะได้ข้อสรุปการวิจัยที่กว้างขึ้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤติดา ทศนพิทักษ์. (2554). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครูผู้สอนกับความรู้เกี่ยวกับการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในกลุ่มกรุงเทพมหานคร* สังกัดกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จริยาภรณ์ สวัสดิ์พูน และเนาวนิตย์ สงคราม. (2563). ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค โคออปโคออป โดยใช้เครื่องมือการจัดการงานที่มีต่อความมุ่งมั่นในการทำงาน สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*, 13(1), 191-204.
- จอมขวัญ พอกพูน. (2561). *ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบและผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มร่วมมือ Co-op Co-op* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ชญาณิศ ดวงระหว่า. (2560). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 STEPs เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นภัสวรรณ จงสอน. (2557). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หน่วยเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยการคิดแบบหมวกหกใบ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การวิเคราะห์หาประสิทธิผลของสื่อวีซีดีสอน*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ. (2549). *เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูล* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จามจุรี.

- ประภัสสร ปรีเอี่ยม. (2561). บุปปัจจัยการพัฒนาให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษโดยใช้เทคนิค
การเสริมต่อการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานของครูในชั้นเรียนรวม.
ว.มรม, 12(3), 271 – 280.
- ประสาธต เนื่องเฉลิม. (2556). *วิจัยการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเมษฐ์ ผลนา. (2561). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โดยใช้การวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียนร่วมกับการประเมินผลเพื่อการเรียนรู้* (วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- เผชิญ กิจระการ. (2544). การวิเคราะห์สื่อและเทคโนโลยีการศึกษา (E₁/E₂). *วารสารการวัดผล
การศึกษา*, 7(4), 46-56.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เข้าท์ออฟ
เดอรัมมิสท์
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2548). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป
แบเนจเม้นท์.
- ไพศาล วรคำ. (2562). *การวิจัยทางการศึกษา (Educational Research)* (พิมพ์ครั้งที่ 10).
มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์
- รพีพรรณ แจกนอก. (2560). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- โรงเรียนคำโองวิทยา. (2559). *รายงานการประเมินผลตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2559*.
กาฬสินธุ์: โรงเรียนคำโองวิทยา.
- วรารณ สินถาวร. (2553). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานแบบร่วมมือโดยใช้แหล่งข้อมูล
เป็นหลักในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการรู้สารสนเทศ และทักษะการเรียนรู้เป็นทีมของนักศึกษาครู
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิ แกมเกต. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
ม.ป.ท.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
แอล ทีเพรส.

- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2544). *เอกสารประกอบการสอนวิชา การพัฒนาการเรียนการสอน*.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). *เอกสารประกอบการสอนนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้*. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมศักดิ์ ภูวิภาตาวรรณ. (2544). *การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง*.
เชียงใหม่: The Knowledge Center.
- สรชัย พิศาลบุตร. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทยพัฒนา จำกัด.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2555). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research)*
(พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด สร้อยน้ำ. (2542) *หลักการสอน*. อุตรธานี: สำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏอุตรธานี.
- สมพร เชื้อพันธ์. (2547). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
กับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา:
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำลี รักสุทธี. (2544). *เทคนิควิธีการจัดการเรียนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*.
กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา
- สำเริง บุญเรืองรัตน์. (2542). *การวัดจิตพิสัยของมนุษย์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- สุดารัตน์ กองพลพรหม ประสพสุข ฤทธิเดช และสมาน เอกพิมพ์. (2560). ผลการพัฒนากิจกรรม
การเรียนรู้ เรื่อง ประเพณีบุญเบิกฟ้ามหาสารคาม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CO-OP CO-OP.
วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 11(2), 357-366.
- สุจิตรา มาลีแก้ว. (2558). *ผลสัมฤทธิ์ของการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง อาเซียนศึกษา กลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสิรินธร
จังหวัดสุรินทร์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2549). *กลยุทธ์การสอนคิดสังเคราะห์*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ศรัณญา ศิริวรศิลป์. (2557). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการผลิตสินค้าและบริการ และ
ความสามารถด้านกระบวนการวิจัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้
โดยใช้วิจัยเป็นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ศุภศิริ โสมาเกตต์. (2544). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนรู้โดยโครงการกับการเรียนรู้ตามคู่มือครู (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อภิชาติ สนธิลา และสมบูรณ์ พินธุ์รักษ์. (2555). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ลูกเสือสามัญ เรื่อง กิจกรรมการบุกเบิก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 1(16), 117-123.
- อรัญ ชุยกะเตื่อง. (2557). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- อรุณ จิรวัดน์กุล. (2558). สถิติทางวิทยาศาสตร์สุขภาพเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.
- อมร เมยมงคล. (2560). ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมเรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อุทุมพร จามรมาน. (2544). การวิจัยทางการศึกษา หน่วยที่ 1 ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อุบลลักษณ์ ไชยชนะ. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการเรียนกับความสอดคล้องในการเลือกคณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2545). กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แนวคิดสู่ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Ali, A. (1990). *Approaches to educational research: analysis, criticisms and relevance*. Onitsha: Summer Educational Publishers Limited.
- Hidayah, N. (2019). Increased Learning Outcomes With a Mix of Learning Models Group Investigation and Problem Based Learning. *Classroom Action Research Journal*, 2(1), 1-6.
- Kerlinger and Fred, N. (2000). *Foundations of Behavioral Research* (4 th ed.) Calif: Wadsworth.
- Setyawan, F.H. (2017). The Implementation of Kagan's Cooperative (Co-Op) Techniqueto Improve Reading Comprehension of Junior High Students. *Script Journal of Linguistics and English Teaching*, 2(1), 38-50.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	วิชา ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
รหัส ส 15101	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พระพุทธศาสนา	จำนวน 12 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของศาสนา	จำนวน 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นมีความสำคัญต่อชาติไทยในฐานะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

2.1 มาตรฐานการเรียนรู้

ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2.2 ตัวชี้วัด

ส 1.1 ป 5/1 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและหลักในการพัฒนาชาติไทย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้ (K-P-A)

บอกและอธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ด้านรูปธรรมและด้านจิตใจได้

4. สาระการเรียนรู้

1) มรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับจากพระพุทธศาสนา

- มรดกทางด้านรูปธรรม เช่น ศาสนสถาน โบราณวัตถุ สถาปัตยกรรม
- มรดกทางด้านจิตใจ เช่น หลักธรรมคำสั่งสอน ความเชื่อ และคุณธรรมต่าง ๆ

2) การนำพระพุทธศาสนาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทย

- พัฒนาด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อม เช่น ภาวนา 4 (กาย ศีล จิต ปัญญา) ไตรสิกขา

(ศีล สมาธิ ปัญญา) และอริยสัจ 4

- พัฒนาด้านจิตใจ เช่น หลักโอวาท 3 (ละความชั่ว ทำดี ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ และการบริหารจิต

และเจริญปัญญา)

5. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคกลุ่มร่วมมือ Co-op Co-op

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ และแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนบทที่ 1 ความสำคัญ และประวัติพระพุทธศาสนา

3. ครูถามคำถาม แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

- เมื่อดูจากหนังสือเรียน หน้า 1 แล้ว นักเรียนคิดว่าเกี่ยวข้องกับศาสนาใด และสังเกตได้จากสิ่งใด (แนวคำตอบ : ภาพนี้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา สังเกตจากภาพพระสงฆ์ ซึ่งเป็น ศาสนบุคคลของพระพุทธศาสนา)

- ศาสนามีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียนอย่างไร (แนวคำตอบ : หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เช่น ไม่พูดโกหก ไม่ลักขโมย ไม่ฆ่าสัตว์)

4. ครูสรุปความรู้เพื่อเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูภาพหรือวิดีโอที่เกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุของศาสนาต่าง ๆ แล้วตอบคำถาม ดังนี้

- ภาพแต่ละภาพเกี่ยวข้องกับศาสนาใด และมีความสำคัญอย่างไร

- ภาพแต่ละภาพมีความสัมพันธ์กับวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างไร

2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่องความสำคัญของพระพุทธศาสนา จากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

3. เมื่อนักเรียนศึกษา หาความรู้จากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานเรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ครูให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพเกี่ยวกับศาสนาสถาน ศาสนวัตถุ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ซึ่งแสดงถึงคุณค่าและความสำคัญของพระพุทธศาสนาจากใบงาน เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสืบค้นข้อมูลว่าพระพุทธศาสนามีความสำคัญในด้านใดบ้าง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ภาพเกี่ยวกับศาสนาสถาน ศาสนวัตถุ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ซึ่งแสดงถึงคุณค่าและความสำคัญของพระพุทธศาสนาจากใบงานเรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา และสืบค้นข้อมูลว่าพระพุทธศาสนามีความสำคัญในด้านใดบ้าง

2. เมื่อแต่ละกลุ่มทำใบงานและสืบค้นข้อมูลความสำคัญของพระพุทธศาสนาด้านการเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ความสำคัญของพระพุทธศาสนาเสร็จแล้ว ให้ส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่หน้าชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ

1. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอใบงานที่หน้าชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง
2. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

1. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปความสำคัญของศาสนาในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและเป็นหลักในการพัฒนาชาติ
  2. ครูให้นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
    - พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อชาติไทยอย่างไร (1. เป็นมรดกทางวัฒนธรรม)
2. เป็นหลักปฏิบัติของชาวไทยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชาติไทย)
  3. นักเรียนทำใบงาน จากเรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา
  4. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติพระพุทธศาสนาเป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

6. นวัตกรรมการศึกษา

6.1 สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.5
- 2) บัตรภาพ
- 3) ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความสำคัญของศาสนา

6.2 แหล่งการเรียนรู้

7. การวัดและประเมินผล (K-P-A)

จุดประสงค์ การวัดและ ประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
นักเรียนสามารถบอกและอธิบาย ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะ ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ด้านรูปธรรมและด้านจิตใจได้	ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	(ประเมินตามสภาพจริง)
	ตรวจใบงานที่ 1.1	ใบงานที่ 1.1	ร้อยละ 75 ผ่านเกณฑ์
	ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมิน การนำเสนอผลงาน	ร้อยละ 75 ผ่านเกณฑ์

8. กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

9. ข้อเสนอแนะผู้บริหาร/ครูที่เกี่ยวข้อง

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... (ผู้ประเมิน)

(.....)

...../...../.....

10. บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....
.....

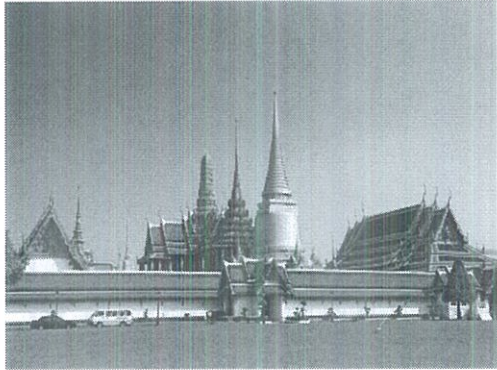
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ลงชื่อ..... (ผู้สอน)

(นางสาวกัญฉิราพร พรแสน)

...../...../.....

บัตรภาพ

ภาพวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ภาพพระพุทธรูป

ภาพอาสนวิหารพระนางมารีอากบิสนนิรมล

ภาพไม้กางเขน

ภาพสุเหร่าเชนตโซเฟีย

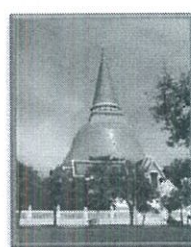

ภาพเทวรูป

ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความสำคัญของศาสนา

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพ แล้วตอบคำถาม

1.

1) ภาพดังกล่าว แสดงถึงความเจริญทางด้านใด

2) ภาพดังกล่าว แสดงถึงความสำคัญของศาสนาอย่างไร

2.

1) ภาพดังกล่าว แสดงถึงความเจริญด้านใด

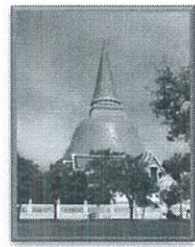
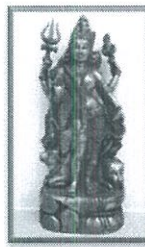
2) ภาพดังกล่าว แสดงถึงความสำคัญของศาสนาอย่างไร

นักเรียนคิดว่า ศาสนามีความสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยและการพัฒนาชาติไทยอย่างไร

ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความสำคัญของศาสนา

เฉลย

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพ แล้วตอบคำถาม

1.

1) ภาพดังกล่าว แสดงถึงความเจริญทางด้านใด

.....วัฒนธรรมด้านวัตถุ.....

2) ภาพดังกล่าว แสดงถึงความสำคัญของศาสนาอย่างไร

.....ทำให้ศาสนิกชนสร้างสรรค้งานเกี่ยวกับศาสนาจกกลายเป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมให้ลูกหลานสืบไป.....

2.

1) ภาพดังกล่าว แสดงถึงความเจริญด้านใด

.....ทางด้านจิตใจ.....

2) ภาพดังกล่าว แสดงถึงความสำคัญของศาสนาอย่างไร

.....ศาสนาเป็นบ่อเกิดวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ซึ่งช่วยหล่อหลอมให้ผู้ปฏิบัติมีความประพฤติที่ดีงาม.....

นักเรียนคิดว่า ศาสนามีความสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยและการพัฒนาชาติไทยอย่างไร

.....(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน).....

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- ข้อใดจัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของศาสนาทางด้านจิตใจ
  - โบสถ์
  - เจดีย์
  - เทวสถาน
  - คำสั่งสอน
- ข้อใดเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อมของศาสนิกชนทุกศาสนา
  - คำสอนของศาสนา
  - ศาสดาของศาสนา
  - การปฏิบัติตนตามหลักธรรม
  - การอนุรักษ์มรดกทางศาสนา
- เจ้าชายสิทธัตถะทรงทอดพระเนตรเทวทูต 4 ทำให้พระองค์ได้ข้อคิดอย่างไร
  - หนทางพ้นจากความทุกข์
  - ทรงบำเพ็ญเพียรทุกกรกิริยา
  - แสวงหาความรู้จากสำนักต่างๆ
  - มนุษย์ทั้งหลายจะดีหรือชั่วขึ้นอยู่กับกรรม
- “ก้อยทำความดีอย่างสม่ำเสมอ ก้อยบอกกับเพื่อนทุกคนว่า การทำความดีแล้วสบายใจ” ข้อความนี้สอดคล้องกับข้อใด
  - เชื่อกรรม
  - เชื่อผลแห่งกรรม
  - เชื่อว่าสัตว์มีกรรมเป็นของตน
  - เชื่อว่าทุกคนต้องการความสุขใจ
- “ไต้งชวนต้อมไปเล่นพนันฟุตบอล ต้อมแพ้นั้นต้องจ่ายเงินเป็นจำนวนมาก” ข้อความดังกล่าวสอดคล้องกับหลักกรรมใด
  - เบญจศีล
  - โอวาท 4
  - อบายมุข 4
  - ไตรสิกขา
- การกระทำใด จัดว่า กตัญญูต่อพระพุทธศาสนา
  - เผยแพร่หลักธรรมของพระพุทธศาสนา
  - ประกาศต่อสาธารณชนว่า พระพุทธศาสนาคงอยู่
  - อธิษฐานจิตต่อพระพุทธรูปให้พระพุทธศาสนาคงอยู่ตลอดไป
  - ชักชวนให้ผู้ที่นับถือศาสนาอื่น บริจาคเงินให้แก่กิจกรรมต่างๆ ของพระพุทธศาสนา
- “ทีมกีฬาฟุตบอลของโรงเรียนฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ จนประสบความสำเร็จในการแข่งขันชิงรางวัลชนะเลิศของจังหวัด” การกระทำดังกล่าวสอดคล้องกับข้อใด
  - บุญสำเร็จด้วยการภาวนา
  - ปัญญาคือแสงสว่างในโลก
  - กรรมดีย่อมได้ผลดีคือความสุข
  - คนจะล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร

8. คติธรรมที่ได้จากวิณณาโรหชาดก คือข้อใด

ก. ผู้เบ้าปัญญาจะเชื่อคำยุยง

ข. การฟังปาฐกถาเป็นสิ่งไม่ดี

ค. ความเกียจคร้านทำให้ล้มจน

ง. การพูดส่อเสียดทำให้เกิดโทษ

9. หลักการจัดพิธีกรรมข้อใดเหมาะสมที่สุด

ก. ถูกต้อง รักษารูปแบบเดิมอย่างเคร่งครัด

ข. เหมาะสม ประหยัด ปลอดภัย

ค. ประหยัด มีประโยชน์ต่อศาสนา

ง. ถูกต้อง ประหยัด มีประโยชน์ ไม่ขัดกับประเพณีนิยม

10. นักเรียนจะช่วยบำรุงศาสนาได้อย่างไร

ก. ประพฤติดีทุกวัน

ข. ซื้อของแพงๆ ไปบริจาค

ค. พุดยถ้อยศาสนาที่ตนนับถือ

ง. เข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาบางครั้ง

ได้คะแนน	คะแนนเต็ม
	10

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. ง 2. ค 3. ก 4. ข 5. ค
6. ก 7. ง 8. ง 9. ง 10. ก

แบบประเมิน การนำเสนอผลงาน

คำชี้แจง :ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓

ลงในช่องที่ตรงกับ ระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1	ความถูกต้องของเนื้อหา			
2	ความคิดสร้างสรรค์			
3	วิธีการนำเสนอผลงาน			
4	การนำไปใช้ประโยชน์			
5	การตรงต่อเวลา			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินสมบูรณ์ชัดเจน ให้ 3 คะแนน
 ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินเป็นส่วนใหญ่ ให้ 2 คะแนน
 ผลงานหรือพฤติกรรมสอดคล้องกับรายการประเมินบางส่วน ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 15	ดี
8 - 11	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรม   **การทำงานกลุ่ม**

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

กลุ่มที่	บทบาท หน้าที่			การมีส่วนร่วม			ความ รับผิดชอบ			การรับฟัง ความคิดเห็น			ผลสำเร็จ ของงาน			รวม 15 คะแนน
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ   ให้   3   คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง   ให้   2   คะแนน
- ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง   ให้   1   คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 15	ดี
8 - 11	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

บันทึกหลังแผนการสอน

- ด้านความรู้

.....
 .....

- ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

.....
 .....

- ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....
 .....

- ด้านอื่นๆ (พฤติกรรมเด่น หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ถ้ามี))

.....
 .....

- ปัญหา/อุปสรรค

.....
 .....

- แนวทางการแก้ไข

.....
 .....

ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ .....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส 15101

เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จำนวน 30 ข้อ

*****

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ข้อใดจัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของศาสนาทางด้านจิตใจ

ก. โบสถ์	ข. เจดีย์
ค. เทวสถาน	ง. คำสั่งสอน
2. ข้อใดเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อมของศาสนิกชนทุกศาสนา

ก. คำสอนของศาสนา	ข. ศาสดาของศาสนา
ค. การปฏิบัติตนตามหลักธรรม	ง. การอนุรักษ์มรดกทางศาสนา
3. ใครปฏิบัติตนได้สอดคล้องกับมรดกทางด้านจิตใจของพุทธศาสนา

ก. ต้นไม้บวชเนรมิตภาคฤดูร้อนเมื่ออายุครบ 9 ปี	
ข. ต้นหลิวไหว้ขอบคุณทุกครั้งที่ได้รับของขวัญจากผู้ใหญ่	
ค. คุณตาทำล้างสวดดูพระเครื่องที่เพิ่งไปเช่ามาจากที่วัด	
ง. คุณพ่อนำพระพุทธรูปที่ไปเช่ามาจากวัดมาบูชาที่หิ้งพระในบ้าน	
4. ข้อใดเป็นผลที่เกิดจากการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย

ก. ประชากรเพิ่มมากขึ้น	ข. คนมีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง
ค. ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์	ง. คนไทยอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
5. “มรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทยส่วนใหญ่ เกิดขึ้นจากการที่คนไทยมี ต่อพระพุทธศาสนา”

คำในช่องว่างควรเติมข้อใด

ก. ศรัทธา	ข. คำนับ
ค. คิดเห็น	ง. นอบน้อม

10. ใครปฏิบัติได้สอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า “วิริเยน ทุกขมจเจติ”
- สกายตั้งใจเรียน เพราะอยากให้พ่อแม่ภูมิใจ
  - จีน่าฝึกวาดรูปทุกวันเพราะอยากวาดรูปได้เก่ง
  - แบงค์ชอบสวดมนต์และเจริญภาวนา เพื่อให้เกิดปัญญา
  - โทนี่ทำบุญเป็นประจำเพราะอยากให้สิ่งดีๆ เกิดขึ้นแก่ตนเอง
11. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์จากการฝึกบริหารจิตและเจริญปัญญาเป็นประจำ
- ออกัสมีความจำที่ดีเลิศ
  - อ็อก้าเรียนหนังสือได้ดี
  - อ็อกู๊ดเป็นคนอารมณ์มั่นคง
  - อ็อกเรซมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง
12. บุคคลในข้อใดพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาพุทธ
- สมายตั้งใจอ่านหนังสือก่อนสอบ
  - แจนช่วยเหลือทำนุบำรุงศาสนา
  - น้ำตาลนั่งสมาธิทุกครั้งก่อนเข้านอน
  - เมฆบริจาคทรัพย์เป็นประจำทุกวัน
13. บุคคลในข้อใดปฏิบัติตนตามหลักธรรมเบญจศีล
- เอฟชวนเพื่อนไปเล่นกีฬาบาสเกตบอล
  - เอมช่วยคุณยายเก็บใบตำลึงมาทำอาหาร
  - แอนไม่พูดหยาบคาย หรือนินทาว่าร้ายผู้อื่น
  - อิงให้น้องยืมหนังสือการ์ตูนเล่มโปรดของตน
14. ข้อใดตรงกับ “ฉันทาคติ” ในอคติ 4
- ให้รางวัลแก่คนที่ชอบทั้งๆ ที่ไม่สมควรจะได้
  - ผู้ใหญ่ตัดสินลงโทษผู้น้อย โดยที่ยังไม่ได้สอบสวน
  - ผู้เห็นเหตุการณ์ไม่กล้าเป็นพยานชี้ตัวผู้กระทำผิดเพราะกลัวถูกแก้แค้น
  - การให้สิ่งของที่ไม่ดีแก่ผู้ที่ตนเกลียดชัง ทั้งๆ ที่เขาควรจะได้ของที่ดี
15. พระพุทธชินราชมีคุณค่าทางมรดกวัฒนธรรมไทยด้านใด
- จิตรกรรม
  - วรรณกรรม
  - สถาปัตยกรรม
  - ประติมากรรม
16. ข้อใดเกี่ยวข้องกับมรดกทางด้านรูปธรรมของพุทธศาสนา
- การแห่ناقเข้าโบสถ์
  - การบูรณปฏิสังขรณ์อุโบสถ
  - ความกตัญญูต่อบิดา มารดา
  - การปฏิบัติหลักธรรมคำสั่งสอน

17. การที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นผลมาจากข้อใด
- สมาธิและสติปัญญา
  - สติปัญญาและความสามารถ
  - สติปัญญาและการศึกษา
  - ความสามารถและสมาธิ
18. การที่พระพุทธเจ้าได้เสด็จไปนครกบิลพัสดุ์เพื่อโปรดพระบิดาและโปรดพระประยูรญาติทั้งฝ่ายพระบิดาและพระมารดา ถือว่าเป็นการบำเพ็ญเพียรแบบใด
- พุทธจริยา
  - พุทธัตถจริยา
  - โลกัตถจริยา
  - ญาติัตถจริยา
19. บุคคลในข้อใดนำพระจริยวัตรที่สมควรเป็นแบบอย่างของพระสังฆราช (สา ปุสฺสเทโว) เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
- พีชมีน้ำใจชอบช่วยเหลือผู้อื่น
  - ฟางมีความขยันเพียรพยายามในการศึกษาหาความรู้
  - ฟ้ามีความพอดีในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามทางสายกลาง
  - ดาวทำงานอย่างสุจริตไม่ผิดประเพณี ไม่ผิดกฎหมาย และไม่ผิดศีลธรรม
20. ศาสนสุภาสิตในข้อใดเกี่ยวข้องกับชาตกเรื่อง “จุฬเสฏฐิชาตก” มากที่สุด
- ปราชญ์ย่อมรักษาความไม่ประมาทไว้ เหมือนทรัพย์ประเสริฐสุด
  - ภายหลังเมื่อความโกรธหายแล้ว เขาย่อมเดือดร้อน เหมือนถูกไฟไหม้
  - ผู้มีปัญญาเฉลียวฉลาดย่อมตั้งตนได้ด้วยต้นทุนเมื่อน้อย เหมือนคนก่อไฟน้อยขึ้นฉนั้น
  - คนห่อปลาเนาด้วยใบหญ้าคาแม้หญ้าคาก็พลอยเหม็นเนาไปด้วยฉนั้นใด การคบคนพาลก็ ฉนั้น
21. ข้อใดไม่ใช่ความสำคัญหรือคุณค่าของพระไตรปิฎก
- การสืบท่ออายุพระพุทธศาสนา
  - การทำให้พุทธศาสนาเจริญก้าวหน้าทันสมัย
  - เป็นมาตรฐานตรวจสอบคำสอนในพระพุทธศาสนา
  - เป็นแหล่งเติมของคำศัพท์บาลีที่นำมาใช้ในภาษาไทย
22. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับพระไตรปิฎก
- นิทานชาตกอยู่ในพระอภิธรรม
  - พระวินัยปิฎกเป็นหมวดการดำเนินกิจกรรมของพระภิกษุณีเท่านั้น
  - พระอภิธรรมเป็นหมวดที่ว่าด้วยหลักธรรมคำอธิบายที่เป็นหลักวิชา
  - พระสุตตันตปิฎกบัญญัติคำสอนของพระพุทธเจ้าในด้านความประพฤติ

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

1. ง	7. ค	13. ค	19. ข	25. ข
2. ค	8. ง	14. ก	20. ค	26. ง
3. ข	9. ก	15. ง	21. ข	27. ข
4. ข	10. ข	16. ข	22. ค	28. ง
5. ง	11. ง	17. ก	23. ก	29. ง
6. ข	12. ค	18. ง	24. ค	30. ข

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้
แบบร่วมมือเทคนิค Co – op Co – op เรื่องพระพุทธรศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนา
กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co – op Co – op เรื่อง พระพุทธรศาสนาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. ให้นักเรียนพิจารณาว่า นักเรียนชอบทำหรือคิดที่จะทำตามกิจกรรมที่กำหนดในแต่ละข้อมาก
น้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ระดับความพึงพอใจมี 5 ระดับ ได้แก่

5 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก

3 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

1 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

3. แบบสอบถามนี้ ไม่มีผลต่อระดับผลการเรียนของนักเรียน

4. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน และตอบคำถามให้ครบ

ทุกข้อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

ข้อที่	ข้อความ	ระดับ ความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	นักเรียนรู้สึกชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op					
2	นักเรียนสนุกกับการค้นหาข้อมูลในประเด็นปัญหาที่กำหนดให้					
3	นักเรียนรู้สึกพอใจที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ๆ					
4	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op ทำให้นักเรียนมีความสุขในการทำงานร่วมกับคนอื่น					
5	นักเรียนรู้สึกพอใจที่สามารถนำทักษะที่ได้จากกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op ไปประยุกต์ใช้ได้					
6	นักเรียนรู้สึกพอใจเมื่อครูแจ้งผลคะแนน จากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนให้นักเรียนทราบ					
7	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op ทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบคำถาม					
8	นักเรียนรู้สึกชอบที่ได้เรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติค้นหาองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ					
9	นักเรียนรู้สึกชอบสื่อประกอบการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op					
10	นักเรียนรู้สึกพอใจเมื่อได้รับคำชมจากเพื่อนเมื่อทำกิจกรรมสำเร็จ					
11	นักเรียนรู้สึกชอบที่ได้ฝึกแสดงความคิดเห็น และนำเสนอผลงาน					
12	นักเรียนรู้สึกชอบทำแบบทดสอบหลังเรียน เพราะทำให้ทราบความก้าวหน้าทางการเรียนของตนเอง					
13	นักเรียนรู้สึกพอใจที่สามารถตอบคำถามท้ายบทเรียนได้					
14	นักเรียนรู้สึกชอบเนื้อหาที่เรียนเพราะเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นต้องเรียน					
15	นักเรียนรู้สึกมีความสุขเมื่อได้ทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

เครื่องมือประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญประเมิน)

คำชี้แจง : โปรดใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน
ซึ่งระดับความคิดเห็นมี 5 ระดับ ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	5	คะแนน
เหมาะสมมาก	4	คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	3	คะแนน
เหมาะสมน้อย	2	คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	1	คะแนน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม					
1.1 ถูกต้องตามหลักการเรียนรู้					
1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับเนื้อหา					
1.3 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย					
1.4 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการจัดได้อย่างชัดเจน					
2. เนื้อหาสาระ					
2.1 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน					
2.2 สาระการเรียนรู้น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้					
2.3 ครบถ้วนเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการสร้างความรู้ใหม่ เกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ					
2.4 ชัดเจนไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของนักเรียน					
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
3.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และวัยของผู้เรียน					
3.3 น่าสนใจ จูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียนและเข้าร่วม กิจกรรม					
3.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
4. กระบวนการวัดและประเมินผล					
4.1 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
4.2 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรม					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ ..... ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

ตำแหน่ง.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินความสอดคล้องแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญประเมิน)

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อต่อไปนี้ วัดตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้หรือไม่แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ความคิดเห็น” โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าสร้างข้อสอบได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสร้างข้อสอบได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าสร้างข้อสอบไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

จุดประสงค์การเรียนรู้	พฤติกรรมข้อสอบ	ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
			+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. บอกและอธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมด้านรูปธรรมและด้านจิตใจได้ (K)	ความรู้ความจำ	1. ข้อใดจัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของศาสนาทางด้านจิตใจ ก. โบสถ์ ข. เจดีย์ ค. เทวสถาน ง. คำสั่งสอน ตอบ ง.				
	ความเข้าใจ	2. ข้อใดเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อมของศาสนิกชนทุกศาสนา ก. คำสอนของศาสนา ข. ศาสดาของศาสนา ค. การปฏิบัติตนตามหลักธรรม ง. การอนุรักษ์มรดกทางศาสนา ตอบ ค.				
	การคิดวิเคราะห์	3. ใครปฏิบัติตนได้สอดคล้องกับมรดกทางด้านจิตใจของพุทธศาสนา ก. ดันไผ่บวชเนรมิตภาคฤดูร้อนเมื่ออายุครบ 9 ปี ข. ดันหลิวไหว้ขอบคุณทุกครั้งที่ได้รับของจากผู้ใหญ่ ค. คุณตากำลังส่องดูพระเครื่องที่เพิ่งไปเข้ามาจากที่วัด ง. คุณพ่อนำพระพุทธรูปที่ไปเข้ามาจากวัดมาบูชาที่หิ้งพระในบ้าน ตอบ ข.				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	พฤติกรรม ข้อสอบ	ข้อความถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
			+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
	การนำไปใช้	4. ข้อใดไม่ใช่การนำพระพุทธศาสนาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทย ก. พิไลเป็นประธานในพิธีไหว้ครู ครอบเศียรบรมครูปู่ฤๅษี ข. ย้อยไปทำบุญและนั่งสมาธิภาวนาศิลที่วัดทุกวันพระ ค. อาชางดเหล้าช่วงเทศกาลเข้าพรรษาและเข้าวัดปฏิบัติธรรม ง. มิ่งเล็กเล่นการพนันต่าง ๆ และหันกลับมาทำงานดูแลครอบครัว ตอบ ก.				
	การคิด วิเคราะห์	5. ศาสนามีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียนอย่างไรบ้าง ก. นำหลักธรรมมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เช่น การไม่พูดโกหก ข. ทำให้มีเงิน ทองมากมาย ค. เป็นคนที่มีจิตใจหยาบกระด้าง ง. ทำให้เป็นคนชอบดื่มสุราทุกวัน ตอบ ก.				
2. สรุปพุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์จนถึงพุทธกิจสำคัญได้	ความรู้ ความจำ	6. สิทธิตถะ มีความหมายว่าอย่างไร ก. ประสบผลแล้ว ข. ความปรารถนา ค. ผู้ที่สำเร็จความมุ่งหมาย ง. ถูกทุกข้อ ตอบ ค.				
	ความรู้ ความจำ	7. เจ้าชายสิทธัตถะทรงทอดพระเนตรเทวทูต 4 ทำให้พระองค์ได้ข้อคิดอย่างไร ก. หนทางพ้นจากความทุกข์ ข. ทรงบำเพ็ญเพียรทุกกรกิริยา ค. แสวงหาความรู้จากสำนักต่างๆ ง. มนุษย์ทั้งหลายจะดีหรือชั่วขึ้นอยู่กับที่การกระทำ ตอบ ก.				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	พฤติกรรม ข้อสอบ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
			+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
	การคิด วิเคราะห์	8. นักเรียนคิดว่า สิ่งที่สำคัญที่ทำให้ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ได้คือข้อใด ก. ความเพียร ข. ความไม่กลัว ค. ความเสียสละ ง. ความซื่อสัตย์ ตอบ ข.				
	ความเข้าใจ	9. เหตุผลในข้อใดที่พระสิทธัตถะทรงบำเพ็ญ ทุกรกิริยา ก. เป็นวิธีที่เรียนมาจากสำนักอาหารดาบส ข. เป็นการกระทำที่ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา ค. ทรงเห็นว่าเป็นวิธีที่จะได้บำเพ็ญเพียร ทางจิต ง. ทรงคิดว่าเป็นวิธีที่จะทำให้หลุดพ้น จากทุกข์ได้ ตอบ ง.				
	ความเข้าใจ	10. “ก้อยทำความดีอย่างสม่ำเสมอ ก้อย บอกกับเพื่อนทุกคนว่า การทำความดีแล้ว สบายใจ” ข้อความนี้สอดคล้องกับข้อใด ก. เชื่อกรรม ข. เชื่อผลแห่งกรรม ค. เชื่อว่าสัตว์มีกรรมเป็นของตน ง. เชื่อว่าทุกคนต้องการความสุขใจ ตอบ ข.				
3. อธิบายถึงพุทธกิจ สำคัญได้	ความรู้ ความจำ	11. เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวช เพราะอะไร ก. เพราะต้องการทำพุทธกิจ 5 ข. เพราะไม่ต้องการเป็นกษัตริย์ ค. เพราะต้องการแสวงหาทางพ้นทุกข์ ง. เพราะต้องการตอบแทนพระคุณบิดา และมารดา ตอบ ค.				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	พฤติกรรม ข้อสอบ	ข้อความถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
			+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
	ความรู้ ความจำ	12. พระสิทธัตถะตรัสรู้เป็นพระสัมมา สัมพุทธเจ้า เมื่อเวลาใด ก. วันขึ้น 8 ค่ำ เดือน 6 ข. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ค. วันแรม 8 ค่ำ เดือน 6 ง. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 6 ตอบ ข.				
	ความรู้ ความจำ	13. เมื่อพระสิทธัตถะตรัสรู้เป็นพระสัมมา สัมพุทธเจ้าแล้ว ทรงเสด็จไปแสดงธรรม ให้กับใคร ก. พระราชาบิดา ข. พระราหุล ค. ปัญจวัคคีย์ ง. พระนางพิมพา ตอบ ค.				
	ความรู้ ความจำ	14. พระสงฆ์องค์แรกในพระพุทธศาสนา คือใคร ก. พระเจ้าสุทโธทนะ ข. พระราหุล ค. พระอัญญาโกณฑัญญะ ง. นายฉันทะ ตอบ ค.				
4. บอกความสำคัญ และแสดงความ เคารพพระรัตนตรัย ได้	ความรู้ ความจำ	15. ข้อใดไม่จัดว่าเป็นความเชื่อตาม หลักธรรมศรัทธา 4 ก. เชื่อว่าเวรกรรมมีอยู่จริง ข. เชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ค. เชื่อว่าชีวิตหลังความตายมีอยู่จริง ง. เชื่อว่าพระพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ ตอบ ค.				
	การคิด วิเคราะห์	16. เมื่อนักเรียนมุ่งมั่นในการทำความดี แล้วขาดความศรัทธาในเรื่องนั้นจะส่งผลกับ ตัวนักเรียนอย่างไร ก. ทำให้ไม่ยอมทำความดีหรืองานนั้น มีผลน้อย ข. ไม่ได้ส่งผลอะไรเพราะทำเรื่องอื่นได้				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	พฤติกรรม ข้อสอบ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
			+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
		ค. งานที่ทำนั้นหรือเรื่องที่ทำจะดี ยิ่งกว่าเดิม ง. ถูกทุกข้อ ตอบ ก.				
	การคิด วิเคราะห์	17. หลักธรรมการปฏิบัติในข้อใดไม่สัมพันธ์ กับคุณธรรมที่ได้จากการศึกษาประวัติ ของพระโสณโกฬวิริยะ ก. วิริยะ ข. มัตตัญญุตตา ค. มัชฌิมาปฏิปทา ง. ปุคคลปโรปรัญญุตตา ตอบ ง.				
	การคิด วิเคราะห์	18.สำนวนสุภาษิตในข้อใดเกี่ยวข้องกับ ชาดกเรื่อง “วันณาโรหชาดก” มากที่สุด ก. มขนาวไม่มีน้ำ ข. ยู่ให้รำด่ำให้ร่ำ ค. พรำงัดปากไม่ออก ง. ปากเป็นเอกเลขเป็นโท ตอบ ข.				
5. บอกความสำคัญ และแสดงความ เคารพไตรสิกขาได้	ความรู้ ความจำ	19. ข้อใดกล่าวผิดเกี่ยวกับพระไตรปิฎก ก. พระสุตันตปิฎกเป็นคัมภีร์เกี่ยวกับ พระสูตร พระธรรมเทศนา ข. พระวินัยปิฎกเป็นคัมภีร์เกี่ยวกับพระ วินัย คำสอนของพระพุทธเจ้า ค. พระภิกษุปิฎกเป็นคัมภีร์เกี่ยวกับการ ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของพระภิกษุ ง. พระอภิธรรมปิฎกเป็นคัมภีร์เกี่ยวกับ หลักธรรมและคำอธิบายที่เป็นหลักวิชา ตอบ ค.				
	ความรู้ ความจำ	20.นิทานชาดกจัดอยู่ในหมวดใดของ พระไตรปิฎก ก. พระอภิธรรม ข. พระวินัยปิฎก				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	พฤติกรรม ข้อสอบ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
			+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
		ค. พระภิกษุปิฎก ง. พระสุตันตปิฎก ตอบ ง.				
	การนำไปใช้	21. “เด็กหญิงเรณูรับผิดชอบหน้าที่ของ ตนเอง และมีความเอาใจใส่งานดี” แสดงว่า เรณูยึดมั่นในหลักอิทธิบาท 4 ข้อใด ก. วิริยะ ข. ฉันทะ ค. จิตตะ ง. วิมังสา ตอบ ก.				
	การนำไปใช้	22. ใครปฏิบัติได้สอดคล้องกับพุทธศาสน สุภาษิตที่ว่า “วิริเยน ทุกขมจเจติ” ก. สบายตั้งใจเรียน เพราะอยากให้พ่อ แม่ภูมิใจ ข. จิน่าฝึกวาดรูปทุกวันเพราะอยากวาด รูปได้เก่ง ค. แแบงค์ชอบสวดมนต์และเจริญภาวนา เพื่อให้เกิดปัญญา ง. โทนีทำบุญเป็นประจำเพราะอยากให้ สิ่งดี ๆ เกิดขึ้นแก่ตนเอง ตอบ ข.				
6. บอกรับปฏิบัติ ตนตามหลักธรรม โอวาท 3 ได้	ความรู้ ความจำ	23. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์จากการฝึกบริหาร จิตและเจริญปัญญาเป็นประจำ ก. ออกัสมีความจำที่ดีเลิศ ข. ออกัสเรียนหนังสือได้ดี ค. ออกัสเป็นคนอารมณ์มั่นคง ง. ออกัสมีความสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ตอบ ง.				
	การนำไปใช้	24. บุคคลในข้อใดพัฒนาจิตตามแนวทางของ ศาสนาพุทธ ก. สมายตั้งใจอ่านหนังสือก่อนสอบ ข. แจนช่วยเหลือทำนุบำรุงศาสนา				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	พฤติกรรม ข้อสอบ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
			+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
		ค. น้ำตาลนั่งสมาธิทุกครั้งก่อนเข้านอน ง. เมฆบริจาครัศมีเป็นประจำทุกวัน ตอบ ค.				
	การนำไปใช้	25.บุคคลในข้อใดปฏิบัติตนตามหลักธรรม เบญจศีล ก. เอฟชวนเพื่อนไปเล่นกีฬาบาสเกตบอล ข. เอมช่วยคุณยายเก็บใบตำลึงมา ทำอาหาร ค. แอนไม่พูดหยาบคาย หรือนินทาว่า ร้ายผู้อื่น ง. อิงให้น้องยืมหนังสือการ์ตูนเล่มโปรด ของตน ตอบ ค.				
	ความรู้ ความจำ	26.ข้อใดตรงกับ “ฉันทาคติ” ในอคติ 4 ก. ให้รางวัลแก่คนที่ชอบทั้งๆ ที่ไม่ สมควรจะได้ ข. ผู้ใหญ่ตัดสินลงโทษผู้น้อย โดยที่ยัง ไม่ได้สอบสวน ค. ผู้เห็นเหตุการณ์ไม่กล้าเป็นพยานชี้ตัว ผู้กระทำผิดเพราะกลัวถูกแก้แค้น ง. การให้สิ่งของที่ไม่ดีแก่ผู้ที่ตนเกลียด ทั้ง ๆ ที่เขาควรจะได้ของที่ดี ตอบ ก.				
7. บอกรับปฏิบัติ ตนตามหลักธรรม โอวาท 3 ได้		27.ศาสนสุภาษิตในข้อใดเกี่ยวข้องกับชาดก เรื่อง “จุฬเสฏฐิชาดก” มากที่สุด ก. ประชาญೆಯ่มรักษาความไม่ประมาทไว้ เหมือนทรัพย์ประเสริฐสุด ข. ภายหลังเมื่อความโกรธหายแล้ว เขาย่อมเดือดร้อน เหมือนถูกไฟไหม้ ค. ผู้มีปัญญาเฉลียวฉลาดย่อมตั้งตนได้ ด้วยต้นทุนแต่น้อย เหมือนคนก่อไฟน้อยขึ้น ฉะนั้น				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	พฤติกรรม ข้อสอบ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
			+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
		<p>ง. คนห่อปลาเน่าด้วยใบหญ้าคาแม่หญ้า คาก็พลอยเหม็นเน่าไปด้วยฉันโต การคบ คนพาลก็ ฉันทัน</p> <p>ตอบ ค.</p>				
		<p>28. ข้อใดไม่ใช่ความสำคัญหรือคุณค่าของ พระไตรปิฎก</p> <p>ก. การสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา ข. การทำให้พุทธศาสนาเจริญก้าวหน้า ทันสมัย</p> <p>ค. เป็นมาตรฐานตรวจสอบคำสอน ในพระพุทธศาสนา</p> <p>ง. เป็นแหล่งเดิมของคำศัพท์บาลี ที่นำมาใช้ในภาษาไทย</p> <p>ตอบ ข.</p>				
		<p>29. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับ พระไตรปิฎก</p> <p>ก. นิทานชาดกอยู่ในพระอภิธรรม ข. พระวินัยปิฎกเป็นหมวดการดำเนิน กิจกรรมของพระภิกษุณีเท่านั้น</p> <p>ค. พระอภิธรรมเป็นหมวดที่ว่าด้วย หลักธรรมคำอธิบายที่เป็นหลักวิชา</p> <p>ง. พระสุตันตปิฎกบัญญัติคำสอนของ พระพุทธเจ้าในด้านความประพฤติ</p> <p>ตอบ ค.</p>				
		<p>30. ข้อใดกล่าวถึง “สัมปชัญญะ” ได้ถูกต้อง มากที่สุด</p> <p>ก. การมีจิตใจจดจ่ออยู่กับงานที่ทำ ข. การที่รู้ว่าตนเองกำลังทำอะไรอยู่ ค. การเกิดปัญญาขณะฟัง พูด อ่าน เขียน</p> <p>ง. การเกิดปัญญาขณะคิดพิจารณาหา เหตุผล</p> <p>ตอบ ข.</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	พฤติกรรม ข้อสอบ	ข้อความถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
			+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
8. บอกการปฏิบัติ ตนตามหลักธรรม โอวาท 3 ได้		<p>31. บุคคลในข้อใดปฏิบัติการบริหารจิต และเจริญปัญญาได้ถูกต้องที่สุด</p> <p>ก. หลังกล่าวบูชาพระรัตนตรัย เจมส์ สวดบทสรรเสริญบูชาพระคุณบิดามารดา</p> <p>ข. เจนนิ่งคุกเขา กำหนดสติไว้ที่ลมหายใจ ภาวนา “พุทโธ” เมื่อสุดลมหายใจเข้าออก</p> <p>ค. ปีนั่งขัดสมาธิ เพื่อกล่าวคำนมัสการ พระพุทเจ้า และคำบูชาพระรัตนตรัย</p> <p>ง. หลังปฏิบัติการบริหารจิตและเจริญ ปัญญา แพรกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ 3 ครั้ง</p> <p style="text-align: right;">ตอบ ง.</p>				
		<p>32. บุคคลในข้อใดปฏิบัติตนตามมงคลที่ 7</p> <p>ก. ฝ่ายขอความช่วยเหลือผู้อื่น</p> <p>ข. ตีคั่นคว่ำหาความรู้อยู่เสมอ</p> <p>ค. วิเคราะห์ปัญหาในการแก้ไขปัญหา</p> <p>ง. เอื้อยขอศึกษาเกี่ยวกับ พระพุทธศาสนา</p> <p style="text-align: right;">ตอบ ข.</p>				
		<p>33. ข้อใดไม่ใช่ “บุญกิริยาวัตถุ 3”</p> <p>ก. การประพฤติในสิ่งที่ดีด้วยการรักษาศีล</p> <p>ข. การแบ่งปันสิ่งของของตนเองให้กับ ผู้อื่น</p> <p>ค. กาทำบุญฝึกรอบรมจิตใจของตนเอง ให้มีความสุข</p> <p>ง. การมีความขยันหมั่นเพียรพยายามใน การทำสิ่งต่าง ๆ</p> <p style="text-align: right;">ตอบ ง.</p>				
		<p>34. ถ้าคนในสังคมขาดความสามัคคีจะ เกิดผลอย่างไร</p> <p>ก. สังคมมีความสุข</p> <p>ข. สังคมมีคนยากจนเพิ่มขึ้น</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	พฤติกรรม ข้อสอบ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
			+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
		ค. สังคมขาดผู้นำที่มีความสามารถ ง. สังคมมีความแตกแยก สับสนวุ่นวาย ตอบ ง.				
9. บอกความสำคัญ ของการปฏิบัติตน ตามพุทธศาสนา สุภาพศีลที่กำหนดได้	การคิด วิเคราะห์	35. ใครปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ก. สมชายเป็นตำรวจเพราะทุจริตการสอบ ข. วุฒิชัยใช้โทรศัพท์มือถือถ้อยได้ กระโปรงเพื่อนผู้หญิง ค. นกมุลกลับบ้านตอนพักเที่ยงไปดูแล บิดามารดาที่ป่วย ง. มณีนุชขยักยอกเงินบริษัทเพราะมีปัญหา เรื่องค่ารักษาของบิดา ตอบ ค.				
	ความรู้ ความจำ	36. พระโสณโกฬวิริยะ มีลักษณะพิเศษอย่างไร ก. มีมือที่แข็งแรงดั่งและขนอ่อนขึ้นที่ขา ข. มีฝ่ามือฝ่าเท้าอ่อนนุ่ม และมีขนอ่อน ที่ฝ่ามือ ค. มีจิตใจที่อ่อนโยน ง. มีขนอ่อนขึ้นที่ฝ่าเท้า ตอบ ข.				
	การคิด วิเคราะห์	37. เพราะเหตุใดมนุษย์จึงต้องมีความเพียร ก. เพื่อให้เป็นคนมีนิสัยอ่อนโยน ข. เพื่อให้ประสบความสำเร็จ ค. เพื่อให้ทำงานได้รวดเร็ว ง. เพื่อให้คิดดี ทำดี ตอบ ข.				
	การนำไปใช้	38. ใครปฏิบัติตนตามคุณธรรมของพระ โสณโกฬวิริยะได้เหมาะสมที่สุด ก. แก้มอ่านหนังสือทุกวันจนสอบได้ลำดับที่ 1 ข. หน้อยทำงานเก็บเงินและขอแม่ เพื่อที่จะได้ของเล่นที่ตนชอบ ค. มีไอช่วยเพื่อนรดน้ำผักทุกเช้า ง. ก้อยกระทำทุกอย่างเพื่อแย่งขอลเล่นเพื่อน ตอบ ก.				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	พฤติกรรม ข้อสอบ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
			+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
10. บอกความสำคัญ ของการปฏิบัติตน ตามพุทธศาสน สุภษิตที่กำหนดได้	ความรู้ ความจำ	39. สมเด็จพระสังฆราช (สา ปุสฺสเทโว) เป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่เท่าไร แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ก. 7 ข. 8 ค. 9 ง. 10 ตอบ ค.				
	การคิด วิเคราะห์	40. ใครปฏิบัติตนได้ตามความพอดี ก. ชายอยากได้เงินจำนวนมาก จึงทำงาน 24 ชั่วโมง ข. ไปโรงพยาบาลเพราะรับประทาน อาหารมากเกินไป ค. ฝ้ายมีเงิน 2,000 บาท จึงซื้อเสื้อผ้า ทั้งหมด 2,000 บาท ง. อ้อยอ่านหนังสือตามตารางเวลา เพื่อให้มีเวลาได้พักผ่อน ตอบ ง.				
	การนำไปใช้	41. คุณธรรมที่เด่นชัดของสมเด็จพระ สังฆราช (สา ปุสฺสเทโว) ที่ควรนำไป เป็นแบบอย่างคือข้อใด ก. ความทะเยอทะยาน ข. ความเพียรพยายาม ค. ความกล้าหาญ ง. ความพอดี ตอบ ข.				
	ความรู้ ความจำ	42. อาจารย์เสถียร กมลมาลย์ เกิดเมื่อวันที่ เท่าไร ก. 17 มิถุนายน 2472 ข. 18 มิถุนายน 2472 ค. 19 มิถุนายน 2472 ง. 20 มิถุนายน 2472 ตอบ ก.				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	พฤติกรรม ข้อสอบ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
			+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
11. เล่าประวัติพุทธ สาวก ศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่ กำหนดได้	ความรู้ ความจำ	43. อาจารย์เสถียร กมลมาลย์ เริ่มแสดง ปาฐกถา เมื่ออายุเท่าไร ก. 15 ปี ข. 16 ปี ค. 17 ปี ง. 18 ปี ตอบ ง.				
	ความรู้ ความจำ	44. การปฏิบัติตนของอาจารย์เสถียร เป็น แบบอย่างที่ดีแก่ชาวพุทธหลายประการ ยกเว้นข้อใด ก. สนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียนในพระพุทธศาสนา ข. มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ค. ปฏิบัติตนเป็นบุตรที่ดีของมารดา ง. การทำสังคายนาพระไตรปิฎก ตอบ ง.				
	การนำไปใช้	45. “ทีมกีฬาฟุตบอลของโรงเรียนฝึกซ้อม อย่างสม่ำเสมอ จนประสบความสำเร็จใน การแข่งขันชิงรางวัลชนะเลิศของจังหวัด” การกระทำดังกล่าวสอดคล้องกับข้อใด ก. บุญสำเร็จด้วยการภาวนา ข. ปัญญาคือแสงสว่างในโลก ค. กรรมดีย่อมได้ผลดีคือความสุข ง. คนจะล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร ตอบ ง.				
	ความรู้ ความจำ	46. ชายหนุ่มอยากจนสร้างฐานะให้ร่ำรวยได้ โดยวิธีใด ก. การค้าขาย ข. การทำเกษตร ค. การเลี้ยงสัตว์ ง. ถูกทุกข้อ ตอบ ก.				
12. เล่าประวัติสาวก ชาดก ตามที่กำหนด ได้	การนำไปใช้	47. หากนักเรียนไม่มีเงินเพื่อซื้อของที่อยาก ได้ นักเรียนจะอย่างไร ก. นำของมีค่าที่อยู่บ้านไปขาย ข. หยิบเงินทอนจากเงินที่แม่ใช้ซื้อของ ค. นำเสื้อผ้าที่ตนไม่ได้ใช้มาขายเป็น เสื้อผ้าสอง				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	พฤติกรรม ข้อสอบ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
			+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
		ง. อดอาหารเพื่อนำเงินค่าอาหารไปซื้อ ของที่ชอบอยากได้ ตอบ ค.				
ความรู้ ความจำ		48. จากเรื่องจุฬเสฏฐาดกให้ข้อคิดอะไร ก. ผู้มีปัญญาสามารถสร้างฐานะได้ด้วย ด้วยทุนเพียงเล็กน้อย ข. การพูดจาสื่อเสียดทำให้เกิดโทษ ค. มิตรแท้ย่อมมีความไว้วางใจกัน ง. ชีวิตเป็นสิ่งที่ไม่เที่ยงแท้ ตอบ ก.				
การคิด วิเคราะห์		49. หากมีคนมาพูดให้นักเรียนฟังว่า มี เพื่อนคนหนึ่งนินทานักเรียน นักเรียนควร ทำอย่างไร ก. นินทาเพื่อนคนนั้นกลับ ข. เลิกคบเพื่อนคนนั้นทันที ค. เดินเข้าไปต่อว่าเพื่อนทันที ง. ไปถามเพื่อนว่าพูดจริงหรือไม่ ตอบ ง.				
การนำไปใช้		50. ใครมีลักษณะของบุคคลที่เป็นมิตรแท้ ก. มดกล่าวคำชมเชยเพื่อนด้วยความจริงใจ เมื่อเพื่อนสอบได้คะแนนดี ข. แอนปلوبเพื่อนเมื่อสอบได้คะแนนน้อย และสัญญาว่าจะให้เพื่อนลอกข้อสอบ ค. นพช่วยเพื่อนโกหกผู้ปกครองเพื่อจะ ได้ไปเที่ยวในวันหยุดว่า จะไปทำรายงาน ที่โรงเรียน ง. ก้อยคอยสนับสนุนเพื่อนให้เล่นพนัน ฟุตบอล เพราะเป็นการหารายได้ระหว่างเรียน ตอบ ก.				

ลงชื่อ .....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

ตำแหน่ง .....

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย (IOC)

สำหรับผู้เชี่ยวชาญพิจารณาประเมิน และให้คำแนะนำ

คำชี้แจง เชิญท่านพิจารณาข้อคำถาม/ข้อสอบ สำหรับการวิจัยแต่ละข้อว่า มีความเหมาะสม

ไม่ขัดจริยธรรมและสอดคล้องกับ นิยามเชิงปฏิบัติการ วัตถุประสงค์ ของตัวแปรที่ศึกษาหรือไม่

ถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่า สอดคล้องให้เขียน ✓ ที่ช่อง +1, ไม่แน่ใจ ที่ช่อง 0, ไม่สอดคล้อง ที่ช่อง -1

และกรุณาให้คำแนะนำ

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
ด้านเนื้อหา				
1. เรื่องพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องที่นักเรียนรู้สึกชอบ				
2. เรื่องพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องที่ไม่ยากเกินไป				
3. นักเรียนรู้สึกอยากเรียนเรื่องพระพุทธศาสนาให้มากกว่านี้				
4. เรื่องพระพุทธศาสนาที่ข้าพเจ้าเรียนเป็นเรื่องที่นักเรียนต้องรู้ถึงความสำคัญและประวัติความเป็นมา				
5. ความรู้ที่นักเรียนได้รับจากการเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้				
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				
6. นักเรียนรู้สึกชอบในการเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op				
7. นักเรียนรู้สึกชอบที่จะวางแผนการทำงานร่วมกับเพื่อน				
8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op ทำให้นักเรียนรู้สึกมีความสุขในการทำงานร่วมกับคนอื่น				
9. นักเรียนรู้สึกพอใจที่สามารถนำทักษะที่ได้จากกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op ไปประยุกต์ใช้ได้				
10. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค Co-op Co-op ทำให้นักเรียนกล้าคิด กล้าตอบคำถาม				
ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน				
11. สื่อประกอบการเรียนที่ครูนำมาใช้ชั่วโมงเรียนทำให้นักเรียนรู้สึกสนุก				
12. สื่อและอุปกรณ์การเรียนตรงกับเรื่องที่เรียน				
13. สื่อและอุปกรณ์การเรียนมีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน				
14. นักเรียนเข้าใจและจำได้ดีเมื่อได้ใช้สื่อที่ครูนำมาสอนด้วยตนเอง				
15. นักเรียนรู้สึกพอใจในการเรียนจากสื่อที่นำมาใช้ในการเรียนเรื่องพระพุทธศาสนา				

ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
ด้านการวัดและการประเมินผล				
16. นักเรียนมีโอกาสได้ทราบคะแนนของผลงานที่ข้าพเจ้าทำ				
17. นักเรียนรู้สึกพอใจคะแนนที่ข้าพเจ้าได้จากการทำแบบทดสอบย่อย				
18. นักเรียนรู้สึกชอบเวลาที่คุณครูถามหลังการเรียนแต่ละครั้ง				
19. คุณครูมักจะชวนนักเรียนและเพื่อนๆ เสนอเมื่อตั้งใจทำกิจกรรม				

ลงชื่อ .....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

ตำแหน่ง .....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ค.1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

แผนที่	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1	4.40	0.89	เหมาะสม
2	4.43	0.54	เหมาะสม
3	4.46	0.55	เหมาะสม
4	4.37	0.62	เหมาะสม
5	4.37	0.61	เหมาะสม
6	4.39	0.57	เหมาะสม
7	4.34	0.50	เหมาะสม
8	4.40	0.52	เหมาะสม
9	4.46	0.5	เหมาะสม
10	4.47	0.48	เหมาะสม
11	4.49	0.56	เหมาะสม
12	4.53	0.56	เหมาะสม
รวม	53.11	6.90	เหมาะสม
$\bar{X}$		4.43	
S.D		0.58	

เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความเหมาะสม โดยยึดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสม ตั้งแต่ 3.51-5.00

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 1
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op
เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S.D	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม								
1.1 ถูกต้องตามหลักการเรียนรู้	4	4	4	5	5	4.40	0.55	เหมาะสม
1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับเนื้อหา	4	5	4	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
1.3 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	4	5	4	4	4.40	0.55	เหมาะสม
1.4 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการจัดได้อย่างชัดเจน	3	4	5	4	5	4.20	0.84	เหมาะสม
2. เนื้อหาสาระ								
2.1 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน	4	4	4	4	5	4.20	0.45	เหมาะสม
2.2 สาระการเรียนรู้น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	4	5	3	4	4	4.00	0.71	เหมาะสม
2.3 ครบถ้วนเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการสร้างความรู้ใหม่ เกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	5	5	5	5	5	5.00	0.00	เหมาะสม
2.4 ชัดเจนไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของนักเรียน	4	5	3	4	5	4.20	0.84	เหมาะสม
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	5	5	5	5	4.80	0.45	เหมาะสม
3.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และวัยของผู้เรียน	4	5	5	4	4	4.40	0.55	เหมาะสม
3.3 น่าสนใจ จูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียนและเข้าร่วมกิจกรรม	4	5	4	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3	4	5	5	5	4.40	0.89	เหมาะสม
4. กระบวนการวัดและประเมินผล								
4.1 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3	4	4	5	5	4.20	0.84	เหมาะสม
4.2 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรม	5	4	5	4	5	4.60	0.55	เหมาะสม
รวม	56	63	63	62	67	4.41	0.59	เหมาะสม

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 2
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op
เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S.D	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม								
1.1 ถูกต้องตามหลักการเรียนรู้	4	4	4	5	5	4.40	0.55	เหมาะสม
1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	4	5	5	4.80	0.45	เหมาะสม
1.3 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	4	4	4	4	4.20	0.45	เหมาะสม
1.4 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการจัดได้อย่างชัดเจน	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
2. เนื้อหาสาระ								
2.1 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน	4	4	4	4	5	4.20	0.45	เหมาะสม
2.2 สาระการเรียนรู้น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	4	5	4	4	4	4.20	0.45	เหมาะสม
2.3 ครบถ้วนเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการสร้างความรู้ใหม่ เกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	4	4	5	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
2.4 ชัดเจนไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของนักเรียน	4	5	3	4	5	4.20	0.84	เหมาะสม
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และวัยของผู้เรียน	5	4	5	4	4	4.40	0.55	เหมาะสม
3.3 น่าสนใจ จูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียน และเข้าร่วมกิจกรรม	4	5	4	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4	4	5	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
4. กระบวนการวัดและประเมินผล								
4.1 วิธีวัดละเครื่องมือมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	5	4	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
4.2 วิธีวัดละเครื่องมือมีความสอดคล้องกับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรม	5	4	5	4	5	4.60	0.55	เหมาะสม
รวม	60	61	61	61	67	4.43	0.54	เหมาะสม

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 3
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op
เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S.D	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม								
1.1 ถูกต้องตามหลักการเรียนรู้	4	4	4	5	5	4.40	0.55	เหมาะสม
1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	4	5	5	4.80	0.45	เหมาะสม
1.3 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	4	4	4	4	4.20	0.45	เหมาะสม
1.4 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการจัดได้อย่างชัดเจน	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
2. เนื้อหาสาระ								
2.1 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน	4	5	4	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
2.2 สาระการเรียนรู้น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	5	5	4	4	4	4.40	0.55	เหมาะสม
2.3 ครบถ้วนเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการสร้างความรู้ใหม่ เกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	4	4	5	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
2.4 ชัดเจนไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของนักเรียน	4	5	3	4	5	4.20	0.84	เหมาะสม
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และวัยของผู้เรียน	5	4	5	4	4	4.40	0.55	เหมาะสม
3.3 น่าสนใจ จูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียน และเข้าร่วมกิจกรรม	4	5	4	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5	4	5	5	4	4.60	0.55	เหมาะสม
4. กระบวนการวัดและประเมินผล								
4.1 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	5	4	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
4.2 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรม	5	4	5	4	5	4.60	0.55	เหมาะสม
รวม	62	62	61	61	66	4.46	0.55	เหมาะสม

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 4
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op
เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S.D	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม								
1.1 ถูกต้องตามหลักการเรียนรู้	4	4	4	5	4	4.20	0.45	เหมาะสม
1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับเนื้อหา	5	4	4	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
1.3 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	4	4	4	4	4.20	0.45	เหมาะสม
1.4 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการจัดได้อย่างชัดเจน	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
2. เนื้อหาสาระ								
2.1 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน	4	5	4	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
2.2 สาระการเรียนรู้น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	5	5	4	3	4	4.20	0.84	เหมาะสม
2.3 ครบถ้วนเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการสร้างความรู้ใหม่ เกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	3	4	5	5	5	4.40	0.89	เหมาะสม
2.4 ชัดเจนไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของนักเรียน	4	5	3	4	5	4.20	0.84	เหมาะสม
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และวัยของผู้เรียน	5	4	5	4	4	4.40	0.55	เหมาะสม
3.3 น่าสนใจ จูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียนและเข้าร่วมกิจกรรม	4	5	4	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3	4	5	5	4	4.20	0.84	เหมาะสม
4. กระบวนการวัดและประเมินผล								
4.1 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	5	4	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
4.2 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรม	5	4	5	4	5	4.60	0.55	เหมาะสม
รวม	59	61	61	60	65	4.37	0.62	เหมาะสม

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 5
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op
เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S.D	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม								
1.1 ถูกต้องตามหลักการเรียนรู้	4	4	4	5	4	4.20	0.45	เหมาะสม
1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับเนื้อหา	5	4	5	5	5	4.80	0.45	เหมาะสม
1.3 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	4	4	4	4	4.20	0.45	เหมาะสม
1.4 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการจัดได้อย่างชัดเจน	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
2. เนื้อหาสาระ								
2.1 สารการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน	4	5	4	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
2.2 สารการเรียนรู้น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	5	5	4	3	4	4.20	0.84	เหมาะสม
2.3 ครบถ้วนเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการสร้างความรู้ใหม่ เกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	3	4	5	5	5	4.40	0.89	เหมาะสม
2.4 ชัดเจนไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของนักเรียน	4	5	3	4	5	4.20	0.84	เหมาะสม
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และวัยของผู้เรียน	5	4	4	4	4	4.20	0.45	เหมาะสม
3.3 น่าสนใจ จูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียน และเข้าร่วมกิจกรรม	4	5	4	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3	4	5	5	4	4.20	0.84	เหมาะสม
4. กระบวนการวัดและประเมินผล								
4.1 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	5	4	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
4.2 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรม	5	4	5	4	5	4.60	0.55	เหมาะสม
รวม	59	61	61	60	65	4.37	0.61	เหมาะสม

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 6
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op
เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S.D	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม								
1.1 ถูกต้องตามหลักการเรียนรู้	4	4	4	5	4	4.20	0.45	เหมาะสม
1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับเนื้อหา	4	4	5	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
1.3 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	4	4	4	4	4.20	0.45	เหมาะสม
1.4 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการจัดได้อย่างชัดเจน	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
2. เนื้อหาสาระ								
2.1 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน	4	5	4	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
2.2 สาระการเรียนรู้ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	5	5	4	3	4	4.20	0.84	เหมาะสม
2.3 ครบถ้วนเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการสร้างความรู้ใหม่ เกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	4	4	5	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
2.4 ชัดเจนไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของนักเรียน	4	5	3	4	5	4.20	0.84	เหมาะสม
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และวัยของผู้เรียน	5	4	4	4	4	4.20	0.45	เหมาะสม
3.3 น่าสนใจ จูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียน และเข้าร่วมกิจกรรม	4	5	4	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4	4	5	5	4	4.40	0.55	เหมาะสม
4. กระบวนการวัดและประเมินผล								
4.1 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	5	4	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
4.2 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรม	5	4	5	4	5	4.60	0.55	เหมาะสม
รวม	60	61	61	60	65	4.39	0.57	เหมาะสม

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 7
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op
เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S.D	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม								
1.1 ถูกต้องตามหลักการเรียนรู้	4	4	5	5	4	4.40	0.55	เหมาะสม
1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับเนื้อหา	4	4	5	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
1.3 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4	4	4	4	4	4.00	0.00	เหมาะสม
1.4 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการจัดได้อย่างชัดเจน	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
2. เนื้อหาสาระ								
2.1 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน	4	5	4	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
2.2 สาระการเรียนรู้ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	4	5	4	3	4	4.00	0.71	เหมาะสม
2.3 ครบถ้วนเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการสร้างความรู้ใหม่ เกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	4	4	5	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
2.4 ชัดเจนไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของนักเรียน	4	5	3	4	5	4.20	0.84	เหมาะสม
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และวัยของผู้เรียน	4	4	4	4	4	4.00	0.00	เหมาะสม
3.3 น่าสนใจ จูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียน และเข้าร่วมกิจกรรม	4	5	4	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4	4	5	5	4	4.40	0.55	เหมาะสม
4. กระบวนการวัดและประเมินผล								
4.1 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	5	4	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
4.2 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรม	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
รวม	56	61	62	60	65	4.34	0.50	เหมาะสม

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 8
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op
เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S.D	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม								
1.1 ถูกต้องตามหลักการเรียนรู้	4	4	5	5	4	4.40	0.55	เหมาะสม
1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับเนื้อหา	5	4	5	5	5	4.80	0.45	เหมาะสม
1.3 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4	4	4	4	4	4.00	0.00	เหมาะสม
1.4 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการจัดได้อย่างชัดเจน	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
2. เนื้อหาสาระ								
2.1 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน	5	5	4	4	5	4.60	0.55	เหมาะสม
2.2 สาระการเรียนรู้ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	4	5	4	3	4	4.00	0.71	เหมาะสม
2.3 ครบถ้วนเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการสร้างความรู้ใหม่ เกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	4	4	5	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
2.4 ชัดเจนไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของนักเรียน	4	5	3	4	4	4.00	0.71	เหมาะสม
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และวัยของผู้เรียน	5	4	4	5	4	4.40	0.55	เหมาะสม
3.3 น่าสนใจ จูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียน และเข้าร่วมกิจกรรม	4	5	4	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4	4	5	5	4	4.40	0.55	เหมาะสม
4. กระบวนการวัดและประเมินผล								
4.1 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	5	5	4.80	0.45	เหมาะสม
4.2 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรม	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
รวม	60	61	62	61	64	4.40	0.52	เหมาะสม

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 9
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op
เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S.D	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม								
1.1 ถูกต้องตามหลักการเรียนรู้	4	4	5	5	4	4.40	0.55	เหมาะสม
1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	4	5	5	4.80	0.45	เหมาะสม
1.3 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4	4	4	4	4	4.00	0.00	เหมาะสม
1.4 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการจัดได้อย่างชัดเจน	5	4	5	4	5	4.60	0.55	เหมาะสม
2. เนื้อหาสาระ								
2.1 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน	5	4	4	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
2.2 สาระการเรียนรู้น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	4	5	4	3	4	4.00	0.71	เหมาะสม
2.3 ครบถ้วนเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการสร้างความรู้ใหม่ เกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	5	4	5	5	5	4.80	0.45	เหมาะสม
2.4 ชัดเจนไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของนักเรียน	4	5	3	4	4	4.00	0.71	เหมาะสม
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และวัยของผู้เรียน	5	5	4	5	4	4.60	0.55	เหมาะสม
3.3 น่าสนใจ จูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียน และเข้าร่วมกิจกรรม	5	5	5	4	5	4.80	0.45	เหมาะสม
3.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4	4	5	5	4	4.40	0.55	เหมาะสม
4. กระบวนการวัดและประเมินผล								
4.1 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	5	5	4.80	0.45	เหมาะสม
4.2 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรม	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
รวม	63	62	62	61	64	4.46	0.50	เหมาะสม

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 10
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op
เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S.D	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม								
1.1 ถูกต้องตามหลักการเรียนรู้	4	4	5	5	4	4.40	0.55	เหมาะสม
1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับเนื้อหา	4	5	4	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
1.3 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4	4	4	4	4	4.00	0.00	เหมาะสม
1.4 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการจัดได้อย่างชัดเจน	5	5	5	4	5	4.80	0.45	เหมาะสม
2. เนื้อหาสาระ								
2.1 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน	5	4	4	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
2.2 สาระการเรียนรู้ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	4	5	4	3	4	4.00	0.71	เหมาะสม
2.3 ครบถ้วนเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการสร้างความรู้ใหม่ เกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	5	4	5	5	5	4.80	0.45	เหมาะสม
2.4 ชัดเจนไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของนักเรียน	4	5	4	4	4	4.20	0.45	เหมาะสม
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และวัยของผู้เรียน	5	5	4	5	4	4.60	0.55	เหมาะสม
3.3 น่าสนใจ จูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียน และเข้าร่วมกิจกรรม	5	5	5	4	5	4.80	0.45	เหมาะสม
3.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4	4	5	5	4	4.40	0.55	เหมาะสม
4. กระบวนการวัดและประเมินผล								
4.1 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	5	5	4.80	0.45	เหมาะสม
4.2 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรม	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
รวม	62	63	63	61	64	4.47	0.48	เหมาะสม

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 11
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op
เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S.D	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม								
1.1 ถูกต้องตามหลักการเรียนรู้	4	5	5	5	4	4.60	0.55	เหมาะสม
1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับเนื้อหา	4	5	4	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
1.3 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	4	5	4	4	4.40	0.55	เหมาะสม
1.4 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการจัดได้อย่างชัดเจน	5	5	5	4	5	4.80	0.45	เหมาะสม
2. เนื้อหาสาระ								
2.1 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน	5	4	4	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
2.2 สาระการเรียนรู้ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	4	5	4	3	4	4.00	0.71	เหมาะสม
2.3 ครบถ้วนเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการสร้างความรู้ใหม่ เกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	5	4	5	5	5	4.80	0.45	เหมาะสม
2.4 ชัดเจนไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของนักเรียน	4	5	4	4	4	4.20	0.45	เหมาะสม
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และวัยของผู้เรียน	5	5	4	5	4	4.60	0.55	เหมาะสม
3.3 น่าสนใจ จูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียน และเข้าร่วมกิจกรรม	5	5	3	4	5	4.40	0.89	เหมาะสม
3.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4	4	5	5	4	4.40	0.55	เหมาะสม
4. กระบวนการวัดและประเมินผล								
4.1 วิธีวัดละเครื่องมือมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	5	5	4.80	0.45	เหมาะสม
4.2 วิธีวัดละเครื่องมือมีความสอดคล้องกับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรม	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
รวม	63	64	62	61	64	4.49	0.56	เหมาะสม

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 12
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op
เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S.D	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม								
1.1 ถูกต้องตามหลักการเรียนรู้	4	5	5	5	5	4.80	0.45	เหมาะสม
1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับเนื้อหา	4	5	4	5	5	4.60	0.55	เหมาะสม
1.3 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	4	5	4	4	4.40	0.55	เหมาะสม
1.4 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการจัดได้อย่างชัดเจน	5	5	5	4	5	4.80	0.45	เหมาะสม
2. เนื้อหาสาระ								
2.1 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน	5	5	4	4	5	4.60	0.55	เหมาะสม
2.2 สาระการเรียนรู้ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	4	5	5	3	4	4.20	0.84	เหมาะสม
2.3 ครบถ้วนเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการสร้างความรู้ใหม่ เกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	5	4	5	5	5	4.80	0.45	เหมาะสม
2.4 ชัดเจนไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของนักเรียน	4	5	4	4	4	4.20	0.45	เหมาะสม
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	4	5	4.40	0.55	เหมาะสม
3.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และวัยของผู้เรียน	5	5	4	5	4	4.60	0.55	เหมาะสม
3.3 น่าสนใจ จูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียนและเข้าร่วมกิจกรรม	5	5	3	4	5	4.40	0.89	เหมาะสม
3.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4	4	5	5	4	4.40	0.55	เหมาะสม
4. กระบวนการวัดและประเมินผล								
4.1 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	5	4	4.60	0.55	เหมาะสม
4.2 วิธีวัดผลเครื่องมือมีความสอดคล้องกับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรม	5	4	5	4	5	4.60	0.55	เหมาะสม
รวม	64	65	63	61	64	4.53	0.56	เหมาะสม

ตารางที่ ค.2 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้
จำนวน 30 ข้อ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
7	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
8	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
9	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
10	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
11	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
12	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
13	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
14	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
15	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
16	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
17	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
18	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
19	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
20	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
21	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
22	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
23	1	-1	1	1	1	4	1.00	สอดคล้อง
24	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
25	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

(ต่อ)

ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
26	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
27	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
28	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
29	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
30	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ ค.3 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	0	0	3	0.60	สอดคล้อง
2	1	1	1	0	1	4	0.80	สอดคล้อง
3	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
7	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
8	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
9	1	1	1	0	1	4	0.80	สอดคล้อง
10	1	1	1	-1	1	4	0.60	สอดคล้อง
11	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
12	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
13	1	0	1	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
14	1	0	1	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
15	1	-1	1	1	1	4	0.60	สอดคล้อง

ตารางที่ ค.4 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่น
แบบทดสอบรายข้อของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	อำนาจจำแนก (B)	ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	อำนาจจำแนก (B)
1	0.77	0.35	16	0.55	0.33
2	0.74	0.35	17	0.45	0.65
3	0.73	0.35	18	0.48	0.62
4	0.63	0.44	19	0.50	0.39
5	0.63	0.43	20	0.63	0.44
6	0.58	0.50	21	0.55	0.33
7	0.30	0.49	22	0.33	0.21
8	0.63	0.44	23	0.48	0.42
9	0.55	0.33	24	0.48	0.62
10	0.33	0.21	25	0.33	0.21
11	0.48	0.42	26	0.45	0.65
12	0.48	0.62	27	0.33	0.21
13	0.45	0.65	28	0.33	0.21
14	0.48	0.62	29	0.77	0.35
15	0.50	0.39	30	0.74	0.35

ค่าความยาก (p) มีค่าระหว่าง 0.30–0.77

ค่าอำนาจจำแนก (B) มีค่าระหว่าง 0.21–0.65

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.88

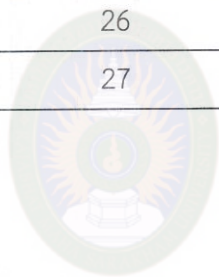
ตารางที่ ค.5 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op

ข้อ	แผน 1 (10)	แผน 2 (10)	แผน 3 (10)	พหุกรรม (15)	แผน 4 (10)	แผน 5 (10)	แผน 6 (10)	พหุกรรม (15)	แผน 7 (10)	แผน 8 (10)	แผน 9 (10)	พหุกรรม (15)	แผน 10 (10)	แผน 11 (10)	แผน 12 (10)	พหุกรรม (15)	รวมคะแนน	คะแนนทดสอบหลังเรียน (30)
1	9	9	8	14	9	9	8	13	8	9	9	14	9	9	8	14	159	27
2	8	9	8	14	9	9	9	14	9	9	9	14	9	9	9	14	160	28
3	8	9	9	14	8	9	9	14	8	8	9	13	8	8	9	13	158	26
4	8	8	9	14	8	8	8	14	8	8	8	13	8	8	8	13	151	24
5	8	8	8	14	8	8	8	14	8	8	9	14	9	8	8	14	153	25
6	8	9	9	13	8	9	9	13	8	8	8	13	8	8	8	13	152	25
7	9	8	9	14	9	8	9	14	8	9	9	13	9	8	8	13	158	26
8	9	9	8	14	8	8	9	12	9	9	8	13	9	8	9	13	154	25
9	9	8	9	14	9	9	8	13	9	9	9	13	9	9	9	13	158	26
10	8	8	9	13	9	8	9	13	8	8	9	13	8	8	9	13	153	27
รวม	84	85	86	138	85	85	86	134	83	85	87	133	86	83	85	133	1556	259
X̄	8.40	8.50	8.60	13.80	8.50	8.50	8.60	13.40	8.30	8.50	8.70	13.30	8.60	8.30	8.50	13.30	155.6	25.9
S.D	0.52	0.53	0.52	0.42	0.53	0.53	0.52	0.70	0.48	0.53	0.48	0.48	0.52	0.48	0.53	0.48	3.30	1.19
ร้อยละ	84.00	85.00	86.00	92.00	85.00	85.00	86.00	89.33	83.00	85.00	87.00	88.66	86.00	83.00	85.00	88.66	86.44	86.66

ตารางที่ ค.6 คะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนเรียน Pre-test	คะแนนหลังเรียน Post-test	คะแนนผลต่าง D
1	18	27	9
2	16	28	12
3	14	26	12
4	15	24	9
5	15	25	10
6	14	25	11
7	17	26	9
8	16	25	9
9	15	26	11
10	16	27	11

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว๗๕๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

หือง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.อนุสรณ์ จันทร์ประทีภษ์

ด้วย นางสาวกณทิราพร พรแสน รหัสประจำตัว ๖๒๘๒๑๐๕๗๐๑๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co - op Co - op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อนุสรณ์ จันทุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (อาจารย์ ดร.ทัชชววัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/วท๕๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.ดรณนภา นาชัยฤทธิ

ด้วย นางสาวกัญฉิราพร พรแสน รหัสประจำตัว ๖๒๘๒๑๐๕๗๐๑๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co - op Co - op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทร์ชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (อาจารย์ ดร.ทัชชวีวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/๖๗๕๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางดาราดาวดิ่งส์

ด้วย นางสาวกัญติราพร พรแสน รหัสประจำตัว ๖๒๘๒๑๐๕๗๐๑๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co - op Co - op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นักวิจัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๔ (อาจารย์ ดร.พิชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/วท๕๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายลักษณะลิน พาคลัง

ด้วย นางสาวกณทิราพร พรแสน รหัสประจำตัว ๒๒๘๒๑๐๕๗๐๑๖๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co - op Co - op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะกรรมการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิญญา จันทุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (อาจารย์ ดร.ทัชชวิวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/วศ๕๖๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายปริญญา อ่ำภาว

ด้วย นางสาวกณิศจิราพร พรแสน รหัสประจำตัว ๖๒๘๒๑๐๕๗๐๑๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนานักกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co - op Co - op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภัทรชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (อาจารย์ ดร.ทัชชววัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

กัณฐิราพร พรแสน, ประภัสสร ปรีเอี่ยม และทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ. (2564). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-op Co-op เรื่อง พระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 5(3), กรกฎาคม-กันยายน.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาวภัณฑิราพร พรแสน
วัน เดือน ปี เกิด	15 กันยายน 2530
ที่อยู่ปัจจุบัน	24 หมู่ 2 บ้านหนองสรวง ตำบลหนองสรวง อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ 46220
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนคำโองวิทยา หมู่ 6 ตำบลหนองสรวง อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2560	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2564	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY